

Brüssel, 11.9.2013
COM(2013) 627 final

2013/0309 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega nähakse ette sätted, mis käsitlevad Euroopa elektroonilise side ühtset turgu ja ühendatud Euroopani jõudmiseks vajalikke meetmeid, ning millega muudetakse direktiive 2002/20/EÜ, 2002/21/EÜ ja 2002/22/EÜ ning määrusi (EÜ) nr 1211/2009 ja (EL) nr 531/2012

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2013) 331 final}

{SWD(2013) 332 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

1.1. Ettepaneku eesmärgid

Euroopal tuleb konkurentsivõime taastamiseks, innovatsiooni edendamiseks ja uute töökohtade loomiseks hakata kasutama uusi majanduskasvu allikaid. Ülemaailmne majandus areneb internetipõhise majanduse suunas ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (IKT) tuleb täiel määral tunnustada aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu allikana. Euroopa ei saa loobuda võrgutehnoloogiast tulenevast kasust, kuna viimastel aastatel vastab see 50 %-le tootlikkuse kasvule kõigis sektorites, kuna iga kahe kaotatud töökohta kohta luuakse viis uut töökohta, kuna tegemist on selliste uute uuenduslike teenuste käimalükkava jõuga, mis võivad kiiresti saavutada ülemaailmse mastaabi, kui neil võimaldatakse areneda. Võrgutehnoloogia on Euroopa jaoks võimalus väljuda kriisist tugevamana tingimusel, et tegeletakse praegusest killustatusest tulenevate majanduskasvu takistavate teguritega. Seda tunnustati Euroopa Ülemkogu 2013. aasta kevadisel kohtumisel, mille järeldustes nähti ette, et komisjon peaks 2013. aasta oktoobriks esitama aruande täielikult toimiva digitaalse ühtse turu lõpuleviimist takistavate viimaste tõkete kohta, ning esitama konkreetseid meetmeid ühtse turu loomiseks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas niipea kui võimalik

Ettepaneku üldeesmärk on liikuda elektroonilise side ühtse turu loomise poole. Sellel turul

- on kodanikel ja ettevõtjatel ilma piiriüleste piirangute või põhjendamatute lisakuludeta juurdepääs kõikjal liidus pakutavatele elektroonilise side teenustele;
- võivad elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid osutavad ettevõtjad tegutseda ja neid teenuseid pakkuda olenemata nende või klientide asukohast ELis.

See kaugeleulatuv eesmärk on ülimalt oluline, kuna liit on enam kui kümme aastat seadusandliku sekkumise abil püüdnud neid turgusid liberaliseerida ja integreerida. Kõnealuse eesmärgi saavutamiseks on kiired ja otsustavad meetmed, nii nagu need käesolevas ettepanekus sätestatakse, seda enam tähtsad, et läheb aega, enne kui mõnede vastuvõetud meetmete mõju alles avalduma hakkab. Elektroonilise side ühtse turuga edendatakse konkurentsi, investeerimist võrkudesse ja teenustesse ning nendega seotud innovatsiooni, soodustades turu integratsiooni ja piiriülest investeerimist võrkudesse ning teenuste pakkumist. Kavandatud konkreetseid meetmeid peaksid võimaldama suurendada infrastruktuuri kvaliteedit ja hindadel põhinevat konkurentsi, tõhustama innovatsiooni ja eristamist, sealhulgas ärimudelites, ning hõlbustama traadita või püsiliini teenuse turule tulemist või sellel laienemist käsitlevate investeerimisotsuste kaubanduslike ja tehniliste aspektide kavandamist. Nende meetmetega toetatakse muid meetmeid, mis on võetud Euroopa digitaalarengu tegevuskavas seatud lairibaühenduse eesmärkide edendamiseks ning sellise tõelise digitaalse ühtse turu loomiseks, kus sisu, rakendused ja muud digitaalteenused saavad vabalt liikuda. Infrastruktuuralase konkurentsi ja integreerimise tõhustamine kõikjal liidus peaks samuti aitama kaasa kitsaskohtade vähendamisele ning sellest tulenevalt vähendada elektroonilise side turgude eelreguleerimise vajadust. Seeläbi muutub kõnealune sektor aja jooksul sarnaseks mis tahes muu majandussektoriga, mille suhtes kohaldatakse horisontaalset reguleerimist ja konkurentsieeskirju.

Digitaalse infrastruktuuri ja digitaalteenuste üha suurem kättesaadavus laiendaks omakorda tarbijate valikuvõimalusi ja parandaks teenusekvaliteeti, aitaks kaasa territoriaalse ja sotsiaalse sidususe suurenemisele ning lihtsustaks liikuvust kõikjal ELis. Samal ajal peaks digitaalmajanduse seisukohast üldiselt kogu liidus paremini toimiv elektroonilise side sektor

tooma kaasa teenuste laiemal valikul ja parema kvaliteedi, võimaldades saavutada tootlikkuse kasvu, mis on seotud IKT kasutamise ja ajakohastatud avalike teenustega. Lõppeesmärk on toetada Euroopa konkurentsivõimet maailmas, mille toimimine ja areng sõltub üha rohkem digitaalmajandusest.

Siseturu integreerimisega seotud probleemid on muu hulgas järgmised: Esiteks tuleb kõrvaldada tarbetud takistused, mis on seotud lubade andmise süsteemi ja teenuste osutamist käsitlevate eeskirjadega, nii et ühes liikmesriigis saadud luba on kehtiv kõigis liikmesriikides ning et ettevõtjad võivad pakkuda teenuseid regulatiivsete kohustuste järjepideva ja stabiilse kohaldamise alusel. Teiseks tuleb senisest enam ühtlustada juurdepääsu olulistele sisenditele, tagades mobiilside operaatoritele prognoositavad sagedusalade jagamist käsitlevad tingimused ning koordineeritud ajakava traadita lairibaühendust võimaldaval spektrile juurdepääsul kogu liidus, ühtlustades Euroopa püsivõrkudele juurdepääsu võimalusi, nii et teenusepakkujad saavad lihtsamalt kogu ühtsel turul teenuseid pakkuda. Kolmandaks tuleb tagada tarbijakaitse ühtlaselt kõrge tase kõikjal liidus ning sellega seonduvad ühised äritingimused, sealhulgas meetmed, millega lõpetada järk-järgult mobiilside rändlusteenuste lisatasud ja kindlustada juurdepääs avatud internetile. Ehkki tegemist on erinevate ülesannetega, millele käesolev ettepanek pakub erinevaid lahendusi, on neil kõigil oluline koht äri- ja investeerimisotsuste tegemisel kõnealuses sektoris ja tarbijate huvide seisukohast, ning neid kõiki tuleb nüüd ühtse turu loomiseks koos käsitleda. Neile lisanduvad üldisemad digitaalse ühtse turu loomisega seonduvad probleemid, nagu internetisisu suhtes kohaldatavad eeskirjad.

Kiirendada tuleb investeerimist järgmise põlvkonna infrastruktuuri, et eurooplased võiksid kasutada innovaatilisi ja kvaliteetseid uusi teenuseid. Sobiv õiguskeskkond on dünaamilise ja konkurentsivõimelise turu stimuleerimiseks kesksel kohal. See keskkond peab tagama riski ja tulu vahelise õige tasakaalu neile, kes on valmis investeerima. Selle abil saab teha lõpu teenuste osutamise killustatusele, nii et neist tulenev kasu on liidu kõigile tööstusharudele ja kasutajatele täiel määral kättesaadav. Nende eesmärkide saavutamise toetamiseks võtab komisjon koos käesoleva ettepanekuga vastu soovitusel asjakohaste mittediskrimineerimiskohustuste ja kuluarvestuse meetodikate kohta eesmärgiga edendada konkurentsi ja parandada lairibaühendusse investeerimise keskkonda¹. Soovitusel edendatakse konkurentsi ja tõhustatakse investeerimist kiiretesse võrkudesse, pakkudes vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud hindade pikaajalist stabiilsust, tagades juurdepääsutaotlejatele võrdse juurdepääsu turgu valitsevate operaatorite võrkudele, kindlustades neile seeläbi võrdsed võimalused, ning kehtestades tingimused, mille alusel järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude hinnaregulatsioon ei ole enam põhjendatud. Neisse võrkudesse investeerijatele antakse seeläbi suurem vabadus panna paika sobivad hinnakujundusstrateegiad, et tagada nende investeeringute tasuvus konkureerivate infrastruktuuride kujul, näiteks vaskpaarvõrgud, mõnedes piirkondades kaabelvõrgud ning üha rohkem neljanda põlvkonna mobiilsidevõrgud.

Käesolevat ettepanekut tuleb uurida muude sama valdkonda käsitlevate hiljutiste või oodatavate algatuste kontekstis. Ettepanek põhineb 2002. aasta peamistel direktiividel, millega reguleeritakse elektroonilise side pakkumist ja mida on muudetud 2009. aastal, ning arendab neid edasi, kehtestades otseselt kohaldatavad õigussätted, mis toimivad koostöös lubade andmist, spektrieraldamist ja võrkudele juurdepääsu käsitlevate direktiivide sätetega. Ettepanek on jätk komisjoni ettepanekule Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseks kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta². Juba selles otsustati käsitleda ühe vahendi raames mitmeid erinevaid regulatiivseid kuluelemente

¹ COM [lisada viide].

² COM(2013) 147.

võrguinvesteeringute eri etappides, mis üheskoos võimaldavad vähendada lairibaühenduse kasutuselevõtu kulusid kuni 30 %. Käesolev ettepanek võetakse vastu ka teadmises, et komisjoni asjaomaseid turgusid käsitlev soovitus³ vaadatakse läbi 2014. aastal ning et ettevalmistustööd edenevad hästi. Ettepaneku kiire vastuvõtmine ja rakendamine võimaldaks vähendada nende turgude arvu või ulatust, mille suhtes kohaldatakse eelnevat reguleerimist konkurentsi arendamist ühtsel turul käsitleva prognoosiva analüüsi raames.

1.2. Üldine taust

Praegu muutuvad paljud uued digitaalteenused ja -rakendused ELi ühtsel turul veebis kättesaadavaks. Tänapäeval on innovatsiooni ja majanduskasvu pakkuvad võimalused sageli digitaalsed praktiliselt igas majanduse harus: autotööstus (võrku ühendatud autod), energeetika (arukad võrgud), haldusasutused (e-valitsus) ja üldteenused (e-tervis). Olgu tegemist väikeste alustavate või suurte ettevõtetega, on praktiliselt iga äriettevõtte hea toimimise eelduseks juurdepääs tasemel teenustele ja infrastruktuurile. Kogu ökosüsteem sõltub elektroonilise side võrkude pakutavast ühenduvusest.

Praegu on Euroopa killustunud 28 eraldiseisva riikliku sideturu vahel, neist igähes on piiratud arvul osalejad. Kuna ükski operaator ei tegutse enam kui pooltes liikmesriikides (enamik hulga vähesemates riikides), on tulemuseks see, et turul tegutseb üle 200 operaatori 510 miljoni kliendi kohta. Näiteks rakendatakse ELi lubade andmist, reguleerivaid tingimusi, spektri eraldamist ja tarbijakaitset käsitlevaid eeskirju erineval viisil. Selline ebaühtlus tõkestab turule sisenemist ja suurendab kulusid nende operaatorite jaoks, kes soovivad pakkuda piiriüleseid teenuseid, takistades neil seeläbi oma tegevust laiendada. Olukord on kardinaalselt erinev USAs ja Hiinas, kus on 330 miljonit (USA) ja 1400 miljonit (Hiina) klienti hõlmav ühtne turg, keda teenindab neli-viis suurt operaatorit, kelle suhtes kohaldatakse ühte õigusakti, ühte litsentsisüsteemi ja ühte spektripoliitikat.

Mastaabisäästude ja uute majanduskasvuvõimaluste kaudu paraneb ühelt poolt kiiretesse võrkudesse tehtavate investeeringute tasuvus ning teiselt poolt edeneb konkurents ja üleilmne konkurentsivõime. Ometi ei saa ELis operaatorid sellest piisaval määral kasu. Muu maailm teeb märkimisväärsed digitaalalaseid jõupingutusi ja investeeringuid: need investeeringud tasuvad end ära nii investoritele kui ka tarbijatele, aga Euroopas ei toimu selline ajakohastamine piisavalt kiiresti.

Killustatud liikmesriikide turgude tõttu on tarbijatel vähem valikut, vähem innovaatilised ja kehvema kvaliteediga teenused ning nad maksavad endiselt kõrget hinda piiriüleste telefonikõnede või rändlusteenuste eest ELis. See tähendab, et neil puudub võimalus kasutada täiel määral ära praegu potentsiaalselt olemasolevaid digitaalteenuseid.

Selle tulemusena kaotab Euroopa ühe olulise potentsiaalse majanduskasvu allika. Maailmas, kus IKT ulatub kõikjale, kahjustab killustatud elektroonilise side turg kogu majanduse tõhusust ja tootlikkust. ELi elektroonilise side ühtse turu kasutamata potentsiaali hinnatakse kuni 0,9 %-le SKPst ehk aastas 110 miljardile eurole⁴. Üksnes äritegevusega seotud sideteenuste ühtsest turust saadav kasu ulatub peaaegu 90 miljardi euroni aastas⁵.

Tugev telekommunikatsiooniturg toetab laiemat digitaalrajandust, mille dünaamika kajastub selle pidevas tööhõive kasvus. Et anda pisutki aimu selle laiema majanduse ulatusest, tuleb öelda, et ELis töötab enam kui neli miljonit IT-spetsialisti ja nende hulk kasvab

³ ELT L 344, 28.12.2007, lk 65.

⁴ *Steps towards a truly Internal Market for e-communications in the run-up to 2020*, Ecorys, TU Delft ja TNO, 2012

⁵ *Business communications, economic growth and the competitive challenge*, WIK, 2012

majanduslangusele vaatamata. Laiemas majanduses võimaldaks IKTsse tehtavate investeeringute suurendamine, tööjõu e-oskuste parandamine ning internetimajanduse raamtingimuste reformimine suurendada SKPd aastaks 2020⁶ täiendava 5 % võrra ning luua 3,8 miljonit töökohta⁷.

Elektroonilise side turule sisenemise tõkete tõttu jäävad kasutamata üleeuroopaliste teenuste eelised: parem kvaliteet, mastaabisääst, suuremad investeeringud, suurem tõhusus ja tugevam läbirääkimispositsioon. Sellel on negatiivne mõju laiemale digitaalsele ökosüsteemile, mis hõlmab ELi seadmetootjad, sisu ja rakenduste pakkujaid, alates idufirmadest ja lõpetades valitsustega. Samuti mõjutab see selliseid majandusharusid nagu pangandus, autotööstus, logistika, jaekaubandus, energeetika ja transport, mis sõltuvad tootmise tõhustamisel ühenduvusest näiteks pilvandmetöötluse, ühendatud objektide ja teenuste integreeritud osutamise kaudu.

1.3. Poliitiline taust

Euroopa digitaalarengu tegevuskavas, mis on ELi strateegia „Euroopa 2020” üks juhtalgatusi, on IKT ja võrgu ühenduvuse oluline roll juba välja toodud. Selles esitatakse mitmed algatused, et toetada investeeringuid, suurendada konkurentsivõimet ja vähendada kiirete võrkude kasutuselevõtu kulusid, et tagada Euroopa kõigile kodanikele juurdepääs kiirele lairibaühendusele. Samuti on komisjon loonud suure koalitsiooni digitaaltöökohtade edendamiseks, et tegeleda selle valdkonna tööhõivealase potentsiaaliga.

Komisjon rakendab algatusi ka digitaalse ühtse turu tagamiseks ning selleks, et edendada internetisisu, sealhulgas e-kaubandust ja e-valitsust. Samuti on komisjon esitanud ettepaneku reformida ELi andmekaitsemäärust, eesmärgiga kaitsta kodanike eraelu, hõlbustades samal ajal innovatsiooni ja äritegevust ühtsel turul, ning strateegia küberjulgeoleku edendamiseks ning ELi elutähtsate infrastruktuuride ja võrkude kaitsmiseks, sealhulgas võrgu- ja infoturvet käsitleva direktiivi ettepanek,⁸ millega toetatakse oluliselt kodanike ja tarbijate usaldust võrgukeskkonnas.

Elektroonilise side ühtse turu suunas liikumine toetaks digitaalse ühtse turu ökosüsteemi. Selline turg tähendab mitte ainult tänapäevast infrastruktuuri, vaid ka innovaatilisi ja turvalisi digitaalteenuseid.

Seda tunnistati Euroopa Ülemkogu 2013. aasta kevadisel kohtumisel, kus rõhutati digitaalse ühtse turu olulisust majanduskasvu seisukohast ning kutsuti komisjoni üles esitama (oktoobris toimuva Euroopa Ülemkogu kohtumise jaoks) konkreetseid meetmeid IKT valdkonnas ühtse turu loomiseks niipea kui võimalik. Käesolev ettepanek ning komisjoni soovitus, milles käsitletakse järjepidevaid mittediskrimineerimiskohustusi ja kuluarvestuse meetodikaid eesmärgiga edendada konkurentsi ja parandada lairibasse investeerimise keskkonda, moodustavad tasakaalustatud meetmete kogumi, mille eesmärk on ühtse telekommunikatsioonituru poole liikumine ja investeeringute edendamine.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE TULEMUSED JA MÕJU HINDAMINE

2.1. Sidusrühmade seisukohad

---

⁶ *Capturing the ICT dividend*, Oxford Economics Research, 2011

⁷ *Quantitative estimates of the demand for cloud computing in Europe and the likely barriers to takeup*, IDC, 2012

⁸ COM(2013) 48.

Kuna kevadel kogunenud Euroopa Ülemkogu toonitas oma järeldustes, et konkreetsed ettepanekud tuleb esitada enne oktoobris toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist, tuli avalikud konsulteerimised viia läbi lühikese aja jooksul. Lisaks spetsiifilistele ametlikele konsultatsioonidele ja nendega seotud üritustele on komisjon tihedalt suhelnud mitme sidusrühma organisatsiooniga, et hinnata elektroonilise side turu üldist olukorda ja seda, kuidas luua ühtne turg. Komisjon on kohtunud kõiki tööstusharusid, tarbijaorganisatsioone, kodanikuühiskonda ning riikide reguleerivaid asutusi ja valitsusi esindavate sidusrühmadega ning saanud nende ettepanekud.

Neile lisaks korraldas komisjon mitu konsulteerimisega seotud üritust, kus osalesid kõiki tööstusharusid, tarbijaid ja kodanikuühiskonda esindavad sidusrühmad⁹. Need konsulteerimised näitasid, et sidusrühmade suur enamus on komisjoni probleemianalüüsiga nõus ja tunnistas kohese tegutsemise vajalikkust.

Samuti toimusid arutelud Euroopa Parlamendis ja nõukogus (transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu). Nõukogus oli enamik delegatsioonist nõus probleemianalüüsiga ja vajadusega võtta meetmeid, et liikuda tõeliselt ühtse turu poole, eesmärgiga säilitada või suurendada konkurentsi ja tarbijate valikuvõimalusi, käsitleda võrgu neutraalsuse ja rändlusega seotud küsimusi ning hoida ära õiguslik arbitraaz, tagades samal ajal regulatiivse järjepidevuse, sealhulgas spektrihalduse valdkonnas, ning vältides pädevusalade liigset koondumist. Arutelud Euroopa Parlamendis tõid välja suure toetuse komisjoni ettepanekute suunale ja rõhutasid eelkõige, et elektroonilise side ühtse turu raames tuleb kiiresti kaotada rändlustasud ning tagada tarbijakaitse kõrge tase ja töötada välja võrgu neutraalsust käsitlevad selged eeskirjad.

2.2. Eksperdiarvamused

2012. aastal valmis e-side jaoks tõelise siseturu loomist käsitlev ulatuslik uuring (*Steps towards a truly internal market for e-communications*), mida tuntakse ka nime all „Euroopa ühtse telekommunikatsioonituru hind“¹⁰. Uuringus hinnati ELi elektroonilise side võrkude ühtse turu olukorda ja mõõdeti ühtse turu majanduslikku potentsiaali.

Komisjon kasutas ka mitmeid muid allikaid, näiteks iga-aastane digitaalse tegevuskava tulemustabel ning majanduse ja rahanduse peadirektoraadi läbiviidud majandusosalased uuringud, nende hulgas uuring Euroopa telekommunikatsioonituru killustatuse kohta¹¹. Ka regulatiivse raamistiku raames loodud ELi tasandi konsultatsioonimehhanismi kaudu on toodud esile riikide reguleerivate asutuste ebajärjepidevaid tavasid asjaomaste turgude reguleerimisel. Raadiospektripoliitika programmi raames avastas komisjon, et liikmesriikide vahel on märkimisväärselt vähe ühtsust seoses tehnoloogianeutraalseks kasutamiseks mõeldud spektriribade lubamise ja avamisega, eelkõige seoses neid käsitlevate tingimuste ja ajastusega.

2.3. Kavandatud määruse mõju hindamine

Komisjoni talitused viisid kooskõlas parema õigusliku reguleerimise poliitikaga läbi poliitikavalikute mõju hindamise.

⁹ Näiteks toimus 17. juunil 2013 Brüsselis avalik teabeüritus. Teine üritus toimus iga-aastase digitaalarengu tegevuskava raames 19. juunil Dublinis.

¹⁰ *Steps towards a truly Internal Market for e-communications in the run-up to 2020*, Ecorys, TU Delft ja TNO, 2012

¹¹ Euroopa Komisjon, *European Economy Occasional Papers 129: Market Functioning in Network Industries - Electronic Communications, Energy and Transport*, 2013.

Regulatiivne killustatus on peaaugjalikult seotud elektroonilise side osutamiseks vajalike peamiste sektoripõhiste nõudmistega, mille suhtes kohaldatakse ELi õigust (lubade andmine, juurdepääs traadita ja püsivõrgule, lõppkasutajaid käsitlevate kaitse-eeskirjade täitmine). Ehkki need elemendid on põhiolemuselt väga erinevad ning killustatust käsitlevad lahendused on sellest tulenevalt ka väga erinevad, tuleb neid kõiki arvesse võtta, kui soovitakse kaotada elektroonilise side võrkude ja teenuste integreeritud pakkumist takistavad peamised tõkked liidus. Lahenduste hindamisel on lähtutud järgmisest: a) riikide lubade andmise süsteemist tulenevad tõkked, mis on seotud riikide reguleerivate asutuste järgitavate reguleerimispõhimõtete ebajärjepidevusega; b) koordineerimise puudumine spektri eraldamisel ja seda käsitlevate tingimuste puhul, samuti regulatiivne ebakindlus sagedusalade kättesaadavusel; c) selliste hulгимүүgitoodete puudumine, mille kaudu saab teise operaatori võrku kasutades pakkuda ühtse koostalitustasemega teenuseid turu parandusmeetmete või vastastikuste läbirääkimiste raames; d) tarbijakaitse eeskirjade killustatus, mille tulemuseks on tarbijakaitse ebaühtlane tase ja erinevad kaubandustingimused, sealhulgas rändlusteenuste ja rahvusvaheliste kõnede kõrge hind ning teenuste blokeerimine ja piiramine.

Killustatuse põhjustega tegelemiseks valiti põhjalikumaks analüüsiks välja kolm poliitikavalikut. Esimene valik põhines elektroonilise side praegusel reguleerival raamistikul. Teises valikuvõimaluses kaaluti ühte õigusakti (määrus), kohandades reguleerivat raamistikku vaid juhul, kui see on ELi elektroonilise side ühtse turu seisukohast vajalik, võttes aluseks tõhustatud ELi koordineerimise. Kolmas valikuvõimalus hõlmas teise võimaluse sisulist külge, aga selles asendati praegune juhtimissüsteem ELi üheainsa reguleerimisasutusega, et saavutada täielik regulatiivne koordineerimine.

Iga valikuvõimaluse puhul hinnati selle tõhusust poliitikaeesmärkide saavutamise seisukohast, keskendudes nõudluse ja pakkumise poole kuludele ja tuludele, hõlmates mõju ELi elektroonilise side tööstuse struktuurile, majandusele, töökohtadele, tarbijale kaasnevale kasule ja keskkonnale.

Mõju hindamise aruandes järeldatakse, et olemasolevatest valikutest on parim teine valikuvõimalus. Esiteks soovitakse Euroopa ühtse loaga vähendada Euroopa operaatoritel lasuvat halduskoormust ning tagada nende regulatiivse kohtlemise järjepidevus.

Raadiospektri kasutamise koordineerimine ühtsel turul tagab spektri kättesaadavuse sünkroniseeritud viisil ning selle kasutamisega seotud ühtsete tingimuste rakendamise kõikjal Euroopas, tagades seeläbi spektri tõhusa kasutuse. Samal ajal toetaks see prognoositavat keskkonda investeerimisel kiiretesse võrkudesse, sealhulgas nende ulatuslik territoriaalne katvus, mis on samuti lõppkasutaja pikaajalistes huvides.

Asjaolu, et ELi tasandil on saadaval standardiseeritud hulгимүүgitasandi juurdepääsutoode võimaliku parandusmeetmena, et võimaldada operaatoritel saavutada märkimisväärne turujõud, võimaldab püsiliinioperaatoritel pakkuda oma klientidele kõrge teenusekvaliteediga ühenduvusteenuseid kõikjal liidus. Loodetakse, et sellel on positiivne mõju eelkõige piiriülestele investeringutele, kuna ettevõtjate sisenemine uutele turgudele klientide nõudlusele reageerimiseks muutub lihtsamaks, see võimaldab neil pakkuda hea kvaliteediga juurdepääsutooteid, mis läbi suureneb konkurents, ja operaatoritel lasub kohustus parandada oma pakkumist infrastruktuuri ja teenustesse investeerimise kaudu.

Teenusekvaliteeti käsitlevate ühiste eeskirjadega tagatakse kasutajate vabadus pääseda kõikjal liidus juurde vabalt valitud teenustele ja rakendustele lepingus kindlaks määratud selgete tingimuste alusel, ilma et nende juurdepääs internetile oleks põhjendamatult piiratud või blokeeritud. Nende ühiste eeskirjadega tagatakse samal ajal võimalus saada eriteenuseid konkreetse sisu, rakenduste ja parema teenusekvaliteediga teenuste pakkumiseks. Suurema

läbipaistvuse ja lepinguliste õigustega tagatakse tarbijate huvi hea kvaliteediga ja usaldusväärsete teenuste vastu ning tõhustatakse turu konkurentsivõimet.

Meetmetega, mis käsitlevad põhjendamatuid hinnaerinevusi riigisiseste ja ELi-siseste kõnede vahel, ning meetmetega, millega lihtsustub rändlustasude ühtlustamine riigisiseste tasudega (*Roaming Like At Home*) rändluslepingute kaudu, püütakse kaotada piiriülese elektroonilise side teenuste eest võetavad põhjendamatud lisatasud.

Selle valikuvõimalusega paraneks õiguslik prognoositavus ja läbipaistvus kõige tõhusamalt ja õigeaegsemalt. Turgude suurem konkurentsivõime, käitamistingimuste ühtlustamine (juurdepääs sisenditele, tarbijapõhised eeskirjad) ning mastaabeeeliste ülekanduv mõju, mis on seotud klientidelt võetava hinna paindlikkusega või konkurentsivõimega, peaks aitama kaasa ühtlustumisele. Suurem konkurentsivõime, millega kaasnevad stiimulid diferentseerimiseks, suuremad mastaabeeelised, parem regulatiivne prognoositavus ning parem keskkond innovaatiliste teenuste laiendamiseks, peaks aja jooksul parandama investeerimiskeskonda. Kuigi eeldatakse, et need ettepanekud mõjutavad positiivselt töökohtade loomist, on nende sotsiaalset mõju ja mõju tööhõivele selles etapis veel keeruline hinnata. Komisjon pöörab õigusaktide järelevalve ja hindamise käigus sellele aspektile erilist tähelepanu.

Erinevalt eelistatavast võimalusest läheks 1. valikuvõimaluse (kehtiva raamistiku kohaldamine) ja 3. valikuvõimaluse (ELi hõlmavate teenuste regulatiivse juhtimise põhjalik muutmine) korral soovitud tulemuse saavutamiseks 3–5 aastat kauem, kusjuures SKP suureneks ajavahemikul 2015–2020 potentsiaalselt kuni 3,7 %-ni.

Eelistatava võimaluse mõju avalduks kiiremini ja sellega täidetaks kõik erieesmärgid, saavutades seega suurima võimaliku majandusliku ja sotsiaalse mõju teiste kaalutud valikuvõimalustega võrreldes.

Mõju hindamise komitee esitas mõjuhinnangu kavandi suhtes arvamuse 6. septembril 2013.

Aruanne ja selle kommenteeritud kokkuvõtte avaldatakse koos käesoleva ettepanekuga.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

3.1. Õiguslik alus

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 114, kuna see käsitleb elektroonilise side siseturgu ja selle toimimist.

3.2. Subsidiaarsus

Praegu kehtiva reguleeriva raamistikuga ei ole suudetud saavutada eesmärki, milleks on luua elektroonilise side ühtne turg. Erinevused siseriiklikes eeskirjades, mis on küll kooskõlas olemasoleva ELi õigusraamistikuga, põhjustavad tõkkeid teenuste piiriülesele osutamisele ja hankimisele, piirates seeläbi vabadust pakkuda elektroonilise side teenust, nagu see on tagatud ELi õigusaktidega. See avaldab otsust mõju siseturu toimimisele. Liikmesriikidel puudub nii pädevus kui ka stiimul muuta praegust regulatiivset keskkonda.

Probleemi põhjustega tegelemiseks on vaja ELi tasandi meetmeid. Praegust killustatust, mis tuleneb üldise loasüsteemi riiklikust mõõtmest, leevendatakse ELi ühtse loa kehtestamisega. ELi ühtne luba, millele lisandub päritoluriigi kontroll loa tühistamisel ja/või peatamisel, hõlbustaks ELi operaatorite registreerimist ja nende suhtes kohaldatavate kõige olulisemate täitemeetmete koordineerimist. Ettepanekuga tagatakse nende ettevõtjate jaoks suurem regulatiivne järjepidevus ja prognoositavus, andes komisjonile õiguse nõuda, et riikide reguleerivad asutused tühistaksid kavandatud parandusmeetmed, mis on ELi õigusaktidega

vastuolus. Ettepanek tagab palju suurema ühtsuse traadita ja püsivõrgule juurdepääsu reguleeritud tingimuse osas ning see lihtsustab üleeuroopaliste teenuste pakkumist. Lõppkasutajate õiguste täielik ühtlustamine tagab selle, et kodanikel ja teenusepakkujatel on kõikjal ELis ühesugused õigused ja kohustused, eelkõige võimalus turustada ja hankida teenuseid piiriülevalt samadel tingimustel.

Subsidiaarsuse põhimõtet järgitakse, kuna ELi sekkumisel piirduakse üksnes konkreetsete siseturu tõkete kõrvaldamiseks vajalikuga.

Esiteks on ELi ühtne luba kättesaadav neile operaatoritele, kes kavatsevad tegutseda üleeuroopaliselt, ning võrkude asukoha või teenuste pakkumise kohaga lahutamatu seotud regulatiivsed kohustused jäävad kõnealuse liikmesriigi reguleeriva asutuse otsustada. Spektri eraldamisest saadavad tulud jäävad asjaomasesse liikmesriiki. Spektri kasutamist käsitlevad üksikasjalikumad reguleerivad põhimõtted, mis täiendavad ELi reguleeriva raamistiku kaugeleulatuvaid eesmärke, jätavad liikmesriikidele siiski üksikasjade osas suure kaalutusõiguse. Samuti põhineb komisjonile spektriga seotud teavitamise kord pigem õigusliku kooskõla kontrollil ja mitte sellel, et komisjoni kaalutusõigus asendatakse liikmesriikide omaga, ning selle suhtes kohaldatakse täiendavaid kaitsemeetmeid, näiteks kontrollimenetlus komiteemenetluse raames. Üldloa laiendamine väikese levialaga traadita pääsupunktide kasutamiseks on piiratud mittehäirivate, väikese võimsusega seadmetega, mis on rakendusmeetmetega rangelt kindlaks määratud. Kohustuse kehtestamine Euroopa virtuaalse juurdepääsu toodete pakkumiseks jääb selle liikmesriigi reguleeriva asutuse pädevusse, kus võrk asub, vastavalt olemasoleval raamistikul põhinevale turuanalüüsile. Virtuaalse juurdepääsu toodete ühtlustamiseks kasutatakse sama mehhanismi kui see, mida kasutati juba olemasoleva raamistiku kohaselt ettenähtud hulgitasandi füüsilise juurdepääsu toodete puhul.

3.3. Proportsionaalsus

ELi tegevus on piiratud kindlaksmääratud eesmärkide saavutamiseks vajalikuga. Meetmetega püütakse kõrvaldada ühtse turu selged kitsaskohad, nii et kehtivasse reguleerivasse raamistikku on vaja teha võimalikult vähe muudatusi, et luua tingimused uute piiriüleste elektroonilise side turgude arendamiseks ELi tasandil. Selle kaudu oleks võimalik saavutada ühtse turu mõlemad eesmärgid, milleks on vabadus pakkuda ja vabadus tarbida elektroonilise side teenuseid. Jättes praeguse reguleeriva raamistiku valdavalt puutumata, näiteks ei muudeta seda, kuidas riikide reguleerivad asutused turujärelevalvet teevad, võimaldavad need meetmed vältida nende operaatorite toiminguid, kes soovivad piirduda riikliku (või piirkondliku) tasandiga.

Samuti peaks uute piiriüleste turgude arenemine järgima parema õigusloome põhimõtet. See tähendab seda, et regulatiivne surve väheneb järk-järgult koos turgude konkurentsivõime paranemisega integreerituma Euroopa kontekstis, aga vastavalt riikide reguleerivate asutuste järelevalvepädevusele ja nii, et nende suhtes kohaldatakse konkurentsialast järelkontrolli. See on kasulik, kuna riikide reguleerivatel asutustel on parim positsioon, et võtta arvesse riikide eripärasid, kui i) reguleeritakse juurdepääsu sellisele füüsilisele infrastruktuurile, mis on oma olemuselt geograafiliselt piiratud riikliku või piirkondliku tasandiga, ja ii) kui lahendatakse tarbijatega seotud küsimusi riiklikus kontekstis (eelkõige tarbijate oma keeles).

Kavandatavad meetmed ei hõlma muudatusi juhtimises või pädevuste üleviimises Euroopa tasandile, näiteks ELi reguleeriva asutuse või üleeuroopalise spektrilubade väljastaja kaudu.

Lahendused võimaldavad asjaomastel sidusrühmadel kasutada suure ühtse turu sünergiaat ja vähendada ebatõhusust nende toimimises ja investeringutes õigeaegselt ja tõhusalt. Käesoleva ettepanekuga tagatakse kehtivate eeskirjade jätkuv kohaldamine operaatorite

suhtes, kes soovivad osutada teenuseid vaid ühes liikmesriigis. Samal ajal saavad nad kasu lõppkasutajate õigustega seotud parematest ja selgematest eeskirjadest ning prognoositavamast keskkonnast juurdepääsul spektrisisenditele ja hea kvaliteediga püsivõrkudele juurdepääsu toodetele.

3.4. Põhiõigused

Analüüsi ettepaneku mõju sellistele põhiõigustele nagu sõna- ja teabevabadus, ettevõtlusvabadus, mittediskrimineerimine, tarbijakaitse ja isikuandmete kaitse. Eelkõige tagatakse määrusega juurdepääs avatud internetile; selles kehtestatakse ranged normid täielikult ühtlustatud lõppkasutaja õigustele, suurendatakse ettevõtlusvabadust Euroopa tasandil ja selle abil peaks aja jooksul vähenema sektoripõhine reguleerimine.

3.5. Vahendi valik

Komisjon teeb määruse ettepaneku, kuna see tagab ühtse turu tõkete kõrvaldamise elektroonilise side olemasoleva reguleeriva raamistiku täiendamise kaudu. See hõlmab konkreetseid, otsekohaldatavaid õigusi ja kohustusi teenusepakkujatele ja lõppkasutajatele; samuti hõlmab see teatavaid sisendeid käsitlevaid koordineerimismehhanisme Euroopa tasandil, hõlbustamaks elektroonilise side teenuste piiriülest pakkumist. Määrus on oluline näiteks sellistes valdkondades nagu avatud internet ja andmehaldus, kus tõeliselt ühtne lähenemisviis on vajalik, et vältida algusest peale suundumust riigi tasandi lahendustele ning võimaldada integreeritud võrguhaldamist ja sellise veebisisu, selliste rakenduste ja teenuste arendamist, mida saab teha ühesugusel viisil kättesaadavaks kogu liidus.

3.6. Ettepaneku struktuur ning peamised õigused ja kohustused

Üldsätted (I peatükk, artiklid 1 ja 2)

I peatükk sisaldab üldsätteid, sealhulgas asjaomaseid mõisteid. Selles esitatakse regulatiivsed põhimõtted, mille alusel toimivad seotud reguleerivad organid käesoleva määruse kohaldamisel koostöös olemasoleva raamistiku sätetega.

ELi ühtne luba (II peatükk, artiklid 3–7)

Praegu peavad operaatorid, kes soovivad pakkuda teenuseid mitmes liikmesriigis, taotlema selleks luba igas liikmesriigis eraldi. Määrusega kehtestatakse ELi ühtne luba, mis põhineb Euroopa elektroonilise side ettevõtja peamise tegevuskoha liikmesriigis kohaldataval (päritoluliikmesriigi) ühtsel teavitamiskorral ning milles sätestatakse tema suhtes kohaldatavad tingimused. ELi ühtse loa tühistamist ja/või peatamist kontrollib päritoluliikmesriik. ELi ühtse loa omajatel on ühetaolistes olukordades õigus võrdsele regulatiivsele kohtlemisele liikmesriikides ja liikmesriikidevaheliselt ning uued turule tulijad ja väiksemad piiriülesed operaatorid on muus liikmesriigis kui päritoluliikmesriigis (vastuvõtavad liikmesriigid) vabastatud halduskuludest ja universaalteenuse rahastamisega seotud maksudest. ELi ühtse loa omajad jätkavad teenuste pakkumist kõikjal Euroopas regulatiivsete kohustuste senisest järjepidevama kohaldamise alusel.

Euroopa ühtse loaga vähenevad seega tarbetud haldustakistused ja selle abil tagatakse Euroopa teenusepakkujatele järjepidevamad õigused ja kohustused, mis võimaldavad neil tegutseda kõikjal ELis ja tegevust laiendada.

Euroopa sisendid (III peatükk)

1. jagu (artiklid 8–16)

Praegu puudub Euroopa mobiilside operaatoritel kõikjal Euroopas spektri kättesaadavusega seotud vajalik prognoositavus ning nad peavad toime tulema spektri eraldamist käsitlevate erinevate tingimustega. See raskendab pikaajalist kavandamist, piiriülest investeerimist ning

lõppkokkuvõttes ka tegevuse laiendamist. Nende erinevuste tõttu kavandavad seadmete valmistajad oma tooteid muudele, suurematele ja kasvuvõimalusi pakkuvatele turgudele. Et teha lõpp sellisele jätkusuutmatule olukorrale, tuleb järgmiste meetmetega tagada spektrikasutuse ühtlustamine tagada:

- määrata traadita lairibaühenduseks kasutatava ühtlustatud spektri kasutamise tingimuste määratlemisel kindlaks liikmesriigi suhtes kohaldatavad reguleerivad põhimõtted;
- anda komisjonile õigus võtta vastu rakendusakte, mille abil ühtlustada spektri kättesaadavust, selle eraldamise ajakava ja spektri kasutusõiguste kestust;
- luua konsultatsioonimehhanism, mis võimaldab komisjonil vaadata läbi spektri eraldamist ja kasutamist käsitlevate riiklike meetmete eelnõud;
- lihtsustada väikese võimsusega traadita lairibaühenduse (wifi, väikese raadiusega kärjed) kasutuselevõtu ja pakkumisega seotud tingimusi konkurentsi suurendamiseks ja võrgu ülekoormuse vähendamiseks.

2. jagu (artiklid 17–20)

Ühtlustatud ja hea kvaliteediga virtuaalne juurdepääs püsivõrkudele hõlbustaks turule sisenemist ja piiriüleste teenuste pakkumist nii lõppkasutajatele kui ka ettevõtjatele ning edendaks konkurentsi ja investeringuid. Praegu määratletakse püsivõrkudele virtuaalse juurdepääsu tooteid ELis erinevalt. Piiriüleste teenuste pakkumiseks vajalik virtuaalne juurdepääs püsivõrkudele ühtlustatakse järgmiste meetmete kaudu:

- määratakse kindlaks ELi tasandil ühtlustatud virtuaalse lairibajuurdepääsu toodete (virtuaalne eraldamine, IP bitivoog ja püsiliinide lõppsegmentid) ühised omadused, kui nende pakkumise õigus on antud märkimisväärse turujõuga operaatoritele;
- sellest tulenevalt tuleb riikide reguleerivatel asutustel võtta reguleerivate parandusmeetmete kehtestamisel arvesse kõnealuste ühtlustatud juurdepääsutoodete kasutuselevõttu ning pöörata asjakohast tähelepanu olemasolevale infrastruktuuralasele konkurentstile, investeringutele ning proportsionaalsust käsitlevatele üldistele nõuetele. Otsuste tegemise praktika kajastub ettepaneku sättes, milles seotakse järgmise põlvkonna võrkudele kehtestatud hulгимүүгитасанди hinnakontrolli kohustuste läbivaatamine alternatiivse infrastruktuuri poolt tuleva konkurentsisurve, mittediskrimineeriva juurdepääsu tõhusa tagamise ja jaetasandi konkurentsi hindade, valiku ja kvaliteedi osas;
- sätestatakse elektroonilise side ettevõtja õigus pakkuda mõistlikel tingimustel tagatud teenusekvaliteediga ühenduvust võimaldavaid ühtlustatud tooteid ja pääseda sellistele toodetele ligi, et võimaldada uut liiki internetiteenuseid.

Lõppkasutajate õigused (IV peatükk, artiklid 21–29)

Euroopas seisavad nii elektroonilise side ettevõtja kui ka lõppkasutajad silmitsi lõppkasutajate õigusi käsitlevate ebajärjekindlate eeskirjadega, mille tulemuseks on kaitse taseme erinevus ja hulk erinevaid eeskirju, mida tuleb liikmesriikides järgida. Selline killustatus on operaatorite jaoks kulukas, sellega ei ole rahul lõppkasutajad ning lõppkokkuvõttes takistab see teenuste piiriülest pakkumist ja avaldab negatiivset mõju lõppkasutajate valmisolekule neid teenuseid tarbida. Selleks et tagada tarbijakaitse asjakohane tase kõikjal ELis, ühtlustatakse eeskirjad, millega määratakse kindlaks lõppkasutajate õigused. Nende hulgas on:

- mittediskrimineerimine teatavate riigisiseste ja ELi-siseste (rahvusvaheliste) sideteenuste vahel (välja arvatud siis, kui erinevused on objektiivselt õigustatud);

- kohustuslik lepingueelne ja lepingus sisalduv teave;
- suurem läbipaistvus ja võimalused, et vältida nn arvešokke;
- õigus lõpetada leping kuue kuu möödumisel täiendavate kuludeta (välja arvatud subsideeritud hinnaga seadmete jääkväärtus või muud soodustused);
- teenusepakkujatel lasuv kohustus pakkuda lõppkasutajatele tõrgeteta juurdepääsu kogu sisule, rakendustele või teenustele (võrgu neutraalsus) ning operaatorite üldise internetiühenduse teenusega seotud andmeedastuse haldamise meetmete reguleerimine. Samal ajal täpsustatakse parema kvaliteediga eriteenuste õigusraamistikku.

Teenusepakkuja vahetamise lihtsustamine (V peatükk, artikkel 30)

Paremad eeskirjad teenusepakkuja vahetamiseks edendavad turule sisenemist ja konkurentsi elektroonilise side teenuse ettevõtjate vahel ning võimaldavad lõppkasutajal lihtsamalt valida nende konkreetsetele vajadustele vastav teenusepakkuja. Nähakse ette teenusepakkuja vahetamist käsitlevad ühtlustatud põhimõtted, näiteks kulupõhisus, vastuvõtva ettevõtja juhitud menetlus, üleandva ettevõtjaga sõlmitud lepingu automaatne lõpetamine.

Korraldus- ja lõppsätted (VI peatükk, artiklid 31–40)

Peatükk sisaldab esimesi üldsätteid, mis on seotud riikide pädevate ametiasutuste karistuste kehtestamise volitustega, ja eeskirjad komisjoni volituste kohta võtta vastu delegeeritud õigusakte või rakendusakte.

Samuti esitatakse raamdirektiividesse ning ELi rändlusteenuste ja BERECi (elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud amet) määрусesse tehtavad muudatused. Arvestades turu eelnevat reguleerimist ja asjaolu, et riikide reguleerivad asutused vastutavad endiselt oma (riikliku) turu eest, on muudatuste eesmärk saavutada kõikjal ELis riigi reguleerivate asutuste turu hindamisel ja ELi ühtse loa omajatele reguleerivate kohustuste kehtestamisel suurem järjekindlus ja stabiilsus, et piirata neid juhtumeid, kus teenusepakkujatele kehtestatakse samade turuhäirete kaotamiseks erinevad kohustused kõigis neis liikmesriikides, kus nad tegutsevad. Sel põhjusel nähakse ette, et komisjonil on volitused nõuda ELi ühtse loa ettevõtjatele kehtestatud parandusmeetmete tühistamist, samuti nähakse ette õiguskindlus seoses kriteeriumidega, mille alusel selgitada välja turud, mille suhtes kehtivad eelnevad parandusmeetmed, võttes arvesse ka OTT-teenuste pakkujate poolsest samalaadsete teenuste pakkumisest tulenevaid konkurentsipiiranguid.

Ehkki III rändlusmäärusega, milles sisalduvad struktuurimeetmed, suurendatakse konkurentsi turgudel, ei ole see piisav sellise olukorra loomiseks, kus kliendid saavad teises liikmesriigis reisides julgelt jätkata tarbimisharjumusi, mis neil on tekkinud päritoluriigis, ning seeläbi kaotada rändlusega seotud lisatasud kõikjal Euroopas. Artiklis 37 tuginetakse seega rändlusteenuse määrusele ja nähakse operaatoritele ette stiimulid pakkuda rändlust riigisiseste hindadega. Ettepanekus nähakse mobiilsideoperaatoritele ette vabatahtlik süsteem, mille kaudu sõlmida kahe- või mitmepoolseid rändluslepinguid, mis võimaldavad neil arvesse võtta rändlusteenuste hulgimüügikulusid ja viia 2016. aasta juuliks järk-järgult sisse riigisiseste hindadega rändlusteenused, vähendades samal ajal hinnaerinevuste ärakasutamise ohtu. Sellised rändluslepingud ei ole turul uus nähtus. Olemasolevad rändluslepingud võimaldavad lepingupooltel (konkurentsiõiguse täitmise korral) pakkuda rändlusteenuseid omavahel ja saavutada nii mastaabisäästu. Käesolevas ettepanekus neist lepingutest teatamist, eesmärgiga parandada nende läbipaistvust. Kavandatud vabatahtliku süsteemi eesmärk on suunata selline õiguspärane mastaabisääst tarbijatele selliselt, et neile pakutakse rändlusteenuseid riigisiseste hindadega ning tingimustel, millega tagatakse rändlus kõikjal liidus ja et kõigil liidu tarbijatel on võimalus neist pakkumistest võimalikult kiiresti kasu saada. Ettepanekus nähakse samal

ajal ette ka vajalik tasakaal, mis võimaldab operaatoritel kohandada jaemüügipakkumisi ning tagada järk-järgult, et kõik kliendid saaksid neist kasu. Ilma kahe- või mitmepoolsete rändluslepinguteta ei ole reaalne oodata, et üksikoperaatorid suudaksid pakkuda rändlust riigisiseste hindadega kõikjal liidus kavandatud aja jooksul.

BERECi määrusesse tehtavad muudatused osutuvad vajalikuks ameti suurema stabiilsuse huvides, pakkudes BERECile strateegilisemat rolli eelkõige kolmeaastase ametiajaga esimehe ametissenimetamise kaudu.

4. MÕJU EELARVELE

Määruse ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet.

Määruse (EÜ) nr 1211/2009 muutmise ettepanekul ei ole mõju ei ametikohtade loeteluga ettenähtud ametikohtade arvule ega ELi poolt BERECile antavale rahalisele toetusele ning see on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu teatises (COM(2013)519final) esitatud arvandmetega,

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega nähakse ette sätted, mis käsitlevad Euroopa elektroonilise side ühtset turgu ja ühendatud Euroopani jõudmiseks vajalikke meetmeid, ning millega muudetakse direktiive 2002/20/EÜ, 2002/21/EÜ ja 2002/22/EÜ ning määrusi (EÜ) nr 1211/2009 ja (EL) nr 531/2012

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹²,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust¹³,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopal tuleb kriisist väljumiseks, töökohtade loomiseks ja konkurentsivõime taastamiseks kasutada ära kõik majanduskasvu allikad. Majanduskasvu taastamine ja töökohtade loomine liidus on strateegia „Euroopa 2020” eesmärk. 2013. aasta Euroopa Ülemkogu kevadisel kohtumisel rõhutati digitaalse ühtse turu tähtsust majanduskasvule ja kutsuti üles võtma konkreetseid meetmeid info-ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) ühtse turu võimalikult kiireks loomiseks. Strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide ja nimetatud üleskutsega kooskõlas on käesoleva määruse eesmärk luua elektroonilise side ühtne turg liidu elektroonilise side praeguse reguleeriva raamistiku täiendamise ja kohandamise kaudu.
- (2) Digitaalarengu tegevuskavas, mis on üks strateegia „Euroopa 2020” juhtalgatus, on IKT ja võrgu ühenduvuse rolli Euroopa majanduse ja ühiskonna hädavajaliku alusena juba tunnustatud. Selleks et Euroopa saaks kasutada ära digitaalsetest muudatustest tulenevad eelised, vajab liit kõiki sektoreid hõlmavat dünaamilist elektroonilise side ühtset turgu kõikjal Euroopas. Selline tõeliselt ühtne sideturg on innovaatilise ja aruka digitaalmajanduse tugisammas ning sellise digitaalse ühtse turu alustala, kus veebipõhised teenused võivad vabalt liikuda üle piiride.
- (3) Tõrgeteta toimival elektroonilise side ühtsel turul tuleks tagada vabadus pakkuda elektroonilise side võrke ja teenuseid liidu kõigile klientidele ja iga lõppkasutaja õigus

¹² ELT C...,...lk...

¹³ ELT C...,...lk...

valida turul pakutavast parim pakkumine ning seda ei tohiks takistada turgude killustatus liikmesriikide lõikes. Elektroonilise side praegune reguleeriv raamistik ei paku täielikku lahendust sellele killustatusele, sest üldlubade andmise ja spektri eraldamise kavad on pigem riiklikud kui liiduülesed, elektroonilise side teenuste pakkujatele kättesaadavad juurdepääsutooted on liikmesriigiti erinevad ning kohaldatakse erinevaid sektoripõhiseid tarbijakaitse eeskirju. Paljudel juhtudel määratakse liidu eeskirjadega kindlaks vaid lähtealus ja neid rakendatakse liikmesriikides sageli erinevalt.

- (4) Elektroonilise side tõeliselt ühtne turg peaks edendama konkurentsi, investeerimist ja innovatsiooni uute ja täiustatud võrkude ja teenuste vallas, soodustades turu integratsiooni ja teenuste piiriülest pakkumist. See peaks aitama saavutada digitaalarengu tegevuskavas seatud kiire lairibavõrgu ambitsioonikaid eesmärke. Digitaalse infrastruktuuri ja teenuste üha suurem kättesaadavus peaks omakorda suurendama tarbijate valikut, teenusekvaliteeti ja sisu mitmekesisust, edendama territoriaalset ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning hõlbustama liikuvust kõikjal liidus.
- (5) Elektroonilise side ühtse turuga kaasnevad eelised peaksid jõudma laiemasse digitaalsesse ökosüsteemi. Sinna kuuluvad liidu seadmete valmistajad, sisu ja rakenduste pakkujad ning majandus laiemas tähenduses, hõlmates selliseid sektoreid nagu pangandus, autotööstus, logistika, jaekaubandus, energeetika ja transport, mis sõltuvad oma tegevuse tõhustamisel ühenduvusest, näiteks kõikjal kättesaadavate pilvetehnoloogia rakenduste, võrguühendusega objektide ja ettevõtte eri harudele teenuste integreeritud osutamise võimaluste kaudu. Samuti peaksid e-valitsuse ja e-tervishoiu teenuste ulatuslikumast kättesaadavusest kasu saama riikide haldusasutused ja tervishoiusektor. Elektroonilise side ühtse turu kontekstis võib paraneda ka kultuurisisu ja -teenuste pakkumine ning kultuuriline mitmekesisus üldiselt. Elektroonilise side võrkude ja teenuste kaudu toimuv ühenduvuse pakkumine on kogu majandusele ja ühiskonnale sedavõrd tähtis, et vältida tuleks põhjendamatu sektoripõhist regulatiivset ja muud koormust.
- (6) Käesoleva määruse eesmärk on viia lõpule elektroonilise side ühtse turu väljakujundamine, tegutsedes kolmel laial omavahel seotud suunal. Esiteks tuleks määrusega tagada vabadus pakkuda elektroonilise side teenuseid ja võrke piiriüleselt eri liikmesriikides, tuginedes ELi ühtse loa mõistele, milles määratakse kindlaks tingimused, et tagada suurem järjekindlus ja prognoositavus sektoripõhise reguleerimise sisus ja rakendamises kõikjal liidus. Teiseks tuleb senisest ühtsematel tingimustel võimaldada juurdepääsu piiriüleste elektroonilise side võrkude ja teenuste osutamiseks vajalikele põhisenditele mitte ainult traadita lairibaühenduse puhul, mille jaoks on olulise tähtsusega nii litsentsitud kui ka litsentsivaba spekter, vaid ka püsiliinide kaudu pakutava ühenduse puhul. Kolmandaks tuleks äritingimuste ühtlustamise ja kodanike digitaalse kindlustunde suurendamise huvides käesoleva määrusega ühtlustada lõppkasutajaid, eelkõige tarbijaid käsitlevad eeskirjad. See hõlmab mittediskrimineerimise põhimõtet, lepinguga seotud teavet, lepingu lõpetamist ja teenusepakkuja vahetamist käsitlevaid eeskirju, samuti eeskirju internetisisule, rakendustele ja teenustele juurdepääsu ning andmeliikluse haldamise kohta, millega kaitstakse lõppkasutajaid ja tagatakse samaaegselt interneti ökosüsteemi pidev toimimine innovatsiooni mootorina. Lisaks sellele peaksid edasised reformid rändluse valdkonnas andma lõppkasutajatele kindlustunde kasutada liidus reisides internetiühendust ning toimima aja jooksul katalüsaatorina hindade ja muude tingimuste ühtlustumisele liidus.

- (7) Käesolev määrus peaks seega täiendama olemasolevat liidu reguleerivat raamistikku (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/19/EÜ,¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/20/EÜ,¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/21/EÜ,¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/22/EÜ,¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/58/EÜ,¹⁸ komisjoni direktiiv 2002/77/EÜ,¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1211/2009,²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 531/2012²¹ ja Euroopa Parlamendi otsus nr 243/2012/EL²²) ning kooskõlas ELi õigusega vastu võetud kehtivaid siseriiklikke õigusakte, sätestades nii elektroonilise side pakujate kui ka lõppkasutajate õigused ja kohustused ning muutes sellest tulenevalt olemasolevaid direktiive ja määrust (EL) nr 531/2012, eesmärgiga tagada suurem ühtsus ja teha teatavaid sisulisi muudatusi, mis on kooskõlas konkurentsivõimelisema ühtse turuga.
- (8) Käesolevas määruses ette nähtud meetmed on kooskõlas tehnoloogia neutraalsuse põhimõttega: nende meetmetega ei sunnita ega soodustata konkreetse tehnoloogia kasutamist.
- (9) Piiriülese elektroonilise side pakkumisel on halduskoormus endiselt suurem kui riigipiiridesse jääval teenuse osutamisel. Nimelt peavad piiriüleised teenusepakujad teenuse pakkumisest endiselt teavitama ja maksma tasusid igas vastuvõtvas liikmesriigis. ELi ühtse loa omajatele peaks kehtima ühtne teavitussüsteem teenusepakkuja peamise tegevuskoha liikmesriigis (päritoluliikmesriigis), et vähendada piiriüleste operaatorite halduskoormust. ELi ühtset luba tuleks kohaldada kõigi ettevõtjate suhtes, kes pakuvad või kavatsesid pakuda elektroonilise side teenuseid ja võrke enam kui ühes liikmesriigis, tagades neile seeläbi õigused, mis on seotud vabadusega pakuda elektroonilise side teenuseid ja võrke käesoleva määruse kohaselt kõigis liikmesriikides. ELi ühtne luba, milles määratakse kindlaks kõigis liikmesriikides päritoluliikmesriigi üldloa alusel teenuseid osutavate elektroonilise side operaatorite suhtes kehtiv õigusraamistik, peaks tagama elektroonilise side teenuste ja võrkude osutamise vabaduse tõhusa toimimise kogu liidus.
- (10) Elektroonilise side teenuste või võrkude pakkumine piiriüleselt võib toimuda mitmel viisil, sõltudes sellistest erinevatest teguritest nagu pakutava võrgu või teenuse liik,

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/19/EÜ, 7. märts 2002, elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahendite juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 7).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/20/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 21).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/21/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/22/EÜ, 7. märts 2002, universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 51).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/58/EÜ, 12. juuli 2002, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

¹⁹ Komisjoni direktiiv 2002/77/EÜ, 16. september 2002, konkurentsi kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste turudel (EÜT L 249, 17.9.2002, lk 21).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1211/2009, 25. november 2009, millega luuakse elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud amet (BEREC) ja büroo (ELT L 337, 18.12.2009, lk 1).

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 531/2012, 13. juuni 2012, mis käsitleb rändlust üldkasutatavates mobiilsidevõrkudes liidu piires (ELT L 172, 30.6.2012, lk 10).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 243/2012/EL, 14. märts 2012, millega luuakse mitmeaastane raadiospektripoliitika programm (ELT L 81, 21.3.2012, lk 7).

füüsilise infrastruktuuri vajalik suurus või abonentide arv eri liikmesriikides. Kavatsust pakkuda elektroonilise side teenuseid piiriüleselt või käitada elektroonilise side võrke enam kui ühes liikmesriigis saab tõendada sellise tegevuse kaudu nagu asjaomases liikmesriigis võrkudele juurdepääsu käsitlevate lepingute üle peetavad läbirääkimised või veebisaidi kaudu toimuv turundustegevus sihtliikmesriigi keeles.

- (11) Olenemata sellest, kuidas teenusepakkuja soovib piiriüleselt elektroonilise side võrke käitada või elektroonilise side teenuseid pakkuda, peaks Euroopa elektroonilise side ettevõtja suhtes kohaldatav reguleeriv kord olema neutraalne nende äriliste valikute suhtes, millest lähtuvalt korraldatakse ülesanded ja tegevus eri liikmesriikides. Äriühingu struktuurist sõltumata tuleks Euroopa elektroonilise side ettevõtja päritoluliikmesriigina käsitada seega liikmesriiki, kus tehakse elektroonilise side võrkude või teenuste pakkumist käsitlevad strateegilised otsused.
- (12) ELi ühtse loa aluseks peaks olema päritoluliikmesriigi üldluba. Selle suhtes ei tohiks kehtestada tingimusi, mida juba kohaldatakse muude olemasolevate siseriiklike õigusaktidega, mis ei puuduta konkreetselt elektroonilise side sektorit. Samuti peaksid käesoleva määruse ja määruse (EL) nr 531/2012 sätteid kehtima Euroopa elektroonilise side ettevõtjate suhtes.
- (13) Enamik sektorile iseloomulikke tingimusi, näiteks need, mis on puudutavad võrkudele juurdepääsu või võrkude turvalisust ja terviklust või juurdepääsu hädaabiteenustele, on tihedalt seotud võrgu või teenuse pakkumise kohaga. Sellest tulenevalt võivad Euroopa elektroonilise side ettevõtja suhtes kehtida tingimused, mida kohaldatakse liikmesriigis, kus ta tegutseb, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti.
- (14) Kui liikmesriik nõuab, et sektor panustaks universaalteenuse osutamise kohustuste rahastamise ja riikide reguleerivate asutuste halduskulude katmisse, peaksid panuse jagunemisega seotud kriteeriumid ja menetlused olema proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad Euroopa elektroonilise side ettevõtjate suhtes, nii et see ei takistaks piiriülest turule sisenemist, seda eelkõige uute ja väikeste ettevõtjate puhul. Üksiku ettevõtja panuse arvestamisel tuleks seega võtta arvesse maksja turuosa vastavalt asjaomases liikmesriigis realiseeritud käibele ning selle suhtes tuleks kohaldada miinimumkünnist.
- (15) On oluline tagada, et ühetaoliste asjaolude korral ei kohtleks eri liikmesriigid Euroopa elektroonilise side ettevõtjat diskrimineerivalt ning et ühtsel turul kohaldataks järjekindlaid reguleerimistavasid, eelkõige seoses meetmetega, mis kuuluvad direktiivi 2002/21/EÜ artiklite 15 või 16 või direktiivi 2002/19/EÜ artiklite 5 või 8 kohaldamisalasse. Euroopa elektroonilise side ettevõtjatel peaks seega olema õigus kõigi liikmesriikide poolsele võrdsele kohtlemisele objektiivselt samaväärsetes olukordades, et võimaldada mitme riigi territooriumit hõlmavat integreeritumat tegevust. Samuti tuleks sellistel juhtudel näha liidu tasandil ette konkreetsed menetlused direktiivi 2002/21/EÜ artikli 7 punktis a osutatud parandusmeetmeid käsitlevate otsuste eelnõude läbivaatamiseks, et vältida põhjendamatu erinevusi eri liikmesriikides Euroopa elektroonilise side ettevõtjate suhtes kehtivate kohustuste osas.
- (16) Euroopa elektroonilise side ettevõtja päritoluliikmesriigi ja mis tahes vastuvõtva riigi vahel tuleks ära jagada regulatiivne ja järelevalvealane pädevus, eesmärgiga vähendada tõkkeid turule sisenemisel, tagades samal ajal, et asjaomased ettevõtjad jõustavad elektroonilise side teenuste ja võrkude osutamiseks kehtivaid tingimusi nõuetekohaselt. Ehkki kõigil riikide reguleerivatel asutustel peaks olema kohustus jälgida oma territooriumil kehtivate tingimuste täitmist vastavalt liidu õigusele,

sealhulgas sanktsioonide ja ajutiste meetmete kaudu, siis peaks üksnes päritoluliikmesriigi reguleerival asutusel olema õigus peatada või tühistada Euroopa elektroonilise side ettevõtja õigused pakkuda elektroonilise side võrke ja teenuseid kõikjal liidus või mõnes selle osas.

- (17) Raadiospekter on avalik hüve ning liidu mobiil-, traadita lairiba- ja satelliitside siseturu jaoks tähtis ressurss. Traadita lairibaside arendamisega panustatakse digitaalarengu tegevuskava rakendamisse ning eelkõige eesmärki tagada aastaks 2020 kõigile liidu kodanikele juurdepääs lairibaühendusele kiirusega vähemalt 30 Mbit/s ning pakkuda liidus suurima võimaliku kiiruse ja läbilaskevõimega lairibaühendust. Vaatamata sellele on liit jäänud uusima põlvkonna traadita lairibatehnoloogia kasutuselevõtu ja leviku vallas maha maailma teistest olulistest piirkondadest (Põhja-Ameerika, Aafrika ja osa Aasiast), kuigi see on vajalik nimetatud poliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Lubade andmise ja traadita lairibaside jaoks 800 MHz sagedusala kättesaadavaks tegemise protsessi killustatus, kus üle poole liikmesriikidest soovivad enda suhtes erandi tegemist või ei suuda muul viisil kinni pidada raadiospektripoliitika programmi käsitlevas Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses 243/2012²³ seatud tähtajast, annab märku kiire tegutsemise vajadusest isegi praeguse raadiospektripoliitika programmi tähtaja raames. Liidu meetmed traadita lairibasideks kasutatava raadiospektri kättesaadavust ja kasutamise tõhusust käsitlevate tingimuste ühtlustamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele 676/2002/EÜ²⁴ ei ole olnud piisavad sellele probleemile lahenduse leidmiseks.
- (18) Erinevate riiklike poliitikameetmete rakendamine tekitab siseturu ebaühtlust ja killustatust, mis takistab kogu liitu hõlmavate teenuste kasutuselevõttu ja traadita lairibaside siseturu lõpuleviimist. Eelkõige võib see luua ebavõrdsed tingimused juurdepääsuks sellistele teenustele, takistada konkurentsi eri liikmesriikides asutatud ettevõtete vahel, pärssida investeerimist uuematesse võrkudesse ja tehnoloogiasse ning innovaatiliste teenuste tekkimist, jättes kodanikud ja ettevõtjad seega ilma kõikjal kättesaadavatest integreeritud kvaliteetsetest teenustest ning traadita lairibaühenduse pakkujad ilma võimalusest suurendada tõhusust tänu integreeritumatele laiaulatuslikele toimingutele. Seetõttu peaks raadiospektri eraldamise teatavaid aspekte käsitlevad liidu tasandi meetmed toetama traadita lairibaside täiustatud teenuste ulatuslikku integreeritud levikut kogu liidus. Samal ajal peaks liikmesriikidel säilima õigus võtta meetmeid raadiospektri korraldamiseks avaliku korra, julgeoleku ja kaitse eesmärkidel.
- (19) Elektroonilise side teenuste ettevõtjad, sealhulgas mobiilsideoperaatorid või nende konsortsiumid, peaksid ühiselt suutma seda, et suurem osa liidu territooriumist oleks lõppkasutajate pikaajalise kasu nimel kaetud tõhusate ja taskukohaste hindadega teenustega, ning seepärast saama kasutada raadiospektrit ühtlustatud sagedusaladel mitmes liikmesriigis samade tingimuste, menetluste, kulude, ajastuse ja kestuse alusel ning koos täiendavate raadiospektripakettidega, näiteks kombineerides madalamaid ja kõrgemaid sagedusalasid, et katta tihedalt ja vähem tihedalt asustatud alasid. Paremat koordineerimist ja suuremat järjepidevust soodustavad algatused edendaksid ka võrkude investeerimiskeskonna prognoositavust. Seda prognoositavust edendaksid

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 243/2012/EL, 14. märts 2012, millega luuakse mitmeaastane raadiospektripoliitika programm, ELT L 81, 21.3.2012.

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 676/2002/EÜ, 7. märts 2002, Euroopa Ühenduse raadiospektripoliitika reguleeriva raamistiku kohta (raadiospektrit käsitlev otsus) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 1).

oluliselt ka raadiospektriga seotud kasutusõiguste pikaajalist kestust soosivad selged poliitikameetmed (ilma et seejuures piirataks nende õiguste tähtsust mõnedes liikmesriikides), ning ühtlasi oleks see seotud sellise raadiospektri osalise või täieliku üleandmise, rentimise või ühikasutus selgete tingimustega, mille suhtes kehtib individuaalne kasutusõigus.

- (20) Parandada tuleks raadiospektri kasutusõiguste koordineerimist ja järjepidevust, vähemalt nende sagedusalade puhul, mis on ühtlustatud traadita paikse, teisaldatava ja mobiilse lairibaside jaoks. See hõlmab Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu (ITU) tasandil kindlaksmääratud sagedusalasid rahvusvahelise mobiilside (*International Mobile Telecommunications* ehk IMT) täiustatud süsteemide jaoks, samuti radio-kohtvõrkude (RLAN) jaoks kasutatavaid sagedusalasid, näiteks 2,4 GHz ja 5 GHz. Samuti peaks see laienema sagedusaladele, mida võib ühtlustada tulevikus traadita lairibaside jaoks, nagu seda on kavandatud raadiospektripoliitika programmi artikli 3 punktis b ja raadiospektripoliitika töörühma 13. juuli 2013. aasta arvamuses, milles käsitletakse Euroopa ees seisvate probleemide lahendamist seoses traadita lairibaühenduse kasvava raadiospektrivajadusega, lähitulevikus näiteks sagedusalad 700 MHz, 1,5 GHz ja 3,8–4,2 GHz.
- (21) Eri riikide raadiospektri eraldamise menetluste järjepidevust soodustaksid senisest selgemad sätted, mis käsitlevad loa andmise menetluste ajastusega seotud kriteeriume; kasutusõiguste kestust, tasusid ja makseviise; läbilaskevõime ja leviga seotud kohustusi; selliste raadiosagedusalade ja sagedusvahemike kindlaksmääramist, mille suhtes kohaldatakse loa andmise menetlust; objektiivsed künnisnõuded tõhusa konkurentsi edendamiseks; kasutusõigustega kauplemise tingimused, sealhulgas ühiskasutuse tingimused.
- (22) Rahalise koormuse piiramine vastavalt sellele, mida on vaja raadiospektri optimaalseks haldamiseks, hoides tasakaalu viivitamata makstavate ja perioodiliste tasude vahel, julgustaks investeeringuid infrastruktuuri ja tehnoloogia kasutuselevõttu ning võimaldaks suunata sellest tuleneda võivad kulueelised lõppkasutajatele.
- (23) Raadiospektri sünkroonsem eraldamine ja sellest tulenev traadita lairibaühenduse kasutuselevõtt kõikjal liidus peaks toetama mastaabisäästu sellistes seonduvates tööstusharudes, kes tegelevad võrgu- ja lõppseadmetega. Need tööstusharud võiksid omakorda võtta senisest enam arvesse liidu algatusi ja poliitikameetmeid seoses raadiospektri kasutamisega. Sellest tulenevalt tuleks kehtestada sagedusalade jaotamise ajakavade ühtlustamise menetlus ja määrata kindlaks nende kasutusõiguste minimaalne või ühesugune kestus.
- (24) Muude peamiste sisuliste tingimuste puhul, mida võib siduda traadita lairibaühenduseks kasutatava raadiospektri kasutusõigustega, soodustaks koordineerimismehhanismi sisseseadmine seda, et eri liikmesriigid kohaldatavad ühtmoodi käesolevas määruses sätestatud reguleerivaid põhimõtteid ja kriteeriume. Koordineerimismehhanismi abil oleks komisjonil ja teiste liikmesriikide pädevatel asutustel võimalus teha asjaomase liikmesriigi kasutusõiguste andmise kohta eelnevalt märkusi ning teiselt poolt oleks komisjonil võimalus liikmesriikide seisukohti arvestades tõkestada ettepaneku rakendamine, kui tundub, et see ei ole liidu õigusega kooskõlas.
- (25) Arvestades traadita lairibaühenduse spektrivajaduse tohutut kasvu, tuleks edendada tõhusat spektrikasutust võimaldavaid lahendusi alternatiivseks juurdepääsuks traadita lairibaühendusele. See hõlmab väikese võimsuse ja tööraadiusega traadita juurdepääsusüsteeme, näiteks nn radio-kohtvõrke (RLAN, tuntud ka kui wifi), samuti

väikese võimsuse ja leivialaga juurdepääsupunktide kärgvõrgud (nn femto-, piko- või metrokärjed).

- (26) Sellised täiendavad traadita juurdepääsusüsteemid nagu RLAN, eelkõige üldsusele juurdepääsetavad RLAN-pääsupunktid, võimaldavad lõppkasutajatel üha enam juurdepääsu internetile ning võimaldavad mobiilsideoperaatoritel mobiilse andmeliikluse mujale suunamist ühtlustatud raadiospektriressursside kaudu, ilma et selleks oleks vaja raadiospektri individuaalset luba või kasutusõigust.
- (27) Praegu kasutavad enamikku RLAN-pääsupunkte erakasutajad oma lairiba püsiühenduse kohaliku traadita laiendusena. Kui lõppkasutajad soovivad oma internetilepingu piires jagada oma RLAN-võrku teistega, peaks selliste pääsupunktide arvukus eelkõige tihedalt asustatud piirkondades maksimeerima traadita andmeside läbilaskevõimet raadiospektri taaskasutamise kaudu ja looma teistele lõppkasutajatele kättesaadava kulutõhusa traadita lairibaühenduse täiendava infrastruktuuri. Seega tuleks kõrvaldada või ära hoida tarbetud piirangud, mis takistavad lõppkasutajatel oma RLAN-pääsupunktide jagamist teiste lõppkasutajatega või sellistesse pääsupunktidesse ühendumist.
- (28) Samuti tuleks kaotada RLAN-pääsupunktide kasutuselevõtu ja omavahelise sidumise tarbetud piirangud. Riigiasutused või avalike teenuste pakkujad kasutavad oma tööruumides üha rohkem RLAN-pääsupunkte nii enda tarbeks (näiteks töötajatele mõeldud kasutamiseks) kui ka selleks, et hõlbustada kodanike jaoks kohapeal kulutõhusat juurdepääsu e-valitsuse teenustele ning toetada arukate avalike teenuste osutamist reaalajas saadava teabega, näiteks ühistranspordi või liikluse korraldamise kohta. Samuti võiksid riigiasutused võimaldada kodanikele üldiselt juurdepääsu sellistele juurdepääsupunktidele neis tööruumides elanikkonnale pakutavate teenuste tugiteenusena ning nad peaksid seda saama teha kooskõlas konkurentsi- ja riigihankeeskirjadega. Elektroonilise side võrkudele kohaliku juurdepääsu võimaldamine eraomandi sees või ümbruses või piiratud juurdepääsuga avalikul alal muu teenuse tugiteenusena, mis ei sõltu sellest juurdepääsust, näiteks RLAN-leivialad (*hotspots*), mis on tehtud muu äritegevuse klientidele või avalikkusele kättesaadavaks kõnealusel alal, ei tohiks tähendada, et sellis juurdepääsu pakkujat käsitatakse elektroonilist sidet pakkuva ettevõtjana.
- (29) Väikese võimsuse ja leivialaga traadita pääsupunktid on kodustele wifi ruuteritele sarnanevad väga väiksed ja silmatorkamatud seadmed, mille tehnilised näitajad tuleks kindlaks määrata liidu tasandil, et need saaks kasutusele võtta ja neid kasutada erinevates kohalikes oludes üldloa alusel, ilma põhjendamatute piiranguteta, mis võivad olla seotud individuaalsete ehituslubade või muude lubadega. Nende meetmete proportsionaalsus, millega täpsustatakse sellise kasutuse suhtes üldloa andmist võimaldavad tehnilised näitajad, tuleks tagada oluliselt piiravamate näitajatega kui seda on liidu meetmetes sellistele parameetritele nagu väljundvõimsus sätestatud maksimaalsed piirmäärad.
- (30) Liikmesriikidel tuleks tagada, et raadiospektri haldamine riiklikul tasandil ei takista teisi liikmesriike kasutamast raadiospektrit, millele neil on õigus, või täitmast kohustusi, mis on seotud sagedusaladega, mille kasutamine on liidu tasandil ühtlustatud. Raadiospektripoliitika tööühma käimasolevatele tegevusele tuginedes on vaja luua koordineerimismehhanism, mille abil tagada, et igal liikmesriigil on võrdne juurdepääs raadiospektrile ning et koordineerimise tulemused on järjepidevad ja jõustatavad.

- (31) Liidu reguleeriva raamistiku rakendamisest saadud kogemused näitavad, et kehtivad sätted, mis eeldavad reguleerivate meetmete järjepidevat kohaldamist, ja eesmärk panustada siseturu väljakujundamisse, ei ole loonud piisavaid stiimuleid, et juurdepääsutooteid loodaks harmoneeritud standardite ja ühtlustatud protsesside alusel, seda eelkõige püsivõrkude puhul. Eri liikmesriikides tegutsedes on ettevõtjatel raske leida sobiva kvaliteedi ja võrkude ja teenuste koostalitlusvõimega juurdepääsusisendeid, ning juhul, kui need on olemas, on nende tehnilised omadused erinevad. See suurendab kulusid ja on takistuseks teenuste piiriülesele osutamisele.
- (32) Elektroonilise side ühtse turu integreerimine kiireneks raamistiku loomisega, milles määratakse kindlaks teatavad olulised Euroopa virtuaalsed tooted, mis on eriti olulised selleks, et elektroonilise side teenuste ettevõtjad saaksid pakkuda piiriüleseid teenuseid ning töötada välja kogu liitu hõlmava strateegia üha enam andmeedastusel põhinevas keskkonnas, toetudes võtmeparametritele ja miinimumnäitajatele.
- (33) Tuleks täpsustada neid operatiivseid vajadusi, mida täidavad erinevad virtuaalsed tooted. Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu tooted peaksid olema kättesaadavad juhtudel, mil märkimisväärse turujõuga operaatorid on kohustatud raamdirektiivi ja juurdepääsu käsitleva direktiivi kohaselt pakkuma reguleeritud tingimustel juurdepääsu oma võrgu konkreetses pääsupunktis. Esiteks tuleks lihtsustada tõhusat piiriülest turule sisenemist lihtsustada ühtlustatud toodetega, mis võimaldavad teenuste piiriülestel pakkujatel alustada oma lõppklientidele teenuste pakkumist viivitamata ning prognoositava ja piisava kvaliteediga, sealhulgas teenused äriklientidele, kellel on tegevuskohad eri liikmesriikides, kui see osutub turuanalüüsi kohaselt vajalikuks ja proportsionaalseks. Need ühtlustatud tooted peaksid olema kättesaadavad piisava aja jooksul, et võimaldada juurdepääsu taotlejatel ja pakkujatel kavandada keskmise pikkusega ja pikaajalisi investeeringuid.
- (34) Teiseks on keerukamad virtuaalse juurdepääsu tooted, mis nõuavad juurdepääsutaotlejalt suuremaid investeeringuid ning võimaldavad tänu kohalikul tasandil pakutavale juurdepääsule rohkem kontrolli- ja diferentseerimisvõimalusi, olulise tähtsusega, et luua vajalikud tingimused jätkusuutlikuks konkurentsiks kogusiseturul. Seega tuleks piiriülese investeerimise soodustamiseks ühtlustada ka sellised järgmise põlvkonna võrkude võtmetähtsusega hulgimüügitasandi juurdepääsu tooted. Sellised virtuaalse lairibajuurdepääsu tooted tuleks välja töötada nii, et nende funktsioonid oleksid samaväärsed nagu füüsilisel eraldamisel, eesmärgiga laiendada valikut hulgimüügitasandi võimalikest parandusmeetmetest, mida esitada läbivaatamiseks riikide reguleerivatele asutustele direktiivi 2002/19/EÜ kohase proportsionaalsuse hindamise raames.
- (35) Kolmandaks tuleb ühtlustada ka täiustatud liidesega püsiliinide lõppsegmentide jaoks kasutatav hulgimüügitasandi juurdepääsutoode, et võimaldada eluliselt tähtsate ühenduvusteenuste piiriülest pakkumist kõige nõudlikumatele äriklientidele.
- (36) IP-protokollil põhinevate ühenduvust võimaldavate toodete puudumine selliste eri liiki ja tagatud teenusekvaliteediga teenuste osutamiseks, mis võimaldavad võrgudomeenideülest ja võrgupiire ületavat teabevahetust nii liikmesriikide sees kui ka nende vahel, takistab täielikult internetiprotokollil põhinevatele võrkudele järkjärgulise ülemineku kontekstis selliste rakenduste arendamist, mis sõltuvad juurdepääsust teistele võrkudele, pärssides seeläbi tehnoloogilisi uuendusi. Lisaks sellele takistab kõnealune olukord selliste tõhususega kaasnevate võimaluste laiemat levimist, mis on seotud IP-põhiste võrkude ja tagatud teenusekvaliteediga ühenduvust võimaldavate toodete haldamise ja pakkumisega (eelkõige suurem turvalisus,

usaldusväärsus ja paindlikkus, kulutõhusus ja ressursside kiirem jagamine), millest saavad kasu võrguoperaatorid, teenusepakkujad ja lõppkasutajad. Seega on vaja ühtlustatud lähenemisviisi nende toodete väljatöötamisele ja kättesaadavaks tegemisele mõistlikel tingimustel, mis hõlmavad vajaduse korral toodete ristpakkumise võimalust asjaomaste elektroonilise side ettevõtjate poolt.

- (37) Käesoleva määrusega loodavaid Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu tooteid tuleks arvesse võtta riikide reguleerivate asutuste hinnangus, kui uuritakse, millised on kõige sobivamad parandusmeetmed seoses juurdepääsuga märkimisväärset turujõudu omavate ettevõtjate võrkudele, vältides samas hulгимүүgitasandi juurdepääsutoodete tarbetu dubleerimisega kaasnevat ülereguleerimist, olenemata sellest, kas sellised tooted on kehtestatud kooskõlas turuanalüüsiga või muudel tingimustel. Eelkõige ei tohiks Euroopa virtuaalse juurdepääsu toodete kasutuselevõtmisega kaasneda konkreetsele operaatorile kohustuseks tehtud reguleeritud juurdepääsutoodete arvu suurenemine. Samuti ei tohiks asjaolu, et riikide reguleerivad asutused peavad hakkama käesoleva määruse vastuvõtmise järel hindama seda, kas seniste hulгимүүgitasandi juurdepääsu parandusmeetmete asemel tuleks kehtestada Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toote pakkumise kohustus, ning seda, kas Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toote kehtestamine on tulevaste turuanalüüside kontekstis ja märkimisväärse turujõu olemasolu korral asjakohane, mõjutada riikide reguleerivate asutuste vastutust selgitada välja kõige asjakohasemad ja proportsionaalsemad parandusmeetmed tuvastatud konkurentsiprobleemi lahendamiseks vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artiklile 16.
- (38) Regulaatiivse prognoositavuse huvides tuleks õigusloomes arvestada ka kehtiva õigusraamistiku kohase areneva otsustamitava põhielemente, mis mõjutavad tingimusi, mille alusel tehakse hulгимүүgitasandi juurdepääsu tooted, sealhulgas Euroopa lairibajuurdepääsu virtuaalsed tooted, kättesaadavaks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele. Need elemendid peaksid hõlmama sätteid, milles hulгимүүgitasandi juurdepääsuturgude analüüsi seisukohast ja eelkõige silmas pidades võimalikku vajadust kehtestada hinnakontroll juurdepääsul järgmise põlvkonna võrkudele, võetakse arvesse seoseid püsi- ja traadita alternatiivsetest infrastruktuuridest tulenevate konkurentsipiirangute, mittediskrimineerivat juurdepääsu käsitlevate tõhusate tagatiste ning jaemüügi tasandi hindade, valikuvõimaluste ja kvaliteedi osas esineva konkurentsi vahel. See viimane määrab lõppkokkuvõttes ära lõppkasutajatele tagatava kasu. Näiteks võivad riikide reguleerivad asutused direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 kohaselt läbiviidava juhtumipõhise hindamise puhul ja ilma, et see piiraks märkimisväärse turujõu hindamist, olla seisukohal, et kahe järgmise põlvkonna püsivõrgu olemasolu korral on turutingimused piisavalt konkurentsipõhised selleks, et võrke uuendataks ja liigutaks ülikiirete teenuste pakkumise suunas. See on jaeturu tasandi konkurentsi seisukohast oluline parameeter.
- (39) Konkurentsi tihenemine ühtsel turul peaks aja jooksul kaasa tooma turuanalüüsil põhineva sektoripõhise reguleerimise vähenemise. Ühtse turu lõpuleviimine peaks soodustama tõhusat konkurentsi asjaomastel turgudel ning konkurentsiõiguse järeljõustamist peetakse üha enam piisavaks vahendiks, et tagada turu toimimine. Selleks et tagada õiguslik selgus ja regulaatiivsete lähenemisviiside prognoositavus kõigis liikmesriikides, tuleks ette näha selged ja siduvad kriteeriumid, mille alusel hinnata, kas eelneval reguleerimisel põhinevad kohustused on konkreetset turul endiselt õigustatud, pidades silmas kitsaskohtade säilimist ja konkurentiaalaseid väljavaateid, eelkõige infrastruktuuripõhist konkurentsi, ning jaemüügi tasandi

konkurentsi selliste näitajate puhul nagu hind, valik ja kvaliteet, mis on lõppkokkuvõttes lõppkasutajate ja ELi majanduse üldise konkurentsivõime seisukohast kõige olulisemad. See kaalutus peaks olema aluseks nende turgude nimekirja järgmisteks läbivaatamiseks, mille puhul võidakse kohaldada eelnevat reguleerimist, ja aitama riikide reguleerivatel asutustel koondada jõupingutused valdkondadele, kus konkurents ei ole veel tõhus, ja tegema seda ühtsel viisil. Elektroonilise side tõeliselt ühtse turu loomine võib mõjutada ka turgude geograafilist ulatust nii konkurentsipõhimõtete alusel tehtava sektoripõhise reguleerimise kui ka konkurentsioiguse kui sellise rakendamise seisukohast.

- (40) Lõppkasutajate kaitse sektoripõhiste eeskirjade erinev rakendamine riikide tasandil loob olulisi tõkkeid ühtsel digitaalsel turul. Eelkõige tähendab see nõuete järgimise suuremaid kulusid nende üldsusele elektroonilist sidet pakkuvate ettevõtjate jaoks, kes soovivad pakkuda teenuseid eri liikmesriikides. Lisaks sellele vähendavad turu killustatus ja kindlusetus seoses eri liikmesriikides tagatud kaitse tasemega lõppkasutajate usaldust, mis paneb neid loobuma elektroonilise side teenuste ostmisest välismaal. Et saavutada liidu eesmärk kaotada siseturu toimimist takistavad tõkked, tuleb asendada riikide tasandil kehtivad erinevad õigusmeetmed ühtse ja täielikult ühtlustatud sektoripõhiste eeskirjade kogumiga, millega tagatakse lõppkasutajale kaitse kõrge ja ühtne tase. Õigussätete täielik ühtlustamine ei tohiks takistada üldsusele elektroonilist sidetpakkuvaid ettevõtjaid pakkumast lõppkasutajatele selliseid lepinguid, mis näevad ette kõnealusest tasemest kõrgema kaitstuse taseme.
- (41) Arvestades, et käesoleva määrusega ühtlustatakse vaid teatavad sektoripõhised eeskirjad, ei tohiks määrus piirata liidu õigusaktide ja neid rakendavate siseriiklike õigusaktidega kehtestatud üldiste tarbijakaitse eeskirjade kohaldamist.
- (42) Kui käesoleva määruse peatükkide 4 ja 5 sätetes viidatakse lõppkasutajatele, ei tuleks neid sätteid kohaldada ainult tarbijate, vaid ka muude lõppkasutajate rühmade, peamiselt mikroettevõtjate suhtes. Muud lõppkasutajad kui tarbijad peaksid individuaalse taotluse korral saama eraldi lepingu sõlmimise alusel teha erandi teatavatest sätetest.
- (43) Elektroonilise side ühtse turu lõpuleviimine eeldab ka nende tõkete kõrvaldamist, mis takistavad lõppkasutajate juurdepääsu elektroonilise side teenustele kogu liidus. Seetõttu ei tohiks riigiasutused luua ega säilitada tõkkeid selliste teenuste piiriülesele ostmisele. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad ei tohiks keelata ega piirata lõppkasutajate juurdepääsu või neid diskrimineerida kodakondsuse või elukohaliikmesriigi alusel. Sellest hoolimata peaks olema võimalik kehtestada eristusi, mis põhinevad objektiivselt põhjendatud erinevustel hinna, riskide ja selliste turutingimuste osas nagu muutused nõudluses ja konkurentide tariifid.
- (44) Nii püsi- kui ka mobiilsides on endiselt olulised hinnaerinevused riigisiseste ning teises liikmesriigis lõppevate kõnede ja lühisõnumite vahel. Kuigi riikide, operaatorite ja tariifipakettide ning mobiil- ja püsisideteenuste vahel on olulisi erinevusi, avaldab see siiski mõju haavatavamatele kliendirühmadele ning takistab sujuvat sidet liidus hoolimata sellest, et kõnede lõpetamise tasud on väga oluliselt langenud ja on toimunud nende absoluutväärtuse ühtlustamine eri liikmesriikides, ning sellest, et transiiditurgude hinnad on väga madalad. Samuti peaks üleminek täielikult internetiprotokollil põhinevale elektroonilise side keskkonnale tooma varem või hiljem kaasa kulude täiendava vähenemise. Sellest tulenevalt tuleks objektiivsete kriteeriumide alusel põhjendada mis tahes märkimisväärset erinevust riigisisese püsivõrgu kaugside (st igasugune side peale selle, mis toimub riigi

numeratsiooniplaanis ühe suunakoodiga identifitseeritava geograafilise ala piires) ja teises liikmesriigis lõppeva püsivõrgu side jaehindade vahel. Rahvusvaheliste mobiilsideteenuste jaehinnad ei tohiks ületada reguleeritud rändluskõnetele ja lühisõnumitele määruses (EL) nr 531/2012 kehtestatud kõneteenuste ja lühisõnumi eurotariife, välja arvatud objektiivsete kriteeriumidega põhjendatud juhtudel. Sellised kriteeriumid võivad hõlmata lisakulusid ning nendega seotud mõistlikku marginaali. Muude objektiivsete tegurite hulgas võivad olla hinnaelastsusega seotud erinevused ja asjaolu, et kõigile lõppkasutajatele on hõlpsasti kättesaadavad muud tariifid, mida pakuvad üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad, kes pakuvad liidus piiriüleseid sideteenuseid väikeste lisatasudega või lisatasudeta, või samaväärsete funktsioonidega infoühiskonna teenuseid pakkuvad ettevõtjad, tingimusel et selliste alternatiivsete teenuste pakkujad teavitavad lõppkasutajaid aktiivselt neist võimalustest.

- (45) Internet on viimaste aastakümnete jooksul arenenud innovatsiooni edendavaks avatud platvormiks, millele on lõppkasutajatel, sisu ja rakenduste ning internetiühenduse teenuste pakkujal kerge juurde pääseda. Praeguse regulatiivse raamistiku eesmärk on edendada lõppkasutajate võimet pääseda juurde ja levitada teavet või kasutada rakendusi ja teenuseid vastavalt oma valikutele. Elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud ameti (BEREC) 2012. aasta mais avaldatud andmeedastuse haldamise viise käsitlevast aruandest ning 2012. aasta detsembris avaldatud ja Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusameti tellitud uuringust (internetiühenduse turu toimimise ja internetiühenduse pakkumise kohta tarbija seisukohast) selgus hiljuti siiski, et märkimisväärne hulk lõppkasutajatest kannatab selliste andmeedastuse haldamistavade all, millega blokeeritakse või aeglustatakse konkreetseid rakendusi. Selliseid suundumusi arvestades on vaja liidu tasandil selgeid eeskirju, et säilitada avatud internet ning vältida ühtse turu killustamist, mida põhjustavad liikmesriikide individuaalsed meetmed.
- (46) Lõppkasutajate vabaduse puhul pääseda juurde teabele ja seaduslikule sisule ja seda levitada ning kasutada rakendusi ja teenuseid vastavalt oma valikule tuleb järgida liidu õigust ja sellega kooskõlas olevaid riiklikke õigusakte. Käesolevas määruses määratakse kindlaks selle vabaduse võimalikud piirangud, mida üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad võivad kohaldada, aga see ei piira liidu muid õigusakte, sealhulgas autoriõigust ja direktiivi 2000/31/EÜ.
- (47) Avatud interneti kontekstis ei tohiks üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad lepingus kokku lepitud internetiühenduse teenuste andmemahude ja kiiruste piirangute piires blokeerida, aeglustada, halvendada ega diskrimineerida konkreetset sisu, rakendusi või teenuseid või nende konkreetseid kategooriaid, välja arvatud piiratud arvu mõistlike andmeliikluse haldamise meetmete puhul. Sellised meetmed peaksid olema läbipaistvad, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad. Mõistliku andmeliikluse haldamise alla kuulub raskete kuritegude ärahoidmine või takistamine, sealhulgas teenusepakkujate vabatahtlikult võetavad meetmed, et takistada juurdepääsu lapspornole ja selle levitamist. Võrgu ülekoormuse tagajärgi minimeerivaid meetmeid tuleks pidada mõistlikuks tingimusel, et võrgu ülekoormus on ajutine või esineb erakorralistel asjaoludel.
- (48) Mahupõhiseid tariife tuleks pidada avatud interneti põhimõttega kokkusobivaks eeldusel, et lõppkasutajatel on võimalik valida oma tavapärasele andmekasutusele vastav tariif, lähtudes läbipaistvast teabest sellise valiku tingimuste ja tagajärgede kohta. Samal ajal peaksid sellised tariifid võimaldama üldsusele elektroonilist sidet pakkumatel ettevõtjatel võrgu võimsust eeldatava andmemahuga paremini kohandada.

On oluline, et enne andmemahu või andmeedastuskiiruse piiranguid ja kohaldatavaid tasusid käsitleva lepingu sõlmimist oleksid lõppkasutajad täielikult teadlikud sellest, et neil on pidevalt võimalus jälgida oma tarbimist ja soovi korral hõlpsasti suurendada kättesaadavat andmemahtu.

- (49) Lõppkasutajate seas on nõudlust ka selliste üldsusele elektroonilist sidet pakkuvate ettevõtjate või sisu, rakenduste või teenuste pakkujate teenuste ja rakenduste järele, mis eeldavad tagatud teenusekvaliteedi kõrgemat taset. Nende teenuste hulka võivad muu hulgas kuuluda IP ringhääling (IP-TV), videokonverentsid ja teatavad rakendused tervishoiu valdkonnas. Seega peaks lõppkasutajatel olema vabadus sõlmida üldsusele elektroonilist sidet pakkuvate ettevõtjatega või sisu, rakenduste või teenuste pakkujatega lepinguid parema teenusekvaliteediga eriteenuste osutamiseks.
- (50) Lisaks sellele on sisu, rakenduste ja teenuste pakkujate hulgas nõudlus selliste edastusteenuste pakkumise järele, mis põhinevad paindlikel kvaliteediparameetritel, sealhulgas madalama prioriteedi määramine andmeedastuse jaoks, mis ei ole kiireloomuline. On oluline, et sisu, rakenduste ja teenuste pakkujad saaksid leppida üldsusele elektroonilist sidet pakkuvate ettevõtjatega kokku paindlikus teenusekvaliteedis eriteenuste osutamiseks ning see võimalus osutub tõenäoliselt oluliseks selliste uute teenuste arendamisel nagu masinatevaheline teabevahetus (M2M). Ühtlasi peaksid sellised kokkulepped võimaldama üldsusele elektroonilist sidet pakkuvatel ettevõtjatel andmeedastust paremini tasakaalustada ja hoida ära võrgu ülekoormatust. Sisu, rakenduste ja teenuste pakkujad ning üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad peaksid seetõttu olema vabad sõlmima kokkuleppeid kindlaksmääratud teenusekvaliteediga eriteenuste pakkumiseks tingimusel, et need kokkulepped ei kahjusta oluliselt internetiühenduse teenuste üldist kvaliteeti.
- (51) Riikide reguleerivatel asutustel on oluline roll selle tagamisel, et lõppkasutajad saaksid kasutada seda vabadust juurdepääsuks avatud internetile. Selleks peaksid riikide reguleerivatel asutustel olema järelevalve- ja aruandekohustused ning nad peaksid tagama, et üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad järgiksid asjakohaseid norme ning et kvaliteetsed ja mittediskrimineerivad internetiühenduse teenused, mida eriteenused ei kahjusta, oleksid kättesaadavad. Hinnates internetiühenduse teenuse võimalikku üldist kahjustamist, peaksid riikide reguleerivad asutused võtma arvesse selliseid kvaliteediparameetreid nagu ajastus ja usaldusväärsusparameetrid (latentsusaeg, värin, paketikadu), võrgu ülekoormuse tase ja tagajärjed, tegeliku ja väljareklaamitud kiirus võrdlus, internetiühenduse teenuste ja eriteenuste tõhususe võrdlus ning lõppkasutajate hinnang kvaliteedile. Riikide reguleerivatel asutustel peaks olema õigus kehtestada kõikidele või üksikutele üldsusele elektroonilise side teenuste pakkujatele teenusekvaliteedi miinimumnõuded, kui see on vajalik, et vältida internetiühenduse teenuse kvaliteedi üldist kahjustamist või halvendamist.
- (52) Hindade, tariifide ja tingimuste läbipaistvuse ja võrreldavuse tagamise meetmed ja teenusekvaliteedi parameetrid, sealhulgas need, mis puudutavad konkreetselt internetiühenduse teenuste osutamist, peaksid suurendama lõppkasutajate võimalusi teha neile sobivaim teenusepakkuja valik ja seega saada konkurentsist võimalikult suurt kasu.
- (53) Enne kui lõppkasutaja teenuse ostab, tuleks teda osutatava teenuse hinnast ja liigist nõuetekohaselt teavitada. See teave tuleks samuti anda vahetult enne kõne ühendamist, kui teatavale numbrile või teenusele helistamisel kehtivad eraldi hinnatingimused, nagu tasuliste telefoniteenuste puhul, mille suhtes kohaldatakse sageli eritasusid. Kui selline kohustus on ebaoproportsionaalne, võttes arvesse teenusepakkujale tariifide

kohta teabe andmise kestust ja maksumust võrreldes keskmise kõne kestusega ja lõppkasutajale kaasnevate kulude riskiga, võib riigi reguleeriv asutus teha erandeid. Lõppkasutajat tuleks teavitada ka sellest, kas tasuta telefoninumbrate suhtes kohaldatakse lisatasusid.

- (54) Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad peaksid lõppkasutajaid muu hulgas piisavalt teavitama oma teenustest ja tariifidest, teenusekvaliteedi parameetritest, hädaabiteenustele juurdepääsust ja selle võimalikest piirangutest ning puuetega tarbijatele suunatud teenuste ja toodete valikust. See teave tuleks anda selgel ja läbipaistval viisil ning see peaks olema kohandatud konkreetsetele nendele liikmesriikidele, kus teenuseid osutatakse, ning igasuguste muutuste korral tuleks seda teavet ajakohastada. Eraldi läbiräägitavate pakkumiste puhul tuleks teenusepakkujad sellise teabe andmise kohustusest vabastada.
- (55) Tooteid ja teenuseid käsitleva võrreldava teabe kättesaadavus on väga oluline, et lõppkasutajad saaksid pakkumisi sõltumatult hinnata. Kogemus on näidanud, et usaldusväärse ja võrreldava teabe kättesaadavus suurendab lõppkasutajate usaldust teenuste kasutamise vastu ning nende tahet kasutada ära valikuvõimalused.
- (56) Lepingud on oluline vahend, millega tagada lõppkasutajatele teabe läbipaistvus ja õiguskindlus. Enne seda, kui lõppkasutaja ennast lepinguga seob, peaksid üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad andma talle selget ja arusaadavat teavet kõigi lepingu oluliste elementide kohta. Selline teave peaks olema kohustuslik ja seda ei tohiks muuta, välja arvatud juhul, kui lõppkasutaja ja teenusepakkuja selles omavahel kokku lepivad. Komisjon ja mitu riikide reguleerivat asutust leidsid hiljuti, et internetiühenduse teenuste väljareklaamitud kiiruse ja lõppkasutajatele tegelikult kättesaadava kiiruse vahel on suured erinevused. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad peaksid seetõttu enne lepingu sõlmimist teavitama lõppkasutajat kiirusest ja muudest teenusekvaliteedi parameetritest, mida nad suudavad lõppkasutaja põhiasukohas realselt tagada.
- (57) Seoses lõppseadmetega tuleks lepingutes täpsustada mis tahes piirangud, mille teenusepakkuja on seadmete kasutamisele kehtestanud, näiteks lukustatud SIM-kaardiga mobiilsidevahendid, ning lepingu ennetähtaegse lõpetamisega seotud tasud. Pärast lepingu kokkulepitut kestuse lõppu ei tohiks nõuda mingeid tasusid.
- (58) Arvešoki vältimiseks peaks lõppkasutajal olema võimalik määrata telefoni- ja internetiühenduse teenuste kasutamisega seotud tasude rahaline ülempiir. Seda võimalust peaks pakkuma tasuta koos asjakohase teatega, mida saab hiljem uuesti vaadata, kui kulud jõuavad kõnealuse ülempiiri lähedale. Ülempiiri saavutamise korral ei peaks lõppkasutajad enam teenust saama või neilt ei tuleks enam selle eest tasu nõuda, välja arvatud juhul, kui lõppkasutaja on sõnaselgelt soovinud, et talle osutataks jätkuvalt asjaomast teenust vastavalt teenusepakkujaga kokkulepitule.
- (59) Liikmesriikide kogemustest ning Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusameti tellitud hiljutisest uuringust selgub, et pikk lepinguperiood ja lepingu automaatne pikendamine takistavad märkimisväärselt teenusepakkuja vahetamist. Sellest tulenevalt on soovitatav, et lõppkasutajatel oleks võimalik lõpetada leping ilma lisatasusid maksmata kuus kuud pärast selle sõlmimist. Sellisel juhul võidakse nõuda, et lõppkasutaja maksaks teenusepakkujale hüvitist subsideeritud lõppseadmete jääkväärtuse või *pro rata temporis* põhimõttel muude soodustuste eest. Automaatselt pikendatud lepingut peaks olema võimalik lõpetada ühekuulise etteteatamisajaga.

- (60) Üldsusele elektroonilist sidet pakkuva ettevõtja poolt lepingutingimustes lõppkasutaja kahjuks tehtud olulisi muudatusi, näiteks seoses tasude, tariifide, andmemahu või kiirusepiirangu, katvuse või isikuandmete töötlemisega, tuleks käsitada põhjusena, mis annab lõppkasutajale õiguse lõpetada leping ilma lisatasusid maksmata.
- (61) Teenuspaketid, mis sisaldavad elektroonilise side ja muid teenuseid, nagu lineaarsed ringhäälinguteenused, on muutunud üha levinumaks ja konkurentsi seisukohast väga oluliseks. Kui sellistesse pakettidesse kuuluvate teenuste suhtes kohaldatakse erinevaid lepingu lõpetamist ja teenusepakkuja vahetamist käsitlevaid lepingutingimusi, takistab see lõppkasutajal kogu teenusepaketti või selle osa konkureeriva pakkumise vastu välja vahetada. Seepärast tuleks käesoleva määru sätteid, mis käsitlevad lepingu lõpetamist ja teenusepakkuja vahetamist, kohaldada kõigi selliste pakettide osade suhtes.
- (62) Konkurentsikeskkonna kõigi eeliste ärakasutamiseks peaks lõppkasutajal olema võimalik teha teadlikke otsuseid ning vahetada teenusepakkujat, kui see on nende huvides. Seepärast peaks lõppkasutajal olema võimalik vahetada teenusepakkujat ilma õiguslike, tehniliste või menetluslike takistusteta, sealhulgas lepingutingimuste ja -tasude osas. Numbri liikuvus on tarbijate valiku hõlbustamisel ja tulemusliku konkurentsi tagamisel põhiline toetav tegur. Seda tuleks teha ilma viivitusteta, nii et number aktiveeritaks ühe tööpäeva jooksul numbri teisaldamise lepingu sõlmimisest. Maksmata arvete tasumine ei tohiks olla numbri teisaldamise tingimuseks.
- (63) Ühtse kontaktpunkti loomise toetamiseks ja teenusepakkuja vahetamise lõppkasutajate jaoks sujuvaks muutmiseks peaks vahetusprotsessi juhtima üldsusele elektroonilist sidet pakkuv vastuvõttev ettevõtja. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuv üleandev ettevõtja ei tohiks vahetusprotsessi pidurdada ega takistada. Tuleks kasutada võimalikult laialdaselt automatiseeritud protsesse ja tagada isikuandmete kaitse kõrge tase. Teenusepakkuja vahetamise kohta läbipaistva, täpse ja õigeaegse teabe kättesaadavus peaks suurendama lõppkasutajate usaldust vahetamise vastu ja ka nende tahet osaleda aktiivselt konkurentsiprotsessis.
- (64) Üldsusele elektroonilist sidet pakkuva üleandva ettevõtjaga sõlmitavad lepingud tuleks pärast teenusepakkuja vahetamist tühistada automaatselt, ilma et lõppkasutajad peaksid astuma lisaamme. Ettemakstud teenuste puhul tuleks ettemaksu kulutamata jääk teenusepakkujat vahetavale tarbijale tagasi maksta.
- (65) Lõppkasutajatele tuleks oluliste kontaktandmete, nagu e-posti aadressi vahetamisel tagada järjepidevus. Selleks ning tagamaks, et e-kirjavahetus kaotsi ei läheks, tuleks lõppkasutajatele anda võimalus kasutada tasuta e-posti edasisaatmise teenust, mida pakub üldsusele elektroonilist sidet pakkuv üleandev ettevõtja, juhul kui lõppkasutajal on üleandva ettevõtja antud e-posti aadress.
- (66) Pädevad siseriiklikud asutused võivad ette näha üldise numbrite teisaldamise ja teenusepakkuja vahetamise menetluse, võttes arvesse tehnika arengut ja vajadust tagada sujuv, tõhus ja tarbijasõbralik vahetusprotsess. Pädevad siseriiklikud asutused peaksid saama kehtestada proportsionaalseid meetmeid, et kaitsta lõppkasutajaid piisavalt kogu vahetusprotsessi jooksul, sealhulgas asjakohaseid sanktsioone, mis on vajalikud kuritarvituste ja viivituste riski minimeerimiseks ning selleks, et vältida olukorda, kus teenusepakkujat vahetatakse ilma lõppkasutaja nõusolekuta. Samuti peaks neil olema võimalik kehtestada sellistel juhtudel lõppkasutajate jaoks automaatse hüvitamise kord.

- (67) Riikide reguleerivatel asutustel peaks olema võimalik võtta tõhusaid meetmeid, et kontrollida ja tagada käesoleva määruse järgimist, sealhulgas peaks neil olema õigus kehtestada määruse rikkumise korral tõhusaid rahalisi või halduskaristusi.
- (68) Turu ja tehnika arengu arvessevõtmiseks tuleks komisjonile anda volitus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte käesoleva määruse lisade kohandamiseks. On eriti tähtis, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjakohaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (69) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused seoses otsusega, mille kohaselt on liikmesriigid kohustatud kohandama oma kavu, et need vastaksid kasutusõiguste andmist ja nende tegelikku kasutamist käsitlevale ühisele ajakavale.
- (70) Rakendamisevolitusi, mis seonduvad raadiospektri ühtlustamise ja kasutamislubade koordineerimise, väikese levialaga traadita pääsupunktide omaduste, liikmesriikide vahelise raadiospektri eraldamist käsitleva koordineerimise, Euroopa virtuaalse juurdepääsu tooteid käsitlevate täpsemate tehniliste ja metodoloogiliste eeskirjade ning internetiühenduse teenuse kaitsmise, andmeedastuse mõistliku haldamise ja teenusekvaliteediga, tuleks teostada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 182/2011²⁵.
- (71) Selleks et tagada käesoleva määruse kohase elektroonilise side ühtse turu lõpuleviimise eesmärgi ja selle saavutamiseks vajalike meetmete ning teatavate kehtivate õigusnormide vaheline järjepidevus ning võtta arvesse muutuva otsuste tegemise praktika keskseid aspekte, tuleks direktiive 2002/21/EÜ, 2002/20/EÜ ja 2002/22/EÜ ning määrust nr 531/2012 muuta. Selleks tuleks ette näha, et direktiivi 2002/21/EÜ ja sellega seotud direktiive loetakse koostoimes käesoleva määrusega, komisjonile antakse suuremad volitused, mille abil tagada Euroopa konsultatsioonimehhanismi kontekstis märkimisväärse turujõuga Euroopa elektroonilise side ettevõtjate suhtes kehtestatud parandusmeetmete ühtsus, ühtlustatakse kriteeriumid, mis on vastu võetud asjaomaste turgude kindlaksmääramise ja konkurentsivõime hindamiseks, kohandatakse direktiivis 2002/20/EÜ sätestatud teavitussüsteemi ELi ühtse loa kasutuselevõtu eesmärgil ning tunnistatakse kehtetuks direktiiviga 2002/22/EÜ ettenähtud lõppkasutajate õiguste minimaalset ühtlustamist käsitlevad sätted, mis osutuvad käesolevas määruses ettenähtud täieliku ühtlustamise tõttu tarbetuks.
- (72) Mobiilside turg on liidus endiselt killustatud, kuna ükski mobiiltelefonivõrk ei hõlma kõiki liikmesriike. Liidus reisivatele omamaistele klientidele mobiilsideteenuste pakkumiseks tuleb rändlusteenuse pakkujatel osta hulgimüügitasandi rändlusteenuseid külastatava liikmesriigi operaatoritelt. Sellised hulgimüügitasud takistavad oluliselt rändlusteenuste osutamist riigisisestele mobiilteenustele vastaval hinnatasemel. Nende tasude vähendamise soodustamiseks on vaja täiendavaid meetmeid. Selleks et hulgimüügitasandi kulusid arvesse võtta, tuleks rändlusteenust pakkuvate ettevõtjate vahel sõlmida kaubanduslikud või tehnilised lepingud, mille abil on võimalik võrgu

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

leviala kõikjal liidus virtuaalselt laiendada. Asjakohaste stiimulite pakkumiseks tuleks kohandada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 531/2012²⁶ sätestatud regulatiivseid kohustusi. Kui rändlusteenuse pakkujad tagavad oma võrkude või kahe- või mitmepoolsete rändluslepingute kaudu, et kõigi nende klientide suhtes kohaldatakse liidus vaikimisi riigisisestel tariifitasemel rändlustariife, ei tohiks nende teenusepakkujate suhtes kohaldada riigisisestel teenusepakkujatel lasuvat kohustust võimaldada oma klientidele juurdepääsu kõne- ja lühisõnumiteenustele ning alternatiivse rändlusteenuse pakkuja osutatavale andmeside-rändlusteenusele, kohaldades juhul, kui selline juurdepääs on juba antud, üleminekuperioodi.

- (73) Kahe- või mitmepoolsete rändluslepingute abil võivad mobiilsideoperaatorid käsitleda oma riigisiseste klientide rändlust partnerite võrkudes enam-vähem võrdväärselt sellistele klientidele oma võrkudes teenuste pakkumisega, mis mõjutab kogu liitu katva virtuaalse võrgu raames kohaldatavaid jaemüügihindu. Selline hulгимүүgitasandi süsteem võiks anda võimaluse arendada uusi rändlustooteid ning suurendada seeläbi valikuvõimalusi ja konkurentsi jaemüügitasandil.
- (74) Euroopa digitaalarengu tegevuskava ja määrusega nr 531/2012 seatakse poliitiline eesmärk, mille kohaselt peaksid erinevused rändlus- ja riigisiseste tariifide vahel olema nullilähedased. Tegelikuses eeldab see seda, et tarbijatel, kes kuuluvad sellistesse kodumaise tarbimise üldistesse kategooriatesse, mis on kindlaks määratud osapoole erinevate riigisiseste jaemüügitasandi pakettide alusel, peaks olema liidus reisides võimalik julgelt jätkata oma tarbimisharjumusi lisakuludeta, nii nagu see toimuks päritoluriigis. Sellised üldised kategooriad võib kindlaks määrata kehtivate kaubandustavade alusel, näiteks eristades riigisisese jaemüügitasandi pakette selle alusel, kas tegemist on ettemaksu- või järelmaksuklientidega; üksnes GSM-pakettidega (st kõneteenus, lühisõnumiteenus); erinevatele tarbimismahtudele kohandatud pakettidega; äri- või eraklientidele suunatud pakettidega; jaemüügitasandi pakettidega, mille puhul makstakse iga tarbitud ühiku eest, või pakettidega, mille puhul pakutakse teatavat hulka ühikuid (näiteks kõneminut, andmeedastuse megabit) teatava summa eest, olenemata tegelikust tarbimisest. Liidu eri osades riigisisestel mobiilsideturgudel klientidele kättesaadavate jaetasandi tariifide ja pakettide puhul võetakse arvesse konkurentsivõimelise turuga seonduvaid erinevaid kasutajate nõudmisi. Paindlikkus, mis iseloomustab riigisisest turgu, peaks kajastuma ka liidusiseses rändluskeskkonnas. Siiski tuleks arvestada sellega, et kuna rändlusteenuse pakkujad vajavad eri liikmesriikide sõltumatute võrguoperaatorite hulгимүүgisisendeid, võib see asjaolu endiselt õigustada mõistliku kasutusega seotud piirangute kehtestamist, kui sellise rändlusteenuse tarbimise suhtes kohaldatakse riigisiseseid tariife.
- (75) Ehkki rändlusteenuse pakkujatel tuleks kõigepealt ise hinnata kõne-, lühisõnumi- ja andmeside-rändlusteenuste mõistlikku mahtu, mille eest maksta riigisisest hinda erinevate jaepakettide raames, tuleks riikide reguleerivatel asutustel kontrollida, kuidas rändlusteenuse pakkujad kohaldavad kõnealuseid mõistliku kasutamise piire, ning tagada, et need määratakse lepingus üksikasjaliku arvulise teabega konkreetselt kindlaks kliendile selgetel ja arusaadavatel tingimustel. Seda tehes peaksid riikide reguleerivad asutused võtma täiel määral arvesse BERECi asjakohaseid suuniseid. BERECil tuleks oma juhistes teha kindlaks erinevad tarbimismudelid, tuginedes kõne-

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 531/2012, 13. juuni 2012, mis käsitleb rändlust üldkasutatavates mobiilsidevõrkudes liidu piires (ELT L 172, 30.6.2012, lk 10).

- , andmeedastus- ja lühisõnumiteenuste kasutamise liidu tasandi suundumustele, ning prognoositav areng eelkõige seoses traadita võrkude kaudu toimuva andmekasutusega.
- (76) Kuna mobiilkõne lõpetamise tasud on kõikjal liidus viimastel aastatel märkimisväärselt langenud, peaks olema võimalik kaotada ka sissetulevate kõnede rändlustasud.
- (77) Selleks et tagada BERECi tegevuse stabiilsus ja strateegiline juhtroll, peaks BERECi reguleerivate asutuste nõukogu esindama täistööajaga esimees, kelle on reguleerivate asutuste nõukogu nimetatud ametisse teenete, oskuste, elektroonilise side turu osaliste ja turgude hea tundmise ning järelevalve ja reguleerimise valdkonnas asjakohase kogemuse alusel pärast avalikku valikumenetlust, mille on korraldanud ja mida haldab reguleerivate asutuste nõukogu, keda abistab komisjon. Et nimetada ametisse esimene reguleerivate asutuste nõukogu esimees, tuleks komisjonil muu hulgas koostada kandidaatide nimekiri, mis on koostatud kandidaatide teenete, oskuste, elektroonilise side turu osaliste ja turgude hea tundmise ning järelevalve ja reguleerimise valdkonna asjakohase kogemuse alusel. Järgmiste ametissenimetamiste jaoks tuleks käesoleva määruse kohaselt koostatavas aruandes läbi vaadata komisjonipoolse kandidaatide nimekirja koostamise vajadus. Seega peaks BERECi bürosse kuuluma reguleerivate asutuste nõukogu esimees, juhtkomitee ja haldusdirektor.
- (78) Seepärast tuleks direktiive 2002/20/EÜ, 2002/21/EÜ ja 2002/22/EÜ ning määrusi (EÜ) nr 1211/2009 ja (EL) nr 531/2012 vastavalt muuta.
- (79) Komisjon võib määruse (EÜ) nr 1211/2009 kohaselt alati BERECiga konsulteerida, kui see osutub vajalikuks käesoleva määruse sätete rakendamiseks.
- (80) Käesolevas määruses järgitakse põhiõigusi ning võetakse arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigusi ja põhimõtteid, eelkõige artiklit 8 (isikuandmete kaitse), artiklit 11 (sõna- ja teabevabadus), artiklit 16 (ettevõtlusvabadus) artiklit 21 (mittediskrimineerimine) ja artiklit 38 (tarbijakaitse).
- (81) Kuna liikmesriigid ei suuda piisaval määral saavutada käesoleva määruse eesmärki, milleks on elektroonilise side Euroopa ühtse turu lõpuleviimiseks vajalike reguleerivate põhimõtete ja üksikasjalike eeskirjade kehtestamine, ning nimetatud eesmärk on oma ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutatav liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttele. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus selle eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1 – Eesmärk ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses kehtestatakse reguleerivad põhimõtted ja üksikasjalikud eeskirjad, mis on vajalikud Euroopa elektroonilise side ühtse turu lõpuleviimiseks. Sellel turul
- a) on elektroonilise side teenuste ja võrkude pakkujatel õigus, võimalus ja stiimul arendada, laiendada ja käitada oma võrke ning pakkuda teenuseid olenemata sellest, kus kõnealune teenusepakkuja asub või kus asuvad tema kliendid liidus;

b) on kodanikel ja ettevõtjatel õigus ja võimalus pääseda juurde konkurentsivõimelistele, turvalistele ja usaldusväärsetele elektroonilise side teenustele, olenemata sellest, kus neid liidus osutatakse, ilma et seda takistaksid piiriüleised piirangud või põhjendamatud lisakulud.

2. Käesoleva määrusega kehtestatakse eelkõige reguleerivad põhimõtted, mille alusel komisjon, elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud amet (BEREC) ja riikide pädevad asutused toimivad oma pädevuse piires koostöös direktiivide 2002/19/EÜ, 2002/20/EÜ, 2002/21/EÜ ja 2002/22/EÜ sätetega, selleks et

a) tagada lihtsustatud, prognoositavad ja ühtlustatud reguleerivad tingimused kesksete halduslike ja äriliste parameetrite jaoks, sealhulgas seoses võimalike turuanalüüsi alusel kehtestatavate individuaalsete kohustuste proportsionaalsusega;

b) edendada ühtse turu jätkusuutlikku konkurentsi ja liidu üldist konkurentsivõimet ning vähendada vastavalt sektoripõhist turu reguleerimist, kui need eesmärgid on saavutatud;

c) soodustada investeerimist uutesse ja täiustatud suure võimsusega infrastruktuuridesse, mis hõlmavad kogu liitu ja mis vastavad lõppkasutajate kasvavale nõudlusele, ning selliste infrastruktuuridega seotud innovatsiooni;

d) hõlbustada innovaatiliste ja kvaliteetsete teenuste pakkumist;

e) tagada traadita lairibateenuste jaoks raadiospektri kättesaadavus ja selle tõhus kasutamine innovatsiooni, investeeringute, töökohtade ja lõppkasutajate kasu toetamiseks, olenemata sellest, kas kohaldatakse raadiospektri üldluba või individuaalseid kasutusõigusi;

f) teenida kodanike ja lõppkasutajate huvisid seoses ühenduvusteenustega, edendades investeerimistingimusi, et parandada võrkudele juurdepääsu ja teenustega seotud valikuvõimalusi ja kvaliteeti, lihtsustades liikuvust kõikjal liidus ning sotsiaalset ja territoriaalset kaasatust.

3. Lõikes 2 sätestatud üldiste reguleerivate põhimõtete rakendamise tagamiseks kehtestatakse käesolevas määruses ka vajalikud üksikasjalikud eeskirjad järgmistes valdkondades:

a) ELi ühtne luba Euroopa elektroonilise side ettevõtjatele;

b) reguleerivate tingimuste jätkuv lähendamise seoses riikide reguleerivate asutuste poolt Euroopa elektroonilise side ettevõtjatele kehtestatud parandusmeetmete vajalikkuse ja proportsionaalsusega;

c) teatavate hulгимүүгитасанди lairibatoodete ühtlustatud pakkumine liidu tasandil ühtsetel reguleerivatel tingimused;

d) kooskõlastatud Euroopa raamistik ühtlustatud raadiospektri eraldamiseks traadita lairibaside teenuste jaoks, millega luuakse Euroopa traadita side ala;

e) lõppkasutajate õigusi ja jaemүүгитурул tõhusa konkurentsi edendamist käsitlevad ühtlustatud eeskirjad, millega luuakse Euroopa elektroonilise side tarbijate ala;

f) liidusiseste side- ja rändlusteenuste eest põhjendamatu nõutavate lisatasude järkjärguline kaotamine.

Artikkel 2 – Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse direktiivides 2002/19/EÜ, 2002/20/EÜ, 2002/21/EÜ, 2002/22/EÜ ja 2002/77/EÜ sätestatud mõisteid.

Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „Euroopa elektroonilise side ettevõtja” – liidus asutatud ettevõtja, kes pakub või kavatses pakkuda elektroonilise side võrke või teenuseid kas otse või ühe või enama tütarettvõtja kaudu enam kui ühte liikmesriiki ja keda ei saa pidada mõne teise elektroonilise side ettevõtja tütarettvõtjaks;
- 2) „üldsusele elektroonilist sidet pakkuv ettevõtja” – ettevõtja, kes pakub üldkasutatavaid elektroonilise side võrke või üldkasutatavaid elektroonilise side teenuseid;
- 3) „tütarettvõtja” – ettevõtja, kelle puhul teisel ettevõtjal on otseselt või kaudselt
  - i) õigus kasutada üle poole häältest või
  - ii) õigus nimetada ametisse üle poole nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seaduslikult esindava organi liikmetest või
  - iii) õigus juhtida ettevõtja äritegevust;
- 4) „ELi ühtne luba” – õigusraamistik, mida kohaldatakse Euroopa elektroonilise side ettevõtja suhtes kõikjal liidus päritoluliikmesriigis välja antud üldloa alusel ja kooskõlas käesoleva määrusega;
- 5) „päritoluliikmesriik” – liikmesriik, kus asub Euroopa elektroonilise side ettevõtja peamine tegevuskoht;
- 6) „peamine tegevuskoht” – ettevõtja tegevuskoht selles liikmesriigis, kus tehakse peamised otsused liidus elektroonilise side teenuste või võrkude pakumise ja neisse tehtavate investeeringute kohta;
- 7) „vastuvõttev liikmesriik” – liikmesriik, mis ei ole päritoluliikmesriik ja kus Euroopa elektroonilise side ettevõtja pakub elektroonilise side võrke või teenuseid;
- 8) „traadita lairibaühenduseks kasutatav ühtlustatud raadiospekter” – raadiospekter, mille kättesaadavust ja tõhusat kasutust käsitlevad tingimused on liidu tasandil ühtlustatud, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 676/2002/EÜ²⁷ alusel, ning mida kasutatakse muude elektroonilise side teenuste jaoks kui ringhääling;
- 9) „väikese levialaga traadita pääsupunkt” – traadita võrguühendust võimaldavad väikese võimsuse ja tööulatusega väikeseadmed, mis võivad, kuid ei pruugi olla osa üldkasutatavast maapealsest mobiilsidevõrgust ja varustatud ühe või mitme vähese visuaalse mõjuga antenniga ning mille kaudu on üldsusel traadita juurdepääs elektroonilise side võrkudele olenemata sellest, milline on nende võrkude topoloogia;
- 10) „raadio-kohtvõrk” (RLAN) – väikese võimsuse ja tööulatusega traadita juurdepääsusüsteem, mille puhul oht tekitada häireid teiste kasutajate poolt vahetus läheduses kasutatavate muude süsteemide töös on väike ja milles kasutatakse ainuõiguseta spektrit, mille kättesaadavust ja tõhusat kasutust käsitlevad tingimused on kõnealuse eesmärgi jaoks liidu tasandil ühtlustatud;
- 11) „virtuaalne lairibajuurdepääs” – sellist liiki hulgitasandi juurdepääs lairibavõrkudele, mis koosneb virtuaalsest juurdepääsulingist kliendi ruumidesse mis tahes juurdepääsuvõrgu arhitektuuri kaudu, välja arvatud füüsiline eraldamine, ja kindlaksmääratud üleandmispunktile andmeedastuse teenusest ning mis hõlmab konkreetseid võrguelemente, konkreetseid võrgu funktsioone ja IT tugisüsteeme;

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 676/2002/EÜ, 7. märts 2002, Euroopa Ühenduse raadiospektripoliitika reguleeriva raamistiku kohta (raadiospektrit käsitlev otsus) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 1).

12) „tagatud teenusekvaliteediga ühenduvust võimaldav toode” – toode, mis tehakse kättesaadavaks internetiprotokoll (IP) sidumispunkti kaudu ning mis võimaldab klientidel luua IP-sideühenduse sidumispunkti ning võrgu ühe või mitme kindlaksmääratud otspunkti vahel, samuti võimaldab see kindlaksmääratud tasemega võrgu katkematut jõudlust lõppkasutajatele eriteenuste pakkumiseks teatava tagatud teenusekvaliteediga vastavalt kindlaksmääratud parameetritele;

13) „kaugside” – kõne- või sõnumiteenused, mille sihtkoht on väljaspool kohaliku keskjaama ja piirkondlike tariifide ala, mille määratlemiseks kasutatakse riigi numeratsiooniplaanis sisalduvaid geograafiliste piirkondade suunanumbreid;

14) „internetiühenduse teenus” – üldkasutatav elektroonilise side teenus, millega pakutakse internetiühendust ja selle kaudu ühendust praktiliselt kõigi internetiga ühendatud otspunktide vahel, sõltumata kasutatavast võrgutehnoloogiast;

15) „eriteenus” – elektroonilise side teenus või mis tahes muu teenus, mis võimaldab pääseda juurde konkreetsele sisule, rakendustele või teenustele või nende kombinatsioonile ja mille tehnilisi näitajaid kontrollitakse otspunktide vahel või mis võimaldab saata andmeid kindlaksmääratud arvule osapooltele või otspunktidele või võtta vastu andmeid kindlaksmääratud arvult osapooltelt või otspunktidelt; eriteenust ei turustata ega kasutata laialdaselt internetiühenduse teenust asendava teenusena;

16) „üldsusele elektroonilist sidet pakkuv vastuvõttev ettevõtja” – üldsusele elektroonilist sidet pakkuv ettevõtja, kellele telefoninumber või teenus üle antakse;

17) „üldsusele elektroonilist sidet pakkuv üleandev ettevõtja ” – üldsusele elektroonilist sidet pakkuv ettevõtja, kellelt telefoninumber või teenus üle võetakse.

II peatükk

ELi ühtne luba

Artikkel 3 – Vabadus pakkuda elektroonilist sidet kõikjal liidus

1. Euroopa elektroonilise side ettevõtjal on õigus pakkuda elektroonilise side võrke ja teenuseid kõikjal liidus ning kasutada nende võrkude ja teenuste pakkumisega seotud õigusi igas liikmesriigis, kus ta tegutseb, ELi ühtse loa alusel ja üksnes tingimusel, et artiklis 4 sätestatud teavitamisnõuded on täidetud.

2. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti ja ilma et see piiraks määruse (EL) nr 531/2012 kohaldamist, kohaldatakse Euroopa elektroonilise side ettevõtja suhtes igas asjaomases liikmesriigis kehtivaid eeskirju ja tingimusi vastavalt liidu õigusaktidele.

3. Erandina direktiivi 2002/20/EÜ artiklist 12 võib Euroopa elektroonilise side ettevõtja suhtes kohaldada vastuvõtvast liikmesriigis kehtivaid haldustasusid ainult siis, kui ettevõtja elektroonilise side teenuste aastakäive kõnealuses liikmesriigis on üle 0,5 % kogu selle riigi elektroonilise side käibest. Nende tasude kehtestamisel võetakse arvesse üksnes elektroonilise side teenuste käivet asjaomases liikmesriigis.

4. Erandina direktiivi 2002/22/EÜ artikli 13 lõike 1 punktist b võib Euroopa elektroonilise side ettevõtja suhtes kohaldada makse, et jagada universaalteenuse osutamise kohustuste netokulusid vastuvõtvast liikmesriigis ainult siis, kui tema elektroonilise side teenuste aastakäive kõnealuses liikmesriigis on üle 3 % kogu riigi elektroonilise side käibest. Nende maksude kehtestamisel võetakse arvesse üksnes käivet asjaomases liikmesriigis.

5. Objektiivselt samaväärsetes olukordades tuleb eri liikmesriikide reguleerivatel asutustel kohelda Euroopa elektroonilise side ettevõtteid võrdselt.

6. Kui nende ettevõtjate vahel, kelle hulgas on Euroopa elektroonilise side ettevõtja, tekib vaidlus direktiivide 2002/19/EÜ, 2002/20/EÜ, 2002/21/EÜ ja 2002/22/EÜ, käesoleva määruse või määruse (EL) nr 531/2012 kohaselt vastuvõtvast liikmesriigis kohaldatavate kohustuste üle, võib elektroonilise side Euroopa pakkuja konsulteerida oma päritoluliikmesriigi reguleeriva asutustega, kes võib reguleerimistavade järjepidevuse edendamise huvides esitada arvamuse. Vaidluse lahendamisel võtab vastuvõtva liikmesriigi reguleeriv asutus päritoluliikmesriigi reguleeriva asutuse arvamust võimalikult suurel määral arvesse.

7. Euroopa elektroonilise side ettevõtja, kellel on käesoleva määruse jõustumise kuupäeval õigus pakkuda elektroonilise side võrke ja teenuseid rohkem kui ühes liikmesriigis, esitab artiklis 4 sätestatud teatise hiljemalt 1. juuliks 2016.

Artikkel 4 – Teavitamiskord Euroopa elektroonilise side ettevõtjate jaoks

1. Käesoleva määruse kohaselt esitab Euroopa elektroonilise side ettevõtja päritoluliikmesriigi reguleerivale asutusele üheainsa teatise enne tegevuse alustamist vähemalt ühes liikmesriigis.

2. Teatises kinnitatakse elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkumist või kavatsust sellega alustada ning sellele lisatakse üksnes järgmine teave:

a) ettevõtja nimi, tema õiguslik seisund ja vorm, registreerimisnumber, koht, kus teenusepakkuja on registreeritud äriregistris või muus samalaadses avalikus registris, peamise tegevuskoha aadress, kontaktisik, pakutavate või pakkumiseks kavandatavate võrkude või teenuste lühikirjeldus ning päritoluliikmesriigi nimi;

b) vastuvõttev liikmesriik või vastuvõtvad liikmesriigid, kus pakutakse või kavatakse pakkuda teenuseid ja võrke otse või tütarettevõtjate kaudu, ning viimasel juhul tütarettevõtja nimi, õiguslik seisund ja vorm, aadress, registreerimisnumber, koht, kus teenusepakkuja on registreeritud äriregistris või vastuvõtva liikmesriigi muus samalaadses avalikus registris, iga asjaomase tütarettevõtja kontaktandmed ja vastavad tegevuspiirkonnad. Kui tütarettevõtjat kontrollivad ühiselt kaks või enam elektroonilise side ettevõtjat, kelle peamised tegevuskohad asuvad eri liikmesriikides, nimetab tütarettevõtja, milline emaettevõtjate päritoluliikmesriikide hulgast on käesoleva määruse kohaldamise seisukohast tema asjakohane päritoluriik, ning kõnealuse päritoluliikmesriigi emaettevõtja teavitab sellest vastavalt.

Teatis tuleb esitada päritoluliikmesriigi ja iga vastuvõtva liikmesriigi keel(t)es.

3. Päritoluliikmesriigi reguleerivat asutust tuleb teavitada kõigist muudatustest vastavalt lõikele 2 esitatud teabes ühe kuu jooksul pärast asjaolude muutumist. Kui muudatus, millest tuleb teatada, käsitleb kavatsust pakkuda elektroonilise side võrke või teenuseid vastuvõtvast liikmesriigis, mille kohta ei ole seni teatist esitatud, võib Euroopa elektroonilise side ettevõtja hakata kõnealuses vastuvõtvast liikmesriigis tegutsema pärast teatise esitamist.

4. Käesolevas artiklis sätestatud teavitamiskohustuse täitmata jätmist käsitatakse Euroopa elektroonilise side ettevõtja suhtes päritoluliikmesriigis kehtivate ühiste tingimuste rikkumisena.

5. Päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus edastab lõike 2 kohaselt saadud teabe ning lõike 3 kohaselt kõik selles teabes tehtud muudatused asjaomaste vastuvõtivate liikmesriikide reguleerivatele asutustele ning BERECi büroole ühe nädala jooksul pärast sellise teabe või muudatuse saamist.

BERECi büroo haldab avalikkusele kättesaadavat registrit käesoleva määruse kohaselt esitatud teatistest.

6. Euroopa elektroonilise side ettevõtja taotluse korral väljastab päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus kooskõlas direktiivi 2002/20/EÜ artikliga 9 kinnituse, milles täpsustatakse, et asjaomase ettevõtja suhtes kohaldatakse ELi ühtset luba.

7. Kui eri liikmesriikides on üks või mitu reguleerivat asutust seisukohal, et lõike 2 kohaselt esitatud teatises või lõike 3 kohaselt esitatud teabe muudatustes nimetatud päritoluliikmesriik ei vasta või ei vasta enam ettevõtja käesoleva määruse kohasele peamisele tegevuskohale, teatatakse sellest komisjonile, põhjendades oma hinnangut. Komisjonile esitatud teabe koopia saadetakse teadmiseks BERECi büroosse. Komisjon annab asjaomasele Euroopa elektroonilise side ettevõtjale ja vaidlustatud päritoluliikmesriigi reguleerivale asutusele võimaluse esitada oma seisukohad ning teeb seejärel otsuse kõnealuse ettevõtja päritoluliikmesriigi kindlaksmääramise kohta vastavalt käesolevale määrusele kolme kuu jooksul pärast seda, kui talle on küsimusest teatatud.

Artikkel 5 – Vastavus ELi ühtsele loale

1. Iga asjaomase liikmesriigi reguleeriv asutus kontrollib ja tagab direktiivi 2002/20/EÜ artiklis 10 sätestatud menetlusi rakendava siseriikliku õiguse kohaselt, et Euroopa elektroonilise side ettevõtjad täidavad tema territooriumil kohaldatavaid eeskirju ja tingimusi vastavalt artiklile 3.

2. Vastuvõtva liikmesriigi reguleeriv asutus edastab päritoluliikmesriigi reguleerivale asutusele kogu asjakohase teabe üksikmeetmetest, mis ta on võtnud Euroopa elektroonilise side ettevõtja suhtes, et tagada oma territooriumil kohaldatavate eeskirjade ja tingimuste täitmine vastavalt artiklile 3.

Artikkel 6 – Euroopa elektroonilise side ettevõtjate elektroonilise side pakkumise õiguste peatamine ja tühistamine

1. Ainult päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus võib peatada või tühistada Euroopa elektroonilise side ettevõtja õigused pakkuda elektroonilise side võrke või teenuseid kõikjal liidus või mõnes selle osas vastavalt siseriiklikele õigusaktidele, millega on rakendatud direktiivi 2002/20/EÜ artikli 10 lõige 5, ilma et see piiraks mis tahes asjaomase liikmesriigi antud spektri või numbrite kasutamise õiguste peatamist või tühistamist käsitlevate meetmete ja vastavalt lõikele 3 võetud ajutiste meetmete kohaldamist.

2. Kui vastuvõtvas liikmesriigis artikli 3 kohaselt kohaldatavate eeskirjade ja tingimuste raske või korduva rikkumise korral ei ole vastuvõtva liikmesriigi reguleeriva asutuse lõikes 5 osutatud eeskirjade ja tingimuste täitmise tagamiseks võetud meetmed andnud tulemusi, teavitab vastuvõttev liikmesriik päritoluliikmesriigi reguleerivat asutust ja taotleb lõikes 1 sätestatud meetmete vastuvõtmist.

3. Kuni päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus ei ole teinud lõplikku otsust lõike 2 kohaselt esitatud taotluse kohta, võib vastuvõtva liikmesriigi reguleeriv asutus võtta direktiivi 2002/20/EÜ artikli 10 lõiget 6 rakendava siseriikliku õiguse kohaselt kiireloomulisi ajutisi meetmeid, kui tal on tõendeid tema territooriumil vastavalt artiklile 3 kohaldatavate eeskirjade ja tingimuste rikkumiste kohta. Erandina direktiivi 2002/20/EÜ artikli 10 lõikes 6 seatud kolmekuulisest tähtajast, võivad kõnealused ajutised meetmed kehtida kuni ajani, mil päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus võtab vastu lõpliku otsuse.

Komisjoni, BERECit ja päritoluliikmesriigi reguleerivat asutust ning teisi vastuvõtvaid liikmesriike teavitatakse vastuvõetud ajutisest meetmest õigeaegselt.

4. Kui päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus kaalub otsuse tegemist Euroopa elektroonilise side ettevõtja õiguste peatamise või tühistamise kohta vastavalt lõikele 1 kas omal algatusel või vastuvõtva liikmesriigi reguleeriva asutuse taotlusel, teatab ta oma kavatsusest iga vastuvõtva liikmesriigi reguleerivale asutusele, keda see otsus puudutab. Vastuvõtva liikmesriigi reguleeriv asutus võib ühe kuu jooksul esitada arvamuse.

5. Võttes võimalikult suurel määral arvesse asjaomaste vastuvõtva liikmesriikide reguleerivate asutuste arvamust, võtab päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus vastu lõpliku otsuse ning teatab sellest nädala jooksul pärast vastuvõtmist komisjonile, BERECile ja nende vastuvõtva liikmesriikide reguleerivatele asutustele, keda kõnealune otsus puudutab.

6. Kui päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus on otsustanud peatada või tühistada Euroopa elektroonilise side ettevõtja õigused vastavalt lõikele 1, võtab asjaomase vastuvõtva liikmesriigi reguleeriv asutus vajalikud meetmed, et Euroopa elektroonilise side ettevõtja ei saaks jätkata tema territooriumil nende teenuste või võrkude pakkumist, mida kõnealune otsus käsitleb.

Artikkel 7 – Täitemeetmete tagamise koordineerimine

1. Artikli 6 kohaldamisel võtab päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus muus liikmesriigis pakutava või muus liikmesriigis kahju tekitanud elektroonilise side teenuse või võrguga seotud järelevalve- ja täitemeetmeid sama hoolsalt kui siis, kui elektroonilise side teenust või võrku oleks pakutud päritoluliikmesriigis.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil on võimalik kätte toimetada artiklite 5 ja 6 kohaselt võetud meetmetega seotud õigusdokumente.

III peatükk **Euroopa sisendid**

1. jagu – Raadiospektri kasutamise koordineerimine ühtsel turul

Artikkel 8 – Reguleerimisala ja üldsätted

1. Käesolevat jagu kohaldatakse traadita lairibaühenduse jaoks ühtlustatud raadiospektrile.

2. Käesolev jagu ei piira liikmesriikide õigust saada kasu tasudest, mis on kehtestatud raadiospektriressursside optimaalse kasutamise tagamiseks vastavalt direktiivi 2002/20/EÜ artiklile 13, ning korraldada ja kasutada oma spektrit avaliku korra, julgeoleku ja kaitse eesmärkidel.

3. Kasutades käesolevas jaos antud volitusi, võtab komisjon võimalikult suurel määral arvesse kõiki komisjoni otsusega 2002/622/EÜ²⁸ loodud raadiospektripoliitika tööühma (RSPG) esitatud asjakohaseid arvamusi.

Artikkel 9 – Raadiospektri kasutamine traadita lairibaside jaoks: reguleerivad põhimõtted

1. Raadiospektri eest vastutavad riikide pädevad asutused toetavad sellise traadita ala arendamist, kus traadita kiire lairibaühenduse investeerimis- ja konkurentsitingimused sulavad ühte ning kus on võimalik kavandada ja pakkuda integreeritud, mitme riigi territooriumit

²⁸ Komisjoni otsus 2002/622/EÜ, 26. juuli 2002, millega luuakse raadiospektripoliitika tööühm (EÜT L 198, 27.7.2002, lk 49).

hõlmavaid võrke ja teenuseid ja kus on võimalik mastaabisääst, et seeläbi soodustada innovatsiooni, majanduskasvu ja lõppkasutajate pikaajalist kasu.

Riikide pädevad asutused hoiduvad kohaldamast selliseid menetlusi või kehtestamast selliseid tingimusi raadiospektri kasutamisele, mis võivad põhjendamatult takistada Euroopa elektroonilise side ettevõtjaid pakkumast integreeritud elektroonilise side võrke ja teenuseid mitmes liikmesriigis või kõikjal liidus.

2. Riikide pädevad asutused kohaldavad raadiospektri kasutamist lubades võimalikult vähe koormavat lubade andmise süsteemi objektiivsete, läbipaistvate, mittediskrimineerivate ja proportsionaalsete kriteeriumide alusel viisil, mis võimaldaks muuta raadiospektri kasutuse võimalikult paindlikuks ja tõhusaks ning edendada kõikjal liidus Euroopa elektroonilise side ettevõtjate integreeritud ja mitme riigi territooriumit hõlmavate investeeringute ja tegevuse suhtes kohaldatavaid võrreldavaid tingimusi.

3. Raadiospektri kasutustingimuste ja -korra kehtestamisel peavad riikide pädevad asutused silmas eelkõige praeguste ja võimalike uute operaatorite ning Euroopa elektroonilise side ettevõtjate ja muude ettevõtjate võrdset kohtlemist.

4. Ilma et see piiraks lõike 5 kohaldamist, võtavad riikide pädevad asutused arvesse raadiospektri kasutusõiguste andmise tingimuste ja korra kehtestamisel järgmisi reguleerivaid põhimõtteid ja vajaduse korral ühitavad need:

a) lõppkasutaja huvide maksimeerimine, sealhulgas lõppkasutajate huvid, mis on seotud tõhusa pikaajalise investeerimisega traadita võrkudesse ja teenustesse, sellealase innovatsiooniga ja tõhusa konkurentsiga;

b) raadiospektri võimalikult tõhusa kasutamise ja tulemusliku haldamise tagamine;

c) prognoositavate ja võrreldavate tingimuste tagamine, et võimaldada mitme riigi territooriumi hõlmavate võrguinvesteeringute ja -teenuste kavandamine ja mastaabisäästu saavutamine;

d) kehtestatud tingimuste vajalikkuse ja proportsionaalsuse tagamine, sealhulgas hinnates objektiivselt, kas teatavaid operaatoreid kas soosida või kahjustada võivate lisatingimuste kehtestamine on põhjendatud;

e) traadita kiirete lairibavõrkude ulatusliku territoriaalse katvuse ning nendega seotud teenuste laialdase leviku ja tarbimise tagamine.

5. Kaaludes, kas raadiospektri kasutusõiguste suhtes tuleks kehtestada artiklis 10 viidatud eritingimusi, võtavad riikide pädevad asutused eelkõige arvesse kõnealuses artiklis sätestatud kriteeriume.

Artikkel 10 – Raadiospektri kasutamise puhul arvesse võetavad asjakohased kriteeriumid

1. Kui raadiospektri kasutusõiguste andmise konkreetse menetluse käigus otsustatakse, kui palju ja mis liiki raadiospektrit eraldada, võtavad riikide pädevad asutused arvesse järgmist:

a) erinevate saadaval olevate raadiosagedusalade tehnilised näitajad;

b) võimalus kombineerida ühe menetluse raames üksteist täiendavaid sagedusalasid ja

c) eri liikmesriikides raadiospektri kasutusõigustest moodustuva sidusa koosluse tähtsus võrkude või teenuste pakkumisele kogu liidu turul või märkimisväärsel osal sellest turust.

2. Selleks et otsustada, kas täpsustada raadiospektri ülem- või alampiir, mis määratakse kindlaks teatava sagedusalade või üksteist täiendavate sagedusalade kombinatsiooni kasutusõiguse puhul, tagavad riikide pädevad asutused

a) raadiospektri võimalikult tõhusa kasutuse vastavalt artikli 9 lõike 4 punktile b, võttes arvesse asjaomase sagedusala või -alade omadusi;

b) tõhusad võrguinvesteeringud vastavalt artikli 9 lõike 4 punktile a.

Käesolev lõige ei piira lõike 5 kohaldamist seoses tingimustega, mille kohaselt määratakse kindlaks raadiospektri maksimaalsed vahemikud.

3. Riikide pädevad asutused tagavad, et raadiospektri kasutusõiguste võimalikud tasud

a) peegeldavad asjakohaselt raadiospektri sotsiaalset ja majanduslikku väärtust, sealhulgas kasulikke välismõjusid;

b) väldivad alakasutust ja edendavad investeeringuid võimsusesse, levisse ning võrkude ja teenuste kvaliteeti;

c) väldivad diskrimineerimist ja tagavad võrdsed võimalused operaatorite vahel, sealhulgas praeguste ja võimalike uute operaatorite vahel;

d) saavutavad optimaalse jaotumise koheselt makstavate ja võimalike perioodiliste maksete vahel, võttes eelkõige arvesse vajadust stimuleerida võrgu kiiret kasutuselevõttu ja raadiospektri kasutamist vastavalt artikli 9 lõike 4 punktidele b ja e.

Käesolev lõige ei piira lõike 5 kohaldamist seoses võimalike tingimustega, mis tulenevad erisuuruste tasude kehtestamisest operaatorite vahelise tõhusa konkurentsi edendamiseks.

4. Riikide pädevad asutused võivad kehtestada kohustused minimaalse territoriaalse kaetuse saavutamiseks üksnes siis, kui need on vastavalt artikli 9 lõike 4 punktile d vajalikud ja proportsionaalsed riiklikul tasandil kindlaks määratud üldist huvi pakkuvate konkreetsete eesmärkide saavutamiseks. Selliste kohustuste kehtestamisel võtavad riikide pädevad asutused arvesse

a) riigi territooriumi senist kaetust asjaomaste teenuste või muude elektroonilise side teenustega;

b) selliste operaatorite arvu vähendamist, kelle suhtes on võimalik neid kohustusi kohaldada;

c) koormuse jagamise ja vastastikkuse võimalust eri operaatorite vahel, sealhulgas muud elektroonilise side teenuste pakkujate vahel;

d) soovitud kaetuse saavutamiseks vajalikke investeeringuid ja vajadust võtta neid arvesse kohaldatavates tasudes;

e) asjaomaste sagedusalade tehnilist sobivust ulatusliku territoriaalse kaetuse tõhusaks tagamiseks.

5. Selleks et otsustada, kas tõhusa konkurentsi edendamiseks on vaja kehtestada mõni Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 243/2012/EÜ artikli 5 lõikes 2 sätestatud meede,²⁹ hindavad riikide pädevad asutused objektiivselt ja ettevaatavalt järgmisi aspekte, võttes arvesse turutingimusi ja olemasolevaid võrdlusnäitajaid:

a) kas tõhusa konkurentsi püsimine või selle saavutamine on tõenäoline ilma nende meetmeteta ja

b) milline on selliste ajutiste meetmete võimalik mõju turuoperaatorite senistele ja tulevastele investeeringutele.

---

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 243/2012/EL, 14. märts 2012, millega luuakse mitmeaastane raadiospektripoliitika programm (ELT L 81, 21.3.2012, lk 7).

6. Riikide pädevad asutused määravad kindlaks tingimused, mille kohaselt ettevõtjad võivad raadiospektri kasutamise individuaalseid õigusi osaliselt või tervikuna teistele ettevõtjatele üle anda või rentida, sealhulgas kõnealuse raadiospektri ühiskasutamine. Selliste tingimuste kindlaksmääramisel võtavad riikide pädevad asutused arvesse

- a) raadiospektri tõhusa kasutamise optimeerimist vastavalt artikli 9 lõike 4 punktile b;
- b) soodsate ühiskasutusvõimaluste kasutamise võimaldamist;
- c) seniste ja võimalike uute õiguste omajate huvide ühtesobitamist;
- d) paremini toimiva, likviidsema turu loomine juurdepääsuks raadiospektrile.

Käesolev lõige ei piira konkurentsieeskirjade kohaldamist ettevõtjate suhtes.

7. Riikide pädevad asutused lubavad passiivse ja aktiivse infrastruktuuri ühiskasutust ning infrastruktuuri ühist kasutuselevõttu traadita lairibaside jaoks, võttes arvesse

- a) infrastruktuuripõhise konkurentsi ja sellele lisaks muu teenusepõhise konkurentsi olukorda;
- b) raadiospektri tõhusa kasutamise nõudeid;
- c) valikuvõimaluste suurenemist ja teenusekvaliteedi paranemist lõppkasutajatele;
- d) tehnoloogilisi uuendusi.

Käesolev lõige ei piira konkurentsieeskirjade kohaldamist ettevõtjate suhtes.

Artikkel 11 – Raadiospektri kasutamise tingimustega seotud täiendavad sätted

1. Kui traadita lairibaühenduse jaoks ühtlustatud raadiospektri kättesaadavuse ja tõhusa kasutamise tehnilised tingimused võimaldavad kasutada asjaomast raadiospektrit üldloasüsteemi alusel, hoiduvad riikide pädevad asutused lisatingimuste kehtestamisest ega lase mis tahes teistsugusel kasutusel takistada selle ühtlustatud süsteemi tulemuslikku kohaldamist.

2. Riikide pädevad asutused kehtestavad loatingimused, mille kohaselt võib individuaalset luba või kasutusõigust kehtetuks tunnistada või tühistada juhtudel, mil vastav raadiospekter jäetakse pidevalt kasutamata. Kehtetukstunnistamise või tühistamise võib asjakohaselt hüvitada, kui raadiospektri kasutamata jätmise põhjused ei sõltu operaatorist ning on objektiivselt põhjendatud.

3. Selleks et õigeaegselt vabastada piisavalt ühtlustatud raadiospektrit või võimaldada selle ühiskasutust kulutõhusates sagedusalades suure läbilaskevõimega traadita lairibateenuste jaoks, kaaluvad riikide pädevad asutused vajadust kehtestada kooskõlas konkurentsieeskirjadega

a) asjakohased hüvitised või stimuleerivad tasud olemasolevatele kasutajatele või raadiospektri kasutusõiguste omajatele, muu hulgas pakkumissüsteemi lisamise kaudu või makstes kindla summa kasutusõiguste eest, või

b) stimuleerivad tasud, mida maksavad olemasolevad kasutajad või raadiospektri kasutusõiguste omajad.

4. Riikide pädevad asutused kaaluvad vajadust määrata vastavalt otsuse nr 243/2012/EÜ artikli 6 lõikele 3 erinevatele sagedusaladele kindlaks asjakohased tehnilise jõudluse miinimumtasemed, et parandada spektrikasutuse tõhusust ja piiramata otsuse nr 676/2002 alusel võetud meetmeid.

Nende tasemete kindlaksmääramisel tuleb eelkõige

- a) võtta arvesse tehnoloogia arengu ja seadmete uuendamise tsükleid, eelkõige lõppseadmeid, ja
- b) kohaldada kindlaksmääratud tehnilise jõudluse saavutamiseks tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet kooskõlas direktiivi 2002/21/EÜ artikliga 9.

Artikkel 12 – Traadita lairibaühendusega seotud teatavate loatingimuste ühtlustamine

1. Riikide pädevad asutused koostavad kasutusõiguste andmise või ümberjagamise või kehtivate õiguste alusel nende õiguste uuendamise ajakavad, mida kohaldatakse traadita lairibaside jaoks ühtlustatud raadiospektrile.

Kasutusõiguste kestus või edasiste uuendamiste kuupäevad kehtestatakse aegsasti enne esimeses lõigus osutatud ajakavas sisalduvat asjaomast menetlust. Ajakavades, kehtivusaegades ja uuendustsüklites võetakse arvesse vajadust prognoositava investeerimiskeskonna järele, tegelikku võimalust vabastada traadita lairibaühenduse jaoks ühtlustatud raadiospektri uusi sagedusalasid ning seonduvate investeeringute amortisatsiooniperioodi konkurentsitingimustes.

2. Selleks et tagada lõike 1 ühtne rakendamine kõikjal liidus ja eelkõige võimaldada traadita teenuste samaaegset kättesaadavus liidus, võib komisjon rakendusaktide kaudu

a) kehtestada liidule tervikuna ühise ajakava või eri liikmesriikidest koosnevate rühmade oludele sobivad ajakavad, kuupäeva või kuupäevad, enne mida antakse ühtlustatud sagedusala või üksteist täiendavate ühtlustatud sagedusalade kogumi jaoks individuaalsed kasutusõigused ning võimaldatakse raadiospektri tegelik kasutamine traadita lairibaside pakkumiseks ainuõiguse või ühiskasutuse alusel kõikjal liidus.

b) määrata kindlaks ühtlustatud sagedusalade jaoks antud õiguste minimaalne kestus;

c) määrata selliste õiguste puhul, mis ei ole oma olemuselt tähtajatud, kindlaks samaaegne kehtivus või uuendamise aeg kogu liidus;

d) määrata kindlaks muu kui traadita lairibaühenduse jaoks ühtlustatud sagedusalade juba kehtivate kasutusõiguste kehtivusaja lõppkuupäev või tähtajatute õiguste puhul kuupäev, enne mida kasutusõigust muudetakse, et võimaldada traadita lairibaside pakkumist.

Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Samuti võib komisjon võtta vastu rakendusakte, millega ühtlustatakse traadita lairibaside jaoks ühtlustatud sagedusalades raadiospektri individuaalsete kasutusõiguste kehtivusaega või uuendamise kuupäeva, mis on selliste rakendusaktide vastuvõtmise ajal juba olemas, et sünkroniseerida kogu liidus nende sagedusalade kasutusõiguste uuendamise või ümberjagamise kuupäev, sünkroniseerides selle kuupäeva võimalus korral 1 selliste muude sagedusalade uuendamise või ümberjagamise kuupäevaga, mida on ühtlustatud lõike 2 või käesoleva lõike kohaselt vastu võetud rakendusmeetmetega. Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Kui käesoleva lõiguga ette nähtud rakendusaktides määratakse kindlaks raadiospektri kasutusõiguste uuendamise või ümberjagamise ühtlustatud kuupäev, mis osutub hilisemaks kui sellise raadiospektri seniste individuaalsete kasutusõiguste kehtivusaeg või uuendamise kuupäev mis tahes liikmesriigis, pikendavad riikide pädevad asutused olemasolevaid õigusi ühtlustatud kuupäevani samadel loatingimustel, mida seni oli kohaldatud, sealhulgas võimalikud kohaldatavad perioodilised tasud.

Kui teise lõigu kohaselt antud pikendusaeg on võrreldes kasutusõiguste algse kestusega märkimisväärne, võivad riikide pädevad asutused seada õiguste pikendamise tingimuseks varem kohaldatud loatingimuste sellise muutmise, mis osutub vajalikuks muutunud olusid silmas pidades, sealhulgas lisatasude kehtestamine. Kõnealuste lisatasude kindlaksmääramisel lähtutakse algsete kasutusõiguste eest makstavatest tasudest, mis olid välja arvatud konkreetselt algselt kavandatud perioodi kohta ja mille suhtes kohaldatakse *pro rata temporis* põhimõtet.

Käesolevas lõigus sätestatud rakendusaktid ei eelda juba olemasolevate kasutusõiguste lühendamist mis tahes liikmesriigis, välja arvatud vastavalt direktiivi 2002/20/EÜ artikli 14 lõikele 2, ja neid ei kohaldata tähtajatu kehtivusajaga olemasolevate õiguste suhtes.

Kui komisjon võtab vastavalt lõikele 2 vastu rakendusakti, võib ta kohaldada käesoleva lõike sätteid *mutatis mutandis* kõigi traadita lairibaühenduse jaoks ühtlustatud sagedusalade kasutusõiguste suhtes.

4. Lõigetes 2 ja 3 sätestatud rakendusaktide vastuvõtmisel võtab komisjon arvesse järgmist

a) artiklis 9 sätestatud reguleerivad põhimõtted;

b) liidusisesed objektiivsed erinevused selles osas, kui palju on traadita lairibaside pakkumise jaoks raadiospektrit juurde vaja, võttes arvesse mitut liikmesriiki katvate integreeritud võrkude ühiseid raadiospektri vajadusi;

c) tegutsemistingimuste prognoositavus raadiospektri praeguste kasutajate jaoks;

d) traadita lairibatehnoloogia järjestikuste põlvkondade kasutuselevõtu-, arendamis- ja investeerimistsükliid;

e) lõppkasutajate nõudlus suure läbilaskevõimega traadita lairibaühenduse järele;

Ajakavade kindlaksmääramisel liikmesriikide erinevatele rühmadele, kes ei ole veel andnud individuaalseid kasutusõigusi ja võimaldanud kõnelause ühtlustatud sagedusala tegelikku kasutamist, võtab komisjon nõuetekohaselt arvesse liikmesriikide esitatud teavet selle kohta, millised on raadiospektri kasutusõiguste andmise traditsioonilised viisid, direktiivi 2002/21/EÜ artikli 9 lõigetes 3 ja 4 sätestatud piirangute põhjused, võimalik vajadus vabastada kõnealune sagedusala, mõju konkurentsile, geograafilised või tehnilised piirangud ning mõju siseturule. Komisjon tagab, et rakendamist ei lükata põhjendamatult edasi ning et erinevused liikmesriikide ajakavades ei loo liikmesriikide vahel põhjendamatuid konkurentsivõi reguleerimisolukorra erisusi.

5. Lõikega 2 ei piirata liikmesriikide õigust anda kasutusõigusi ühtlustatud sagedusala jaoks ja võimaldada selle tegelikku kasutamist enne kõnealust sagedusala käsitleva rakendusakti vastuvõtmist – tingimused, et täidetakse käesoleva lõike teist lõiku – või enne rakendusaktiga kõnealusele sagedusalale kehtestatud ühtlustatud kuupäeva.

Kui riikide pädevad asutused annavad õigused ühtlustatud sagedusala kasutamiseks enne kõnealust sagedusala käsitleva rakendusakti vastuvõtmist, määravad nad kindlaks sellise õiguse andmise tingimused, eelkõige kehtivusajaga seotud tingimused nii, et kasutusõiguste saajad on teadlikud võimalusest, et komisjon võtab vastavalt lõikele 2 vastu rakendusaktid, milles kehtestatakse selliste õiguste minimaalne kestus või kehtivusaja sünkroniseeritud lõppemis- või uuendamisaegad kõikjal liidus. Käesolevat lõiku ei kohaldata tähtajatu kehtivusajaga õiguste andmise suhtes.

6. Nende ühtlustatud sagedusalade puhul, mille jaoks on lõike 2 kohaselt vastuvõetud rakendusaktis kehtestatud kasutusõiguste andmist ja tegeliku kasutamise lubamist käsitlev ühine ajakava, esitavad riikide pädevad asutused komisjonile õigeaegselt piisavalt

üksikasjaliku teabe selle kohta, kuidas nad kavatsevad tagada nõuetest kinnipidamise. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, milles määratakse kindlaks sellesisulise teabe esitamise vorm ja kord. Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Kui komisjon leiab liikmesriikide esitatud üksikasjalike kavade läbivaatamise käigus, et on ebatõenäoline, et asjaomane liikmesriik suudab täita tema suhtes kohaldatavat ajakava, võib komisjon võtta rakendusaktiga vastu otsuse, mis kohustab seda liikmesriiki kohandama oma plaane selliselt, et nõuete täitmine oleks tagatud.

Artikkel 13 – Siseturul traadita lairibaühenduse jaoks kasutatava raadiospektri kasutuslubade korra ja kasutustingimuste koordineerimine

1. Kui riigi pädev asutus kavatseb seada raadiospektri kasutamise eeltingimuseks üldloa olemasolu, anda individuaalseid raadiospektri kasutusõigusi või muuta raadiospektri kasutamisega seotud õigusi ja kohustusi vastavalt direktiivi 2002/20/EÜ artiklile 14, esitab ta üheaegselt nii komisjonile kui ka teiste liikmesriikide raadiospektri eest vastutavatele pädevatele asutustele meetme eelnõu koos põhjendustega vajaduse korral pärast direktiivi 2002/21/EÜ artiklis 6 nimetatud avaliku konsulteerimise lõpulejõudmist ja igal juhul alles sellises ettevalmistamise etapis, et komisjonile ja teiste liikmesriikide pädevatele asutustele saaks esitada piisava ja stabiliseerunud teabe kõigi oluliste küsimuste kohta.

Riigi pädev asutus esitab teabe, mis hõlmab vastavalt vajadusele vähemalt järgmisi elemente:

- a) loaandmise protsessi liik;
- b) loaandmise protsessi ajastus;
- c) kasutusõiguste kestus;
- d) kõigile tervikuna või teatavale ettevõtjale kättesaadava raadiospektri liik ja ulatus;
- e) võimalike makstavate tasude suurus ja struktuur;
- f) hüvitised või stiimulid, mis on seotud raadiospektri vabastamise või ühiskasutusega olemasolevate kasutajate poolt;
- g) kaetusega seotud kohustused;
- h) hulgemüügitasandi juurdepääs, rändlust käsitlevad riiklikud või piirkondlikud nõuded;
- i) raadiospektri reserveerimine teatavat tüüpi operaatoritele või teatavat tüüpi operaatorite väljajätmine;
- j) kasutusõiguste jagamise, üleandmise või kuhjumisega seotud tingimused;
- k) võimalus kasutada raadiospektrit ühiselt;
- l) infrastruktuuri ühiskasutamine;
- m) tehnoloogilise tõhususe miinimumtasemed;
- n) direktiivi 2002/21/EÜ artikli 9 lõigete 3 ja 4 kohaselt kohaldatavad piirangud;
- o) ühe või mitme kasutusõiguse kehtetuks tunnistamine või tühistamine, õiguste või selliste õigustega seotud tingimuste muutmine, mida ei saa pidada direktiivi 2002/20/EÜ artikli 14 lõike 1 tähenduses väheolulisteks.

2. Riikide pädevad asutused ja komisjon võivad esitada märkusi asjaomasele pädevale asutusele kahe kuu jooksul. Kahe kuu pikkust tähtaega ei pikendata.

Hinnates meetme eelnõu vastavalt käesolevale artiklile, võtab komisjon arvesse eelkõige

- a) direktiivide 2002/20/EÜ ja 2002/21/EÜ ning otsuse nr 243/2012/EÜ sätteid;
- b) artiklis 9 sätestatud reguleerivaid põhimõtteid;
- c) artiklis 10 sätestatud teatavate eritingimuste asjakohaseid kriteeriume ja artiklis 11 sätestatud lisasätteid;
- d) artikli 12 kohaselt vastu võetud rakendusakte;
- e) kooskõla teiste liikmesriikide hiljutiste, käimasolevate või kavandatud menetlustega ning võimalikku mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele.

Kui komisjon annab kõnealuse tähtaja jooksul pädevale asutusele teada, et meetme eelnõu looks siseturul tõkke või et tal on sügavaid kahtlusi, kas see sobib kokku liidu õigusega, lükatakse meetme eelnõu vastuvõtmine veel kaks kuud edasi. Sellisel juhul teavitab komisjon ka teiste liikmesriikide pädevaid asutusi meetme eelnõu kohta võetud seisukohast.

3. Lõikes 2 osutatud täiendava kahekuulise tähtaja jooksul teevad komisjon ja asjaomane pädev asutus tihedat koostööd, et selgitada välja lõikes 2 osutatud kriteeriumide seisukohast kõige sobivam ja tõhusam meede, arvestades samal ajal nõuetekohaselt turuosaliste arvamustega ja vajadusega tagada reguleerimistavade järjepidevuse edendamine.

4. Pädev asutus võib meetme eelnõud muuta või selle tühistada menetluse mis tahes etapis, võttes võimalikult suurel määral arvesse lõikes 2 osutatud komisjoni teatist.

5. Lõikes 2 nimetatud kahekuulise tähtaja jooksul võib komisjon

a) esitada sidekomiteele otsuse eelnõu, milles nõutakse asjaomaselt asutuselt meetme eelnõu tagasivõtmist. Otsuse eelnõule lisatakse üksikasjalik ja objektiivne analüüs selle kohta, miks komisjon leiab, et meetme eelnõu ei tohiks esitatud kujul vastu võtta, ja vajaduse korral konkreetsed ettepanekud meetme eelnõu muutmiseks, või

b) teha otsuse, milles ta muudab oma seisukohta kõnealuse meetme eelnõu suhtes.

6. Kui komisjon ei ole esitanud lõike 5 punkti a kohast otsuse eelnõud või kui komisjon teeb lõike 5 punkti b kohase otsuse, võib asjaomane asutus meetme eelnõu vastu võtta.

Kui komisjon on esitanud lõike 5 punkti a kohase otsuse eelnõu, lükkab pädev asutus meetme eelnõu vastuvõtmise edasi ajaks, mis ei ole pikem kui kuus kuud alates ajast, mil pädevale asutusele saadeti lõike 2 kohane teatis.

Komisjon võib otsustada muuta asjaomast meetme eelnõud käsitlevat seisukohta menetluse mis tahes etapis ja samuti pärast seda, kui otsuse eelnõu on esitatud sidekomiteele.

7. Komisjon võtab otsused, millega ta kohustab pädeva asutuse meetme eelnõu tagasi võtma, vastu rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

8. Kui komisjon on vastu võtnud lõike 7 kohase otsuse, muudab pädev asutus meetme eelnõud või tühistab selle kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse teatavaks tegemise kuupäevast. Kui meetme eelnõud muudetakse, korraldab pädev asutus vajaduse korral avaliku konsulteerimise ning teeb meetme muudetud eelnõu komisjonile kättesaadavaks vastavalt lõikele 1.

9. Asjaomane pädev asutus võtab võimalikult suurel määral arvesse teiste liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoni arvamusi, ja kui tegemist ei ole lõike 2 kolmandas lõigus, lõike 6 teises lõigus ja lõikes 7 osutatud juhtumitega, võib ta meetme muudetud eelnõu vastu võtta ning edastada selle seejärel komisjonile.

10. Kui see menetlus on lõpetatud, teavitab pädev asutus komisjoni meedet käsitleva menetluse tulemustest.

Artikkel 14 – Juurdepääs raadio-kohtvõrkudele

1. Riikide pädevad asutused lubavad pakkuda juurdepääsu üldsusele elektroonilist sidet pakkuva ettevõtja võrku raadio-kohtvõrkude kaudu ning kasutada sellise juurdepääsu pakkumiseks ühtlustatud raadiospektrit üksnes üldloa olemasolul.

2. Riikide pädevad asutused ei takista üldsusele elektroonilist sidet pakkuvaid ettevõtjaid võimaldamast üldsusele juurdepääsu nende võrkudesse raadio-kohtvõrkude kaudu, mis võivad paikneda lõppkasutaja ruumides, eeldusel, et üldloa tingimused on täidetud ja lõppkasutaja on andnud selleks eelnevalt oma teadliku nõusoleku.

3. Üldsusele elektroonilist sidet pakuvad ettevõtjad ei piira ühepoolselt

a) lõppkasutajate õigust liituda kolmandate isikute pakutavate vabalt valitud raadio-kohtvõrkudega;

b) lõppkasutajate õigust lubada teistele lõppkasutajatele vastastikku või üldisemalt juurdepääsu selliste ettevõtjate võrkudele raadio-kohtvõrkude kaudu, sealhulgas ka kolmandate isikute selliste algatuste alusel, mis koondavad ühte eri lõppkasutajate raadio-kohtvõrgud ja teevad need üldsusele kättesaadavaks.

4. Riikide pädevad asutused ei piira lõppkasutajate õigust lubada teistele lõppkasutajatele vastastikku või üldisemalt juurdepääsu oma raadio-kohtvõrkudele, sealhulgas ka kolmandate isikute selliste algatuste alusel, mis koondavad ühte eri lõppkasutajate raadio-kohtvõrgud ja teevad need üldsusele kättesaadavaks.

5. Riikide pädevad asutused ei piira üldise juurdepääsu pakkumist raadio-kohtvõrkudele,

a) kui seda pakuvad riigiasutused oma ruumides või nende vahetus läheduses ja kui tegemist on neis ruumides pakutavate avalike teenuste tugiteenustega;

b) kui see põhineb valitsusväliste organisatsioonide või riigiasutuste algatustel, millega eri koondatakse lõppkasutajate raadio-kohtvõrgud ühte ning tehakse need vastastikku või üldisemalt kättesaadavaks, sealhulgas vajaduse korral raadio-kohtvõrgud, millele pakutakse avalikku juurdepääsu vastavalt alapunktile a.

6. Ettevõtjat, riigiasutust või muud lõppkasutajat ei peeta üldsusele elektroonilist sidet pakkuvaks ettevõtjaks üksnes selle alusel, et ta pakub avalikku juurdepääsu raadio-kohtvõrkudele, kui juurdepääsu selline pakkumine ei ole äri- või muu laadi või kui tegemist on vaid mõne muu sellise äritegevuse või avaliku teenuse tugiteenusega, mis ei sõltu signaalide edastamisest sellistes võrkudes.

Artikkel 15 – Väikese levialaga traadita pääsupunktide kasutuselevõtt ja käitamine

1. Riikide pädevad asutused võimaldavad silmatorkamatute väikese levialaga traadita saatjate kasutuselevõttu, ühendamist ja käitamist üldloasüsteemi alusel ning ei piira põhjendamatult seda kasutuselevõttu, ühendamist või käitamist individuaalsete linnaplaneerimisalaste lubade kehtestamisega või mis tahes muul viisil, kui selline kasutamine on kooskõlas lõike 2 kohaselt vastuvõetud rakendusmeetmetega.

Käesolev lõige ei piira väikese levialaga traadita tugijaamade käitamiseks kasutatava raadiospektri loasüsteemi kohaldamist.

2. Väikese levialaga traadita pääsupunktide kasutuselevõtu, ühendamise ja käitamise üldloasüsteemi ühetaolise rakendamise huvides vastavalt lõikele 1, võib komisjon määrata rakendusaktiga kindlaks sellised tehnilised näitajad väikese levialaga traadita tugijaamade väljatöötamiseks, kasutuselevõtuks ja käitamiseks, mille järgimisega tagatakse nende saatjate silmatorkamatus, kui neid kasutatakse erinevates kohalikes kontekstides. Komisjon täpsustab kõnealused tehnilised näitajad seoses kasutusele võetavate väikese levialaga traadita saatjate maksimaalse suuruse, võimsuse ja elektromagnetiliste omaduste ning visuaalse mõjuga. Väikese levialaga traadita saatjate jaoks kindlaksmääratavad tehnilised näitajad vastavad vähemalt direktiivi 2013/35/EL³⁰ nõuetele ja nõukogu soovitus nr 1999/519/EÜ³¹ sätestatud piirnormidele.

Tingimused, mille alusel saab väikese levialaga traadita saatjate kasutuselevõtu, ühendamise ja käitamise korral kasutada lõike 1 sätteid, ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 1999/5/EÜ³² selliste toodete turule laskmise suhtes kehtestatud olulisi nõudeid.

Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 16 – Raadiospektri koordineerimine liikmesriikide vahel

1. Ilma et see piiraks asjaomastest rahvusvahelistest kokkulepetest, sealhulgas Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu (ITU) raadioside eeskirjadest tulenevate kohustuste täitmist, tagavad riikide pädevad asutused raadiospektri kasutuse korraldamise oma territooriumil ning võtavad eelkõige kõik vajalikud raadiospektri eraldamise ja määramisega seotud meetmed, nii et see ei takistaks ühelgi teisel liikmesriigil lubada oma territooriumil konkreetse ühtlustatud sagedusala kasutamist vastavalt liidu õigusele.

2. Liikmesriigid teevad raadiospektri kasutamise piiriülesel kooskõlastamisel omavahel koostööd, et tagada kooskõla lõike 1 sätetega ja tagada, et ühelegi liikmesriigile ei keelata võrdset juurdepääsu raadiospektrile.

3. Iga asjaomane liikmesriik võib kutsuda raadiospektripoliitika töörühma üles abistama kõnealust liikmesriiki ja teisi liikmesriike käesoleva artikli järgimisel.

Komisjon võib võtta vastu rakendusmeetmeid, mille eesmärk on tagada, et kooskõlastamise tulemuste puhul oleks täidetud nõue võimaldada asjaomastele liikmesriikidele võrdset juurdepääsu raadiospektrile, leida lahendus võimalikule ebajärjekindlusele, mis tekib, kui koordineeritud tegevuse tulemused on eri liikmesriikides erinevad, või tagada kooskõlastatud lahenduste jõustamine liidu õiguse kohaselt. Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõike 2 osutatud kontrollimenetlusega.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/35/EL, 26. juuni 2013, mis käsitleb töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõudeid seoses töötajate kokkupuutega füüsikalistest mõjuritest (elektromagnetväljad) tulenevate riskidega (20. üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/40/EÜ (ELT L 179, 29.6.2013, lk 1).

³¹ Nõukogu soovitus nr 1999/519/EÜ, 12. juuli 1999, üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega (0 Hz kuni 300 GHz) (EÜT L 199, 30.7.1999, lk 59).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 1999/5/EÜ, 9. märts 1999, raadioseadmete ja telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete ning nende nõuetekohasuse vastastikuse tunnustamise kohta (EÜT L 91, 7.4.1999, lk 10).

2. jagu – Euroopa virtuaalse juurdepääsu tooted

Artikkel 17 – Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toode

1. Direktiivi 2002/19/EÜ artiklite 8 ja 12 kohaselt kehtestatud virtuaalse lairibajuurdepääsu toodete pakkumist käsitatakse Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toote pakkumisena, kui seda pakutakse vastavalt I lisas ühes pakkumuses loetletud miinimumparameetritele ning kui see täidab kumulatiivselt järgmised sisulised nõuded:

- a) seda saab pakkuda kvaliteettootena kõikjal liidus;
- b) maksimaalselt suur võrkude ja teenuste koostalitusvõime ning operaatoritevaheline mittediskrimineeriv võrguhaldus vastavalt võrgutopoloogiale;
- c) suutlikkus pakkuda lõppkasutajatele teenust konkurentsi tingimustes;
- d) kulutõhusus, arvestades suutlikkust kasutada olemasolevaid ja uusi võrke ning kooseksisteerimise võimalusi muude juurdepääsutoodetega, mida võidakse pakkuda samas võrguinfrastruktuuris;
- e) tegevuse tõhusus, eelkõige seoses sellega, et rakendamisega seotud takistused ja kasutuselevõtuga seotud kulud hoitakse virtuaalsele lairibavõrgule juurdepääsu pakkujate ja taotlejate jaoks võimalikult väikesed;
- f) eraelu puutumatus kaitset, isikuandmete kaitset, võrkude turvalisust ja terviklust ning läbipaistvust käsitlevate eeskirjade järgimine vastavalt liidu õigusele.

2. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 32, et kohandada I lisa turu ja tehnoloogia arenguga, nii et lõikes 1 loetletud sisulised nõuded oleksid jätkuvalt täidetud.

Artikkel 18 – Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toodete seotud reguleerivad tingimused

1. Riigi reguleeriv asutus, kes on varem vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklitele 8 ja 12 kehtestanud operaatori suhtes kohustuse pakkuda hulгимүүгитасанди juurdepääsu järgmise põlvkonna võrgule, hindab seda, kas oleks asjakohane proportsionaalne asendada kõnealune kohustus kohustusega pakkuda Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toodet, mille pakutavad funktsioonid on vähemalt samaväärsed kui seniste kohustuste kohasel hulгимүүгитасанди juurdepääsu tootel.

Esimeses lõigus osutatud riikide reguleerivad asutused teostavad hulгимүүгитасанди juurdepääsuga seotud olemasolevate parandusmeetmete nõutava hindamise võimalikult kiiresti pärast käesoleva määruse jõustumist, sõltumata direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 lõike 6 kohase asjaomaste turgude analüüsi ajastusest.

Kui riigi reguleeriv asutus, kes on varem kehtestanud kohustuse pakkuda virtuaalset lairibajuurdepääsu, on esimeses lõigus osutatud hindamise alusel seisukohal, et Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toode ei ole konkreetsetes oludes sobiv, esitab ta meetme eelnõus põhjendatud selgituse vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artiklites 6 ja 7 sätestatud menetlusele.

2. Kui riigi reguleeriv asutus kavatab kehtestada operaatori suhtes kohustuse pakkuda hulгимүүгитасанди juurdepääsu järgmise põlvkonna võrgule vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklitele 8 ja 12, hindab ta lisaks nimetatud direktiivi artikli 12 lõikes 2 esitatud teguritele eelkõige seda, millised eelised kaasneksid, kui kehtestataks

i) passiivne hulгимүүgisensend, näiteks füüsiliselt eraldatud juurdepääs kliendiliinile või kliendi alamliinile;

ii) samaväärseid funktsioone pakkuv mittefüüsiline või virtuaalne hulгимүүgisensend ja eelkõige Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toode, mis vastab käesoleva määruse artikli 17 lõikes 1 ja I lisa punktis 1 sätestatud sisulistele nõuetele ja parameetritele.

3. Erandina direktiivi 2002/19/EÜ artikli 12 lõikest 3, kui riigi reguleeriv asutus kavatses kehtestada operaatori suhtes kohustuse pakkuda vastavalt nimetatud direktiivi artiklitele 8 ja 12 virtuaalset lairibajuurdepääsu, seab ta kohustuseks pakkuda sellist Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toodet, millel on hindamise käigus välja selgitatud reguleeriva vajaduse täitmiseks kõige otstarbekamad funktsioonid. Kui riigi reguleeriv asutus on seisukohal, et Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toode ei ole konkreetsetes oludes sobiv, esitab ta meetme eelnõus põhjendatud selgituse vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artiklites 6 ja 7 sätestatud menetlustele.

4. Kui riigi reguleeriv asutus hindab vastavalt lõikele 1, 2 või 3 vajadust kehtestada muu võimaliku hulгимүүgitasandi juurdepääsu toote asemel Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toote kohustus, võtab ta arvesse selle lahenduse tähtsust regulatiivsete tingimuste ühtlustumisele kõikjal liidus seoses hulгимүүgitasandi juurdepääsu parandusmeetmete, infrastruktuuripõhise konkurentsi praeguse ja tulevase seisuga ja järgmise põlvkonna konkureerivate võrkude pakkumist käsitlevate turutingimuste arenemisega, märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks nimetatud ettevõtja ja juurdepääsutaotlejate investeeringuid ning nende investeeringute amortisatsiooniperioodi.

Riigi reguleeriv asutus kehtestab vajaduse korral üleminekuaja olemasoleva hulгимүүgitasandi juurdepääsutoote asendamiseks Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu tootega.

5. Erandina direktiivi 2002/19/EÜ artikli 9 lõikest 3, kui operaatoril on kõnealuse direktiivi artiklite 8 ja 12 kohaselt kohustus pakkuda Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toodet, hoolitsevad riikide reguleerivad asutused selle eest, et avaldatakse standardpakkumus, mis sisaldab vähemalt neid elemente, mis on esitatud kas I lisa punktis 1, 2 või 3 (vastavalt olukorrale).

6. Erandina direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 lõikest 3 ei kehtesta riigi reguleeriv asutus kohustuslikku etteteatamistähtaega enne, kui ta tühistab varem seatud kohustuse pakkuda Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toodet, mis vastab käesoleva määruse artikli 17 lõikes 1 ja I lisa punktis 2 esitatud sisulistele nõuetele ja parameetritele, kui asjaomane operaator võtab endale vabatahtlikult kohustuse teha selline toode kolmanda isiku nõudmisel kättesaadavaks õiglastel ja mõistlikel tingimustel veel kolme aasta jooksul.

7. Kui riigi reguleeriv asutus kaalub lõike 2 või 3 alusel toimuva hindamise kontekstis, kas kehtestada või säilitada vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklile 13 hinnakontroll hulгимүүgitasandi juurdepääsu suhtes järgmise põlvkonna võrkudele kas Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toote kaudu või muul viisil, analüüsib ta konkurentsi olukorda jaemүүgitasandil pakutavate hindade, valikuvõimaluste ja toodete puhul. Riigi reguleeriv asutus võtab arvesse diskrimineerimisvastase kaitse tõhusust hulгимүүgitasandil ning muude püsiliinivõrkude või traadita võrkude pakutava infrastruktuuripõhise konkurentsi olukorda, võttes nõuetekohaselt arvesse järgmise põlvkonna võrkude vahel juba olemasoleva infrastruktuuripõhise konkurentsi osatähtsust kvaliteedi edasise parandamise lõppkasutajate jaoks, et otsustada, kas hinnakontrolli kohaldamine hulгимүүgitasandi juurdepääsu suhtes oleks konkreetsel juhul vajalik või proportsionaalne.

Artikkel 19 – Tagatud teenusekvaliteediga (assured service quality, ASQ) ühenduvust võimaldav toode

1. Kõigil operaatoritel on õigus pakkuda lõikes 4 täpsustatud Euroopa tagatud teenusekvaliteediga ühenduvust võimaldavat toodet.

2. Kõik operaatorid rahuldavad elektroonilise side teenuste volitatud pakkuja kirjalikult esitatud mõistliku taotluse pakkuda lõikes 4 kindlaks määratud Euroopa tagatud teenusekvaliteediga ühenduvust võimaldavat toodet. Keeldumine osutada Euroopa tagatud teenusekvaliteediga toodet peab põhinema objektiivsetel kriteeriumidel. Operaator peab esitama keeldumise põhjused ühe kuu jooksul alates kirjaliku taotluse saamisest.

Keeldumise objektiivselt põhjuseks loetakse seda, et Euroopa tagatud teenusekvaliteediga ühenduvust võimaldava toote pakkumist taotlev osapool ei saa või ei taha liidus või kolmandates riikides pakkuda taotluse saanud osapoolele Euroopa tagatud teenusekvaliteediga ühenduvust võimaldavat toodet mõistlikel tingimustel, kui taotluse saanud osapool seda taotleb.

3. Kui taotlus lükatakse tagasi või kui kahe kuu jooksul alates kirjaliku taotluse saamisest ei jõuta kokkuleppele konkreetsetes tingimustes, sealhulgas hinnas, on kummalgi osapoolel õigus vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artiklile 20 pöörduda asjaomase riikliku reguleeriva asutuse poole. Sel juhul võib kohaldada käesoleva määruse artikli 3 lõiget 6.

4. Ühenduvust võimaldava toote pakkumist käsitatakse Euroopa tagatud teenusekvaliteediga ühenduvust võimaldava toote pakkumisena, kui seda pakutakse vastavalt II lisas loetletud miinimumparameetritele ja kui see vastab kumulatiivselt järgmistele sisulistele nõuetele:

a) seda saab pakkuda kvaliteettootena kõikjal liidus;

b) teenusepakkujad saavad selle abil vastata lõppkasutajate vajadustele;

c) kulutõhusus, arvestades olemasolevaid lahendusi, mida saab pakkuda samades võrkudes;

d) tegevuse tõhusus, eelkõige seoses sellega, et rakendamisega seotud takistused ja kasutuselevõtuga seotud kulud hoitakse klientide jaoks võimalikult väikesed, ja

e) eraelu puutumatus kaitset, isikuandmete kaitset, võrkude turvalisust ja terviklust ning läbipaistvust käsitlevate eeskirjade järgimine vastavalt liidu õigusele.

5. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 32, et kohandada II lisa turu ja tehnoloogia arenguga, nii et lõikes 4 loetletud sisulised nõuded oleksid jätkuvalt täidetud.

Artikkel 20 – Euroopa juurdepääsutoodetega seotud meetmed

1. Komisjon võtab hiljemalt 1. jaanuariks 2016 vastu rakendusaktid, milles sätestatakse ühtsed tehnilised ja metodoloogilised eeskirjad Euroopa virtuaalse lairibajuurdepääsu toote rakendamiseks artikli 17 ja I lisa punkti 1 tähenduses, vastavalt nendes kindlaks määratud kriteeriumidele ja parameetritele ning eesmärgiga tagada järgmise põlvkonna võrkudele virtuaalse juurdepääsu hulgemüügitasandi toote funktsioonide samaväärsus funktsioonidega, mida pakub füüsiliselt eraldatud juurdepääsu toode. Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse ühtsed tehnilised ja metodoloogilised eeskirjad ühe või enama Euroopa juurdepääsutoote rakendamiseks artiklite 17 ja 19, I lisa punktide 2 ja 3 ning II lisa tähenduses, kooskõlas nendes täpsustatud vastavate kriteeriumite ja parameetritega. Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

IV peatükk

Lõppkasutajate ühtlustatud õigused

Artikkel 21 – Piirangute ja diskrimineerimise kaotamine

1. Riigiasutused ei piira lõppkasutajate vabadust kasutada teises liikmesriigis asuva ettevõtja pakutavaid üldkasutatava elektroonilise side võrke või üldkasutatava elektroonilise side teenuseid.
2. Üldsusele elektroonilise side ettevõtjad ei kohalda lõppkasutajate suhtes kodakondsusel või elukohal põhinevaid diskrimineerivaid juurdepääsu või kasutamise seotud nõudeid või tingimusi, välja arvatud juhul, kui need erinevused on objektiivselt põhjendatud.
3. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad ei kohalda muudel kui objektiivsetel põhjustel teist liikmesriiki hõlmava liidusisese side puhul kõrgeimaid tariife
  - a) kui riigisiseseid kaugside tariifid, kui tegemist on püsiliiniteenustega;
  - b) kui määruses (EÜ) nr 531/2012 kehtestatud reguleeritud kõne- ja lühisõnumi-rändlusteenuste eurotariifid, kui tegemist on mobiilsidega.

Artikkel 22 – Piiriüleste vaidluste lahendamine

1. Direktiivi 2002/22/EÜ artikli 34 lõike 1 kohaselt loodud kohtuväliseid menetlusi kohaldatakse ka lepinguid käsitlevate vaidluste suhtes, mille osapooled on tarbijad või muud lõppkasutajad – niivõrd, kui sellised kohtuvälised menetlused on ka lõppkasutajatele kättesaadavad – ning muus liikmesriigis asuvad üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad. Direktiivi 2013/11/EL³³ reguleerimisalasse kuuluvate vaidluste puhul kohaldatakse kõnealust direktiivi.

Artikkel 23 – Vabadus pakkuda juurdepääsu avatud internetile ja vabadus seda kasutada ning andmeedastuse mõistlik haldamine

1. Lõppkasutajatel on vabadus pääseda juurde teabele ja sisule ja seda levitada ning kasutada vabalt valitud rakendusi ja teenuseid internetiühenduse teenuse kaudu.

Lõppkasutajatel on vabadus sõlmida internetiühenduse teenuste pakkujatega lepinguid, mis käsitlevad andmemahutusid ja kiirusi, ning kasutada vastavalt andmemahutusid käsitlevatele lepingutele internetisisu, rakenduste ja teenuste pakkujate pakkumisi.

2. Lõppkasutajatel on samuti vabadus leppida üldsusele elektroonilist sidet pakkuvate ettevõtjate või sisu, rakenduste ja teenuste pakkujatega kokku parema teenusekvaliteediga eriteenuste pakkumises.

Lõppkasutajatele eriteenuste osutamise eesmärgil võivad sisu, rakenduste ja teenuste pakkujad ning üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad sõlmida üksteisega lepinguid, et edastada seotud andmemahutusid või -liiklust teatava teenusekvaliteedi või spetsiaalse võimsusega eriteenustena. Eriteenuste osutamine ei kahjusta korduvalt ega pidevalt internetiühenduse teenuste üldkvaliteeti.

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/11/EL, 21. mai 2013, tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ, ELT L 165, 18. juuni 2013, lk 63.

3. Käesolev artikkel ei piira nende liidu või siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mis on seotud edastatud teabe, sisu, rakenduse või teenuste õiguspärasusega.

4. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud vabaduste kasutamist lihtsustab täielik teabe esitamine vastavalt artikli 25 lõikele 1, artikli 26 lõikele 2 ja artikli 27 lõigetele 1 ja 2.

5. Lepingus kokkulepitud internetiühenduse teenuse andmemahutude või kiiruste piires ei piira internetiühenduse teenuste pakkujad lõikes 1 sätestatud vabadusi, blokeerides juurdepääsu teatavale sisule, rakendustele või teenustele, muutes need aeglasemaks, halvendades nende kvaliteeti või neid diskrimineerides, välja arvatud juhtudel, kui osutub vajalikuks kohaldada mõistlikke andmeedastuse haldamise meetmeid. Mõistlikud andmeedastuse haldamise meetmed on läbipaistvad, mittediskrimineerivad, proportsionaalsed ja vajalikud selleks, et

- a) rakendada õigusnormi või kohtuotsust või hoida ära või takistada raskeid kuritegusid;
- b) säilitada võrgu, selle kaudu osutatavate teenuste ja lõppkasutajate lõppseadmete terviklikkus ja turvalisus;
- c) takistada pealesunnitud teabe edastamist lõppkasutajatele, kes on eelnevalt nõustunud nende piiravate meetmetega;
- d) vähendada miinimumini võrgu ajutist või erakorralist ülekoormust, tingimusel et samaväärset liiki andmeedastust käsitletakse ühtmoodi.

Andmeedastuse mõistlik haldamine hõlmab vaid selliste andmete töötlemist, mis on käesolevas lõikes sätestatud eesmärkide saavutamiseks vajalikud ja proportsionaalsed.

Artikkel 24 – Teenusekvaliteedi kaitsemeetmed

1. Riikide reguleerivad asutused jälgivad hoolikalt ja tagavad, et lõppkasutajad saavad tõhusalt kasutada artiklite 23 lõigetes 1 ja 2 sätestatud vabadusi, et täidetakse artikli 23 lõiget 5 ning et jätkuvalt on kättesaadaval mittediskrimineerivad internetiühenduse teenused, mille kvaliteet peegeldab tehnoloogia arengut ja mida ei kahjusta eriteenused. Nad jälgivad koostöös muude riikide pädevate asutustega ka eriteenuste mõju kultuurilisele mitmekesisusele ja innovatsioonile. Riikide reguleerivad asutused esitavad komisjonile ja BERECile iga-aastase aruande teostatud järelevalve ja tähelepanekute kohta.

2. Selleks et vältida internetiühenduse teenuse kvaliteedi üldist kahjustamist või et tagada lõppkasutajate võimalus pääseda juurde sisule või teabele, seda levitada või kasutada enda valitud rakendusi ja teenuseid, on riikide reguleerivatel asutustel õigus kehtestada üldsusele elektroonilist sidet pakkuvatele ettevõtjatele teenusekvaliteedi miinimumnõuded.

Riikide reguleerivad asutused esitavad komisjonile aegsasti enne selliste nõuete kehtestamist kokkuvõtte, milles käsitletakse meetmete võtmise põhjuseid, kavandatavaid nõudeid ja kavandatavat tegevuskava. Nimetatud teave tehakse kättesaadavaks ka BERECile. Komisjon võib pärast kõnealuse teabega tutvumist esitada selle kohta märkusi või soovitusi, eelkõige tagamaks, et kavandatavad nõuded ei mõju kahjulikult siseturu toimimisele. Kavandatavaid nõudeid ei võeta vastu kahe kuu jooksul alates sellest, kui komisjon on saanud kätte täieliku teabe, välja arvatud juhul, kui komisjon ja riigi reguleeriv asutus on kokku leppinud teisiti, kui komisjon on riigi reguleerivat asutust teavitanud lühemast läbivaatamisperioodist või kui komisjon on esitanud märkusi või soovitusi. Riikide reguleerivad asutused võtavad täiel määral arvesse komisjoni märkusi või soovitusi ning edastavad komisjonile ja BERECile vastuvõetud nõuded.

3. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks ühetaolised tingimused käesolevast artiklist riikide pädevatele asutustele tulenevate kohustuste rakendamiseks. Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25 – Läbipaistvus ja teabe avaldamine

1. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad avaldavad, välja arvatud eraldi läbiraagitavate pakumiste puhul, järgmise läbipaistva, võrreldava, piisava ja ajakohase teabe:

a) nende nimi, aadress ja kontaktandmed;

b) iga tariifikava kohta pakutavad teenused ja teenusekvaliteedi asjaomased parameetrid, kohaldatavad hinnad (tarbijatele koos maksudega) ning kõik kohaldatavad tasud (liitumine, kasutamine, hooldus ja võimalikud lisatasud), samuti lõppseadmetega seotud kulud;

c) kehtivad tariifid seoses numbri või teenusega, mille suhtes kohaldatakse eraldi hinnatingimusi;

d) nende poolt pakutavate teenuste kvaliteet vastavalt lõikes 2 sätestatud rakendusaktidele;

e) internetiühenduse teenused, nende pakumise korral täpsustatakse järgmised andmed:

i) tegelikult kasutada olev andmeside kiirus alla- ja üleslaadimiseks lõppkasutaja elukohaliikmesriigis, sealhulgas tiptundidel;

ii) võimalike kohaldatavate andmemahupiirangute tase; kättesaadava andmemahu ajutise või püsiva suurendamise hind; kohaldatava andmemahu piirangu korral andmemahu täieliku ärakasutamise järel kättesaadava andmeside kiirus ja selle maksumus; ja lõppkasutajate võimalused jälgida igal ajal oma tarbimise seisu;

iii) selge ja arusaadav selgitus selle kohta, kuidas andmemahu piirang, tegelik kiirus ja muud kvaliteediparameetrid ning parema teenusekvaliteediga eriteenuste samaaegne kasutamine võib avaldada praktilist mõju sisu, rakenduste ja teenuste kasutamisele;

iv) teave menetluste kohta, mille teenusepakkuja on kehtestanud võrguühenduses toimuva liikluse mõõtmiseks ja kohandamiseks, et hoida ära võrgu ülekoormatust, ning selle kohta, kuidas need menetlused võivad mõjutada teenusekvaliteeti ja isikuandmete kaitset;

f) meetmed, mis on võetud selleks, et tagada puuetega lõppkasutajatele samaväärne juurdepääs, sealhulgas korrapäraselt ajakohastatud teave neile suunatud toodete ja teenuste üksikasjade kohta;

g) lepingu tüüptingimused, sealhulgas lepingu minimaalne kestus, lepingu ennetähtaegse lõpetamise tingimused ja võimalikud seonduvad kulud, teenusepakkuja vahetamise ning numbri ja muude kontaktandmete liikuvusega seotud otsesed tasud ning hüvitamise kord, mida kohaldatakse teenusepakkuja vahetamisel tekkinud viivituste või kuritarvituste korral;

h) juurdepääs hädaabiteenusele ja teave helistaja asukoha kohta kõigi pakutavate teenuste puhul, võimalikud piirangud direktiivi 2002/22/EÜ artikli 26 kohaste hädaabiteenuste osutamisele ja nendega kaasnevad muudatused;

i) universaalteenusega seotud õigused, sealhulgas vajaduse korral direktiivi 2002/22/EÜ I lisas nimetatud vahendid ja teenused.

Teave avaldatakse selgel, arusaadaval ja kergesti kättesaadaval kujul selle liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, kus teenust pakutakse, ja seda ajakohastatakse korrapäraselt. See teave esitatakse taotluse korral enne avaldamist asjaomastele riigi reguleerivatele asutustele. Tarbijate ja teiste lõppkasutajate suhtes kohaldatavate tingimuste erinevusest antakse sõnaselgelt teada.

2. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega täpsustatakse internetiühenduse teenuste kiiruse mõõtmise meetodid, teenusekvaliteedi parameetrid ja nende mõõtmise meetodid, avaldatava teabe sisu, vorm ja avaldamisviis, sealhulgas võimalikud kvaliteedi sertifitseerimise mehhanismid. Komisjon võib võtta arvesse direktiivi 2002/22/EÜ III lisas sätestatud parameetreid, määratlusi ja mõõtmismeetodeid. Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Lõppkasutajad pääsevad juurde sõltumatu hindamise vahenditele, mis võimaldavad neil võrrelda elektroonilise side võrkudele juurdepääsu ja teenuste tõhusust ja alternatiivsete kasutusmudelite kulusid. Selleks koostavad liikmesriigid interaktiivsete veebisaitide, juhiste või samalaadsete vahendite jaoks vabatahtliku sertifitseerimise kava. Sertifitseerimine toimub objektiivsete, läbipaistvate ja proportsionaalsete nõuete alusel, eriti võetakse arvesse sõltumatust üldsusele elektroonilist sidet pakkuvast ettevõtjast, arusaadava keele kasutamist, täieliku ja ajakohase teabe esitamist ning tõhusa kaebuste käsitlemise menetluse kohaldamist. Kui sertifitseeritud võrdlusvahendid ei ole turul tasuta või mõistliku hinnaga kättesaadaval, teevad riikide reguleerivad asutused või muud pädevad asutused sellised vahendid kättesaadavaks ise või kolmandate isikute kaudu, järgides sertifitseerimise nõudeid. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuva ettevõtja avaldav teave on võrdlusvahendite kasutamiseks tasuta kättesaadav.

4. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad jagavad asjaomaste riigiasutuste taotluse korral lõppkasutajatele üldist huvi pakkuvat teavet tasuta, vajaduse korral samade vahendite kaudu, mida nad lõppkasutajatega suhtlemiseks tavaliselt kasutavad. Sellisel juhul esitavad asjaomased riigiasutused selle teabe üldsusele elektroonilist sidet pakkuvatele ettevõtjatele standardvormis ja see võib muu hulgas hõlmata järgmisi teemasid:

a) kõige levinumad viisid elektroonilise side teenuste kasutamiseks ebaseaduslikuks tegevuseks või kahjuliku sisu levitamiseks, eriti kui see võib ohustada teiste isikute õigusi ja vabadusi, sealhulgas andmekaitse õiguste, autoriõiguste ja nendega seotud õiguste rikkumine, ning sellise tegevuse õiguslikud tagajärjed ja

b) elektroonilise side teenuste kasutamisega kaasneva isikute turvalisuse ja isikuandmetele ebaseadusliku juurdepääsu vastased kaitsevahendid.

Artikkel 26 – Lepingutega seotud teavitamisnõuded

1. Enne kui üldkasutatava elektroonilise side võrkudega ühenduse pakkumist või üldkasutatavaid elektroonilise side teenuseid käsitlev leping muutub siduvaks, esitavad üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad tarbijatele ja teistele lõppkasutajatele, välja arvatud juhul, kui nad on sõnaselgelt teisiti kokku leppinud, vähemalt järgmise teabe:

a) teenusepakkuja nimi, aadress ja kontaktandmed ning aadress ja kontaktandmed võimalike kaebuste esitamiseks, kui see on erinev;

b) osutatavate teenuste peamised näitajad, sealhulgas eelkõige järgmised andmed:

- i) iga tariifikava kohta pakutavad teenused, nende andmeside maht ja kõik asjakohased teenusekvaliteedi parameetrid, sealhulgas ühenduse esmakordse loomise aeg;
- ii) kas ja millistes liikmesriikides pakutakse juurdepääsu hädaabiteenustele ja teavet helistaja asukoha kohta ning võimalikud piirangud direktiivi 2002/22/EÜ artikli 26 kohasele hädaabiteenuste osutamisele;
- iii) pakutavate müügijärgsete teenuste, hooldusteenuste ja kliendile pakutavate tugiteenuste liigid, nende teenuste tingimused ja tasud ning nende tellimise viisid;
- iv) kõik teenusepakkuja poolt tarnitud lõppseadme kasutamisele kehtestatud piirangud, sealhulgas teave lõppseadme luku desaktiveerimise ja võimalike tasude kohta neil juhtudel, mil leping lõpetatakse enne lepingu minimaalse kestuse lõppu;
- c) hindade ja tariifide üksikasjad (tarbijatele koos maksudega ja võimalike lisatasudega) ning võimalused ajakohase teabe saamiseks kõigi nõutavate tariifide ja tasude kohta;
- d) võimalikud makseviisid ja makseviisist tulenevad kulude erinevused ning olemasolevad võimalused tagada arve läbipaistvus ja jälgida tarbimise määra;
- e) lepingu kestus ning selle pikendamise ja lõpetamise tingimused, sealhulgas
  - i) soodustingimuste kasutamiseks vajalik miinimumkasutus või minimaalne kestus;
  - ii) kõik teenusepakkuja vahetamise ning numbri ja muude kontaktandmete liikuvusega seotud kulud, sealhulgas hüvitamise kord, mida kohaldatakse teenusepakkuja vahetamisel tekkinud viivituste või kuritarvituste korral;
  - iii) lepingu ennetähtaegse lõpetamisega seonduvad kulud, sealhulgas lõppseadmega seotud kulude võimalik hüvitamine (tavapärase kulumi arvestamise meetodi alusel) ja muud soodustused (*pro rata temporis* põhimõttel);
  - f) võimalikud hüvitised ja tagasimakse kord, sealhulgas selgesõnaline viide lõppkasutaja seadusjärgsetele õigustele, mida kohaldatakse, kui teenusekvaliteet ei ole kokkulepitud tasemel;
  - g) direktiivi 2002/22/EÜ artikli 25 kohase kohustuse korral lõppkasutaja otsus selle kohta, kas ta soovib oma isikuandmete lisamist kataloogi, ning asjaomased andmed;
  - h) puuetega lõppkasutajate puhul neile suunatud toodete ja teenuste üksikasjad;
  - i) vaidluste, sealhulgas piiriüleste vaidluste lahendamise menetluse algatamise viisid vastavalt direktiivi 2002/22/EÜ artiklile 34 ja käesoleva määruse artiklile 22;
  - j) millist liiki meetmeid võib teenusepakkuja võtta turvaintsidentide, terviklikkuse rikkumise või turvaohutude puhul.

2. Kui lõppkasutajaga, kes ei ole tarbija, ei ole kokku lepitud teisiti, esitavad üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad lõppkasutajatele lisaks lõikes 1 sätestatud vähemalt järgmise internetiühenduse teenustega seonduva teabe:

- a) võimalike kohaldatavate andmemahu piirangute tase; kättesaadava andmemahu ajutise või püsiva suurendamise hind; kohaldatava andmemahu piirangu korral andmemahu täieliku ärakasutamise järel kättesaadava andmeside kiirus ja selle maksumus; ja lõppkasutajate võimalused jälgida igal ajal oma tarbimise seisu;
- b) tegelikult kasutada olev andmeside kiirus alla- ja üleslaadimiseks lõppkasutaja põhiasukohas, sealhulgas tegelikud kiirusevahemikud, keskmine kiirus ja kiirus tiptundidel ning kolmandatele isikutele raadiovõrgu kaudu juurdepääsu võimaldamise võimalik mõju;

c) muud teenusekvaliteedi parameetrid;

d) teave menetluste kohta, mille teenusepakkuja on kehtestanud võrguühenduses toimuva liikluse mõõtmiseks ja kohandamiseks, et hoida ära võrgu ülekoormatust, ning teave selle kohta, kuidas need menetlused võivad mõjutada teenusekvaliteeti ja isikuandmete kaitset;

e) selge ja arusaadav selgitus selle kohta, kuidas andmemahu piirang, tegelik kiirus ja muud teenusekvaliteedi parameetrid ning parema teenusekvaliteediga eriteenuste samaaegne kasutamine võib avaldada praktilist mõju sisu, rakenduste ja teenuste kasutamisele.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud teave esitatakse selgel, arusaadaval ja kergesti kättesaadaval kujul lõppkasutaja asukohaliikmesriigi ametlikus keeles ja seda ajakohastatakse korrapäraselt. See teave moodustab lepingu lahutamatu osa, mida võib muuta ainult juhul, kui lepingupooled on sõnaselgelt selles kokku leppinud. Lõppkasutaja saab lepingu kirjaliku koopia.

4. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, milles täpsustatakse lõikes 2 nimetatud teavitamisnõuete üksikasjad. Sellised rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Asjaomaste riigiasutuste nõudmisel sisaldab leping teavet, mille asjaomased asutused esitavad sel eesmärgil ja mis käsitleb elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste kasutamist ebaseaduslikuks tegevuseks või kahjustava sisu levitamiseks ning osutatava teenuse puhul asjakohaseid kaitseviise artikli 25 lõikes 4 osutatud isikute turvalisuse tagamiseks ja isikuandmete ebaseadusliku töötlemise ohu vastu.

Artikkel 27 – Tarbimise kontroll

1. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad pakuvad lõppkasutajatele võimalust valida tasuta selline moodus, mis annab teavet erinevate elektrooniliste teenuste kogutarbimise kohta selles vääringus, milles lõppkasutajale arve esitatakse. Sellise mooduse abil tagatakse, et teatava kasutusperioodi kogukulud ei ületaks ilma lõppkasutaja nõusolekuta lõppkasutaja kindlaksmääratud rahalist ülempiiri.

2. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad tagavad, et lõppkasutajale saadetakse asjakohane teade, kui teenuste tarbimine on jõudnud 80 protsendini lõike 1 kohaselt kindlaksmääratud rahalisest ülempiirist. Teates kirjeldatakse korda, mida tuleb järgida, kui soovitakse, et nende teenuste osutamine jätkuks, sealhulgas nimetatakse teenuste maksumus. Teenuse pakkuja lõpetab kindlaksmääratud teenuste osutamise ja selle eest lõppkasutajalt tasu võtmise, kui rahaline ülempiir muidu ületatakse, juhul ja kuni lõppkasutaja ei ole taotlenud kõnealuste teenuste osutamise jätkamist või taasalustamist. Rahalise ülempiiri saavutamisel saavad lõppkasutajad endiselt vastu võtta kõnesid ja lühisõnumeid ning kasutada tasuta telefoninumbreid ja hädaabiteenuseid, helistades Euroopa hädaabinumbri 112 tasuta kuni kokkulepitud arveldusperioodi lõpuni.

3. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad võimaldavad lõppkasutajatel vahetult enne kõne ühendamist saada hõlpsasti ja ilma lisatasudeta teavet kehtivate tariifide kohta seoses numbri või teenusega, mille suhtes kohaldatakse eraldi hinnatingimusi, välja arvatud juhul, kui riigi reguleeriv asutus on teinud proportsionaalsuse põhimõttest lähtuvalt erandi. Vastavasisuline teave esitatakse võrreldaval viisil kõigi selliste numbrite või teenuste kohta.

4. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad pakuvad lõppkasutajatele tasuta üksikasjalike arvete võimalust.

Artikkel 28 – Lepingu lõpetamine

1. Tarbijate ja üldsusele elektroonilist sidet pakkuvate ettevõtjate vahel sõlmitavate lepingute miinimumkestus ei ületa 24 kuud. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad pakuvad lõppkasutajatele võimalust sõlmida leping, mille maksimaalne kestus on 12 kuud.
2. Tarbijatel ja muudel lõppkasutajatel, välja arvatud juhul, kui nad on kokku leppinud teisiti, on õigus lõpetada leping ühekuulise etteteatamistähtajaga, kui lepingu sõlmimisest on möödunud vähemalt kuus kuud. Hüvitist saab nõuda üksnes selliste subsideeritud seadmete jääkväärtuse eest, mis olid lepinguga seotud selle sõlmimisel, ning *pro rata temporis* põhimõttel hüvitamist muude soodustuste eest, mis olid sellisena esitatud lepingu sõlmimisel. Teenusepakkuja kaotab tasuta kõik piirangud lõppseadmete muudes võrkudes kasutamisel hiljemalt nimetatud hüvitise maksmisel.
3. Kui lepingud või riiklikud õigusaktid näevad ette lepinguperioodi automaatse pikendamise, teavitab üldsusele elektroonilist sidet pakkuv ettevõtja lõppkasutajat sellest õigeaegselt, nii et lõppkasutajal on vähemalt üks kuu aega automaatse pikendamise vaidlustamiseks. Kui lõppkasutaja seda ei vaidlusta, loetakse leping tähtajatuks ja lõppkasutaja saab selle igal ajal lõpetada ühekuulise etteteatamistähtajaga ja lisatasudeta.
4. Lõppkasutajal on õigus lõpetada leping lisatasudeta pärast seda, kui talle on teatatud üldsusele elektroonilist sidet pakkuva ettevõtja kavandatud lepingutingimuste muutmisest, välja arvatud juhul, kui kavandatud muudatused on üksnes lõppkasutaja huvides. Teenusepakkujad teavitavad lõppkasutajaid igast sellisest muudatusest piisavalt vara (vähemalt kuu aega varem) ja teavitavad neid samal ajal õigusest leping lisatasudeta lõpetada, kui uued tingimused ei ole neile vastuvõetavad. Lõiget 2 kohaldatakse *mutatis mutandis*.
5. Igasugust kiiruse või muude kvaliteediparameetritega seonduvat tegeliku jõudluse märkimisväärset ja püsivat erinevust üldsusele elektroonilist sidet pakkuva ettevõtja poolt artikli 26 kohaselt teatatud jõudlusest käsitatakse lõppkasutajate õiguskaitsevahendite siseriikliku õiguse kohasel kindlaksmääramisel toimivust käsitlevate nõuete täitmata jätmisena.
6. Sama üldsusele elektroonilist sidet pakkuva ettevõtja pakutavate lisateenuste tellimine ei käivita algse lepingu kestust uuesti, välja arvatud juhul, kui lisateenus(t)e hind ületab märkimisväärselt algsete teenuste maksumust või kui lisateenuseid pakutakse spetsiaalse soodushinnaga, mis on seotud kehtiva lepingu uuendamisega.
7. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad kohaldavad selliseid lepingu lõpetamise tingimusi ja korda, mis ei takista või ei mõjuta teenusepakkuja vahetamisest loobumist.

Artikkel 29 – Teenuspakett

Kui tarbijatele pakutavasse teenuspaketti kuulub vähemalt liitumine elektroonilise sidevõrguga või üks elektroonilise side teenus, kohaldatakse käesoleva määruse artikleid 28 ja 30 paketi kõigi elementide suhtes.

V PEATÜKK

Teenusepakkuja vahetamise lihtsustamine

Artikkel 30 – Teenusepakkuja vahetamine ja numbri liikuvus

1. Kõigil lõppkasutajatel, kel on riigi numeratsiooniplaani kuuluv number, on taotluse esitamise korral õigus säilitada direktiivi 2002/22/EÜ I lisa C osa kohaselt oma number (numbrid) sellest olenemata, milline üldsusele elektroonilist sidet pakkuv ettevõtja teenust

osutab, eeldusel et teenusepakkuja on elektroonilise side ettevõtja selles liikmesriigis, mis on seotud riigi numeratsiooniplaaniga, või Euroopa elektroonilise side ettevõtja, kes on teatanud päritoluliikmesriigi pädevale reguleerivale asutusele, et ta pakub või kavatses pakkuda neid teenuseid liikmesriigis, mis on seotud riigi numeratsiooniplaaniga.

2. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvate ettevõtjate vahelised numbrilise liikuvuse pakkumisega seotud tasud on kulupõhised ning lõppkasutajatelt nõutavad võimalikud otsesed tasud ei mõjuta lõppkasutajaid teenusepakkuja vahetamisest loobuma.

3. Numbrilise teisaldamine ja sellele järgnev aktiveerimine toimub võimalikult lühikese aja jooksul. Nende lõppkasutajate number, kes on teinud lepingu numbrilise üleviimiseks uue teenusepakkuja alla, aktiveeritakse ühe tööpäeva jooksul sellise lepingu sõlmimisest. Teenuse võimalik katkemine teisaldamise protsessi ajal ei ületa üht tööpäeva.

4. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuv vastuvõttev ettevõtja juhivad vahetamis- ja teisaldamisprotsessi. Lõppkasutajad saavad asjakohase teabe teenusepakkuja vahetamise kohta enne vahetamisprotsessi, selle jooksul ning vahetult pärast selle lõppu. Lõppkasutajat ei sunnita teenusepakkujat vahetama tema tahte vastaselt.

5. Lõppkasutaja leping üldsusele elektroonilist sidet pakkuva üleandva ettevõtjaga lõppeb automaatselt pärast seda, kui vahetus on toimunud. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuv üleandev ettevõtja maksab järelejäänud summa tarbijatele, kes kasutavad ettemakstud teenuseid.

6. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuvad ettevõtjad, kes viivitavad vahetusprotsessiga või seda kuritarvitavad, jättes sealhulgas õigeaegselt andmata teisaldamist käsitleva vajaliku teabe, on kohustatud maksma hüvitist lõppkasutajatele, keda selline viivitus või kuritarvitamine puudutab.

7. Kui lõppkasutajal, kes vahetab internetiühenduse teenuse pakkujat, on üleandva teenusepakkuja poolt antud e-posti aadress, saadab üleandev teenusepakkuja lõppkasutaja taotluse korral lõppkasutajale 12 kuu jooksul tasuta edasi kõik lõppkasutaja eelmisele e-posti aadressile saadetavad e-kirjad. Kõnealune e-posti edasisaatmise teenus hõlmab kõigile e-kirja saatjatele saadetavat automaatset vastussõnumit, milles neid teavitatakse lõppkasutaja uuest e-posti aadressist. Lõppkasutajal on võimalus taotleda, et uut e-posti aadressi ei avaldataks automaatses vastussõnumis.

Pärast esialgset 12-kuulist perioodi pakub üldsusele elektroonilist sidet pakkuv üleandev ettevõtja lõppkasutajale võimalust pikendada e-posti edasisaatmise perioodi, vajaduse korral tasu eest. Üldsusele elektroonilist sidet pakkuv üleandev ettevõtja ei anna lõppkasutaja algset e-posti aadressi teisele lõppkasutajale enne, kui lepingu lõppemisest on möödunud kaks aastat, ega ühelgi juhul selle aja jooksul, milleks e-posti edasisaatmise teenust on pikendatud.

8. Riikide pädevad asutused võivad kehtestada üldise teenusepakkuja vahetamist ja numbrilise liikuvust käsitleva menetluse, sealhulgas teenusepakkujate suhtes kohaldatavad asjakohased karistused ja lõppkasutajatele makstavad hüvitised. Nad võtavad arvesse vajadust kaitsta lõppkasutajaid kogu vahetusprotsessi jooksul ja tagada selle protsessi tõhusus.

VI peatükk

Korralduslikud ja lõppsätted

Artikkel 31 – Karistused

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse sätete rikkumise korral kohaldatavate karistuste kohta ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks.

Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad nendest sätetest komisjonile hiljemalt 1. juuliks 2016 ja annavad viivitamata teada nende edaspidistest muudatustest.

Euroopa elektroonilise side ettevõtjate puhul määratakse karistused vastavalt II peatükile, võttes arvesse riikide reguleerivate asutuste asjaomaseid pädevusvaldkondi päritoluliikmesriigis ja vastuvõtvas liikmesriigis.

Artikkel 32 – Volituste delegeerimine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Komisjonile antakse määramata ajaks alates [käesoleva määruse jõustumise kuupäev] õigus võtta vastu artikli 17 lõikes 2 ja artikli 19 lõikes 5 osutatud delegeeritud õigusakte.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 17 lõikes 2 ja artikli 19 lõikes 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses kindlaksmääratud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 17 lõike 2 ja artikli 19 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktid jõustuvad üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 33 – Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab direktiivi 2002/21/EÜ artikli 22 lõike 1 alusel loodud sidekomitee. See on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 34 – Direktiivi 2002/20/EÜ muutmine

Artikli 3 lõike 2 teine lõik jäetakse välja.

Artikkel 35 – Direktiivi 2002/21/EÜ muutmine

Direktiivi 2002/21/EÜ muudetakse järgmiselt:

1) Artiklile 1 lisatakse lõige 6:

„Käesolevat direktiivi ja eridirektiive tõlgendatakse ja kohaldatakse koostoimes määruse nr [XX/2014] sätetega.”

2) Artiklit 7a muudetakse järgmiselt:

– a) lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„1. Kui artikli 7 lõike 3 kohase kavandatud meetme eesmärk on kehtestada, muuta või tühistada ettevõtja kohustus vastavalt artiklile 16 koostoimes direktiivi 2002/19/EÜ

(juurdepääsu käsitlev direktiiv) artiklitega 5 ja 9–13 ning direktiivi 2002/22/EÜ (universaalteenuse direktiiv) artikliga 17, võib komisjon käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 3 sätestatud ühekuulise tähtaja jooksul teatada asjaomasele riigi reguleerivale asutusele ja BERECile põhjused, miks ta arvab, et meetme eelnõu oleks takistuseks ühtsele turule, või et tal on tõsiseid kahtlusi selle ühenduse õigusele vastavuse osas, võttes vajaduse korral arvesse käesoleva direktiivi artikli 19 lõike 1 kohaselt vastu võetud soovitusi, mis käsitlevad käesoleva direktiivi ja eridirektiivide erisätete ühtlustatud kohaldamist. Sellisel juhul ei võeta meetme eelnõu vastu veel kolme kuu jooksul alates komisjoni teate saamisest.”;

– b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõikes 1 viidatud kolmekuulise tähtaja jooksul teevad komisjon, BEREC ja asjaomane riigi reguleeriv asutus tihedat koostööd, et selgitada välja kõige sobivam ja tõhusam meede artiklis 8 sätestatud eesmärkide täitmiseks, arvestades samas nõuetekohaselt turuosaliste arvamustega ja vajadusega tagada õigusaktide järjekindel kohaldamine. Kui kavandatud meetme eesmärk on kehtestada, muuta või tühistada määruses [XXX/2014] nimetatud Euroopa elektroonilise side ettevõtja kohustus vastuvõtvas liikmesriigis, võib päritoluliikmesriigi reguleeriv asutus samuti koostöös osaleda.”;

– c) lõikele 5 lisatakse punkt aa:

„aa) teha otsuse, milles nõutakse asjaomaselt riigi reguleerivalt asutuselt meetme eelnõu tühistamist, ja lisada sellele konkreetset ettepanekud meetme eelnõu muutmiseks, kui kavandatud meetme eesmärk on määruses [XXX/2014] nimetatud Euroopa elektroonilise side ettevõtjale kohustuse kehtestamine, selle muutmine või tühistamine.”;

– d) lõikele 6 lisatakse järgmine lõik:

„Artikli 7 lõiget 6 kohaldatakse juhtudel, kui komisjon võtab vastu otsuse kooskõlas lõike 5 punktiga aa.”

3) Artiklit 15 muudetakse järgmiselt:

– a) lõike 1 esimese ja teise lõigu vahele lisatakse järgmine lõik:

„Otsustamaks, kas teataval turul on omadused, mis võivad õigustada regulatiivsete eelkohustuste kehtestamist, mistõttu tuleks see turg soovitusse lisada, võtab komisjon eelkõige arvesse vajadust kõikjal liidus ühtlustatud reguleerimise järele, vajadust edendada lõppkasutajate huvides ja liidu majanduse üldise konkurentsivõime nimel tõhusaid investeringuid ja innovatsiooni ning asjaomase turu asjakohasust ning muid selliseid tegureid, nagu jaemüügi tasandil valitsev infrastruktuuripõhine konkurents ning lõppkasutajatele pakutavate toodete hinna-, valikuvõimaluste ja kvaliteedikonkurents. Komisjon võtab arvesse kõiki asjakohaseid konkurentsipiiranguid, sõltumata sellest, kas neid piiranguid seadvaid võrke, teenuseid või rakendusi käsitatakse elektrooniliste sidevõrkude, elektroonilise side teenuste või muud liiki teenuse või rakendusena, mis on lõppkasutaja seisukohast võrreldavad, et määrata kindlaks, kas liidus üldiselt või märkimisväärses osas sellest on kumulatiivselt täidetud järgmised kolm kriteeriumi:

a) tugevate ja alaliste struktuursete, õiguslike või reguleerivate turutõkete olemasolu;

b) turustruktuur ei võimalda tõhusa konkurentsi saavutamist asjakohase ajavahemiku jooksul, võttes arvesse turutõkete seotud infrastruktuuripõhise ja muu konkurentsi olukorda;

c) ainult konkurentsiõiguse kohaldamine ei ole piisav väljaselgitatud turuhäirete kõrvaldamiseks.”;

– b) lõikele 3 lisatakse järgmine lõik:

„Artiklist 7 tulenevaid volitusi kasutades kontrollib komisjon, kas lõikes 1 sätestatud kolm kriteeriumi on kumulatiivselt täidetud, kui ta uurib selle meetme eelnõu kokkusobivust liidu õigusega, milles järeldatakse, et

a) teataval soovitusel kindlaksmääramata turul on omadused, mis õigustavad regulatiivsete kohustuste kehtestamist konkreetsetes siseriiklikes oludes; või

b) soovitusel kindlaksmääratud turg ei vaja reguleerimist konkreetsetes siseriiklikes oludes.”

4) Artikli 19 esimest lõiku muudetakse järgmiselt:

„Ilma et see mõjutaks käesoleva direktiivi artikli 9 ning direktiivi 2002/20/EÜ (loadirektiiv) artiklite 6 ja 8 kohaldamist, võib komisjon juhul, kui ta leiab, et käesolevas direktiivis, eridirektiivides ja määruses nr [XX/2014] sätestatud reguleerimisülesannete erinev täitmine riikide reguleerivate asutuste poolt võib takistada siseturu toimimist, võtta BERECi arvamust täiel määral arvestades vastu soovitusel või otsusel käesoleva direktiivi, eridirektiivide ja määruse nr [XX/2014] sätete ühtlustatud kohaldamise kohta, et aidata kaasa artiklis 8 sätestatud eesmärkide saavutamisele.”

Artikkel 36 – Direktiivi 2002/22/EÜ muutmine

1. Alates 1. juulist 2016 muudetakse direktiivi 2002/22/EÜ järgmiselt:

1) Artikli 1 lõike 3 esimene lause jäetakse välja.

2) Artiklid 20, 21, 22 ja 30 jäetakse välja.

2. Liikmesriigid jätavad kuni 1. juulini 2016 jõusse kõik lõikes 1 osutatud sätete ülevõtmise meetmed.

Artikkel 37 – Määruse (EÜ) nr 531/2012 muutmine

Määrust (EÜ) nr 531/2012 muudetakse järgmiselt:

1) Artikli 1 lõikesse 1 lisatakse kolmas lõik:

„Käesolevat määrust kohaldatakse liidus nende lõppkasutajatele pakutavate rändlusteenuste suhtes, mille riigisiseste teenuste pakkuja on liikmesriigis asuv üldsusele elektroonilist sidet pakkuv ettevõtja.”

2) Artikli 2 lõikesse 2 lisatakse punkt r:

„r) „kahe- või mitmepoolne rändlusleping” – rändlusteenuse pakkujate vaheline kaubandus- või tehniline leping (või mitu sellist lepingut), mis võimaldab virtuaalselt laiendada koduvõrgu leviala ning kõigil rändlusteenuse pakkujatel jätkusuutlikult osutada jaemüügi tasandil reguleeritud rändlusteenuseid sama hinnaga kui nende riigisisised mobiilsideteenused.”

3) Artiklisse 4 lisatakse lõige 7:

„7. Käesolevat artiklit ei kohaldata rändlusteenuse pakkujate suhtes, kes osutavad vastavalt artiklile 4a jaemüügi tasandil reguleeritud rändlusteenuseid.”

4) Lisatakse artikkel 4a:

„Artikkel 4a

1. Käesolevat artiklit kohaldatakse nende rändlusteenuse pakkujate suhtes, kes

a) kohaldavad vaikumisi ja kõigis reguleeritud rändlusteenuseid sisaldavates jaemüügipakettides riigisiseste teenuste suhtes kehtivat tasu nii riigisiseste teenuste kui ka reguleeritud rändlusteenuste suhtes kõikjal liidus nii, nagu reguleeritud rändlusteenuseid tarbitaks koduvõrgus, ja

b) tagavad kas oma võrkude või teiste rändlusteenuse pakkujatega sõlmitud kahe- või mitmepoolsete rändluslepingute kaudu selle, et punkti a sätteid täidab vähemalt üks rändlusteenuse pakkuja kõigis liikmesriikides.

2. Lõigetega 1, 6 ja 7 ei välistata, et rändlusteenuse pakkuja piirab jaemüügi tasandi reguleeritud rändlusteenuste tarbimist riigisiseste teenuste tasuga, viidates mõistliku kasutamise kriteeriumidele. Kõiki mõistliku kasutamise kriteeriume kohaldatakse sellisel viisil, et tarbijad, kes kasutavad rändlusteenuse pakkuja erinevaid riigisiseseid jaemüügipakette, saavad liidus reisides julgelt jätkata oma päritoluriigis tekkinud tavapäraseid tarbimisharjumusi, mis on seotud riigisiseste jaemüügipakettidega. Rändlusteenuse pakkuja, kes kasutab seda võimalust, avaldab vastavalt määruse XXX/2014 artikli 25 lõike 1 punktile b ja lisab selle vastavalt nimetatud määruse artikli 26 lõike 1 punktidele b ja c oma lepingutesse, üksikasjaliku arvandmeid sisaldava teabe selle kohta, kuidas kohaldatakse mõistliku kasutamise kriteeriume, koos asjaomase jaemüügipaketi peamiste hinnaelementide, mahu ja muude parameetritega.

31. detsembriks 2014 kehtestab BEREC pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja tihedas koostöös komisjoniga üldsuunised mõistliku kasutamise kriteeriumide kohaldamiseks jaemüügi tasandi lepingutes, mida pakuvad käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutavad rändlusteenuse pakkujad. Sellised suunised töötab BEREC välja vastavalt esimeses lõigus sätestatud üldeesmärkidele ning võtab eelkõige arvesse hinna- ja tarbimismudelite arengut liikmesriikides, riigisiseste hinnatasemetete ühtsuse määra kõikjal liidus, riigisiseste teenuste tasu eest pakutava rändlusteenuse jälgitavat mõju selliste hindade arengule ning rändlusteenuse hulgihindade arengut rändlusteenuse pakkujate vahel toimuva tasakaalustamata liikluse puhul.

Riigi pädev reguleeriv asutus kontrollib ja jälgib mõistliku kasutamise kriteeriumide kohaldamist, võttes täiel määral arvesse BERECi esitatud üldsuuniseid pärast nende vastuvõtmist, ning tagab, et ei kohaldata põhjendamatu tingimusi.

3. Individuaalsel tasandil võivad lõppkasutajad, keda teenindab käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutav rändlusteenuse pakkuja, loobuda taotluse esitamise korral omal tahtel ja sõnaselgelt eelisest, mida toob teatava jaemüügipaketi raames reguleeritud rändlusteenuste eest võetav riigisisese teenuse tasu, vastutasuna kõnealuse teenusepakkuja pakutavate muude eeliste eest. Rändlusteenuse pakkuja tuleb neile lõppkasutajatele meelde neid rändlusteenuse eeliseid, mis nad loobumisega kaotavad. Riikide reguleerivad ametiasutused kontrollivad eelkõige seda, et käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutavad rändlusteenuse pakkujad ei rakendaks tavarežiimist kõrvalehoidmist põhjustavaid äritavasid.

4. Artiklites 8, 10 ja 13 sätestatud reguleeritud jaemüügitasandi rändlushindu ei kohaldata käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutava rändlusteenuse pakkuja rändlusteenuste suhtes, kui need arvutatakse riigisiseste teenuste suhtes kehtiva tasu alusel.

Kui käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutav rändlusteenuse pakkuja kohaldab selliste reguleeritud rändlusteenuste tarbimise eest, mis lähevad kaugemale selliste teenuste lõike 2 kohasest mõistlikust kasutamisest, tasusid, mis erinevad riigisiseste teenuste eest nõutavatest tasudest, või kui üksikisikust lõppkasutaja loobub lõike 3 kohaselt sõnaselgelt reguleeritud rändlusteenuste eest võetava riigisisese teenuse tasu eelisest, ei ületa nimetatud reguleeritud rändlusteenuste tasud artiklites 8, 10 ja 13 sätestatud jaemüügitasandi rändlushindu.

5. Rändlusteenuse pakkuja, kes soovib kasutada käesoleva artikli sätteid, esitab oma teatise ja kõik kahe- või mitmepoolsed lepingud, mille alusel ta täidab lõike 1 tingimused, ja nendesse tehtavad muudatused, BERECi büroole. Teatist esitav rändlusteenuse pakkuja lisab teatisesse tõendi, et teatatud kahe- või mitmepoolse lepingu partnerid on sellise teatamisega nõus.

6. Ajavahemikul 1. juuli 2014 – 30. juuni 2016 kohaldatakse käesolevat artiklit nende rändlusteenuse pakkujate suhtes, kes ei vasta lõikes 1 sätestatud tingimustele, kui nad järgivad järgmisi tingimusi:

a) rändlusteenuse pakkuja esitab lõike 5 kohaselt oma teatise ja kõik asjakohased kahe- või mitmepoolsed rändluslepingud BERECi büroole konkreetse viitega käesolevale lõikele;

b) rändlusteenuse pakkuja tagab kas oma võrkude või teiste rändlusteenuse pakkujatega sõlmitud kahe- või mitmepoolsete rändluslepingute kaudu selle, et punktide c, d ja e tingimused on täidetud vähemalt 17 liikmesriigis, mis moodustab 70 % liidu elanikkonnast;

c) rändlusteenuse pakkuja ja punktis b nimetatud lepingupartnerid kohustuvad tegema kättesaadavaks ja pakkuma aktiivselt hiljemalt 1. juulist 2014 või alates teavitamise kuupäevast, vastavalt sellele, milline kuupäev on hilisem, vähemalt ühte jaemüügipaketti, mille tariifivõimaluste puhul võetakse riigisisese teenuse tasu nii riigisiseste teenuste kui ka kogu liidus reguleeritud rändlusteenuste eest nii, nagu reguleeritud rändlusteenuseid tarbitaks koduvõrgus;

d) rändlusteenuse pakkuja ja punktis b nimetatud lepingupartnerid kohustuvad tegema kättesaadavaks ja aktiivselt pakkuma hiljemalt 1. juulist 2015 või alates teavitamise kuupäevast, vastavalt sellele, milline kuupäev on hilisem, selliseid jaemüügipakettide tariifivõimalusi, mida sama aasta 1. jaanuaril kasutas vähemalt 50 % nende kliendibaasist;

e) rändlusteenuse pakkuja ja punktis b nimetatud lepingupartnerid kohustuvad täitma lõike 1 punkti b hiljemalt alates 1. juulist 2016 kõigis oma jaemüügipakettides.

Alternatiivina punktis d osutatud kohustusele võivad käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutav rändlusteenuse pakkuja ja lõikes b nimetatud lepingupartner võtta alates 1. juulist 2015 või alates teavitamise kuupäevast, vastavalt sellele, milline kuupäev on hilisem, kohustuseks, et rändlusteenuse lisatasud, mida võetakse lisaks erinevates jaemüügipakettides kohaldatavale riigisisese teenuse tasule, ei ületa koondsummana 50 % neis pakettides 1. jaanuaril 2015 kohaldatavast tasust, sõltumata sellest, kas neid lisatasusid arvutatakse selliste ühikute alusel nagu kõneminutid või megabaidid, selliste ajavahemike alusel nagu rändluse päevad või nädalad või muude vahendite või nende kombinatsiooni alusel. Nimetatud punktile tuginevad rändlusteenuse pakkujad tõendavad riigi reguleerivale asutusele 50 % vähenemise nõude täitmist ning esitavad kõik vajalikud nõutavad tõendusmaterjalid.

Kui käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutav rändlusteenuse pakkuja esitab oma teatise ja mis tahes asjakohase kahe- või mitmepoolse rändluslepingu esimese lõigu punkti a kohaselt BERECi büroole ning kuulub seeläbi käesoleva lõigu reguleerimisalasse, peavad rändlusteenuse pakkuja ja punktis b nimetatud lepingupartner täitma vastavalt esimese lõigu punktidele c, d ja e oma kohustusi, sealhulgas nimetatud lõigu punktis d sätestatud alternatiivset kohustust, vähemalt 1. juulini 2018.

7. Ajavahemikul 1. juuli 2014 – 30. juuni 2016 kohaldatakse käesolevat artiklit nende rändlusteenuse pakkujate suhtes, kes ei vasta lõikes 1 sätestatud tingimustele, kui nad järgivad järgmisi tingimusi:

a) rändlusteenuse pakkuja esitab oma teatise ja mis tahes asjakohased kahe- või mitmepoolsed rändluslepingud lõike 5 kohaselt BERECi büroole konkreetse viitega käesolevale lõikele;

b) rändlusteenuse pakkuja tagab kas oma võrkude või muude rändlusteenuse pakkujatega sõlmitud kahe- või mitmepoolsete rändluslepingute kaudu selle, et lõike 1 punkti a tingimused on täidetud vähemalt 10 liikmesriigis, mis moodustab 30% liidu elanikkonnast, hiljemalt 1. juulist 2014 või alates teavitamise kuupäevast, vastavalt sellele, milline kuupäev on hilisem;

c) rändlusteenuse pakkuja tagab kas oma võrkude või muude rändlusteenuse pakkujatega sõlmitud kahe- või mitmepoolsete rändluslepingute kaudu selle, et lõike 1 punkti a tingimused on täidetud vähemalt 14 liikmesriigis, mis moodustab 50% liidu elanikkonnast, hiljemalt 1. juulist 2015 või alates teavitamise kuupäevast, vastavalt sellele, milline kuupäev on hilisem;

d) rändlusteenuse pakkuja tagab kas oma võrkude või teiste rändlusteenuse pakkujatega sõlmitud kahe- või mitmepoolsete rändluslepingute kaudu selle, et lõike 1 punkti a tingimused on täidetud vähemalt 17 liikmesriigis, mis moodustab 70 % liidu elanikkonnas, hiljemalt 1. juulist 2016 või alates teavitamise kuupäevast, vastavalt sellele, milline kuupäev on hilisem.

Kui käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutav rändlusteenuse pakkuja esitab oma teatise või mis tahes asjakohase kahe- või mitmepoolse rändluslepingu BERECi büroole vastavalt esimese lõigu punktile a ning kuulub seeläbi käesoleva lõike reguleerimisalasse, peavad teatise esitanud rändlusteenuse pakkuja ja punktis b nimetatud lepingupartner täitma oma kohustusi, et vastata lõike 1 punkti a tingimustele vähemalt 1. juulini 2018.

8. Rändlusteenuse pakkujad peavad heas usus läbirääkimisi kahe- või mitmepoolse rändluslepingu sõlmimiseks õiglastel ja mõistlikel tingimustel, võttes arvesse eesmärki, et selline kokkulepe teiste rändlusteenuse pakkujatega peaks võimaldama virtuaalselt laiendada koduvõrgu leviala ning kõigil käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutataval rändlusteenuse pakkujatel osutada jaemüügi tasandil reguleeritud rändlusteenuseid jätkusuutlikult sama hinnatasemega kui nende riigisisest mobiilsideteenust.

9. Erandina lõikest 1 kohaldatakse pärast 1. juulit 2016 käesolevat artiklit käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutavate rändlusteenuse pakkujate suhtes, kui need rändlusteenuse pakkujad tõendavad, et nad on heas usus püüdnud sõlmida või laiendada kahe- või mitmepoolset lepingut õiglastel ja mõistlikel tingimustel kõigis liikmesriikides, kus nad veel lõike 1 nõuetele ei vasta, ning et nad ei ole suutnud sõlmida ühes või enamas liikmesriigis rändlusteenuse pakkujaga kahe- või mitmepoolset rändluslepingut, tingimusel et nad täidavad lõike 6 punktis b osutatud minimaalse võrkudega kaetuse nõudeid ja käesoleva artikli kõiki teisi asjakohaseid sätteid. Käesolevas artiklis sätestatud võimalusi kasutavad rändlusteenuse pakkujad jätkavad sellisel juhul jõupingutusi, et luua mõistlikud tingimused rändluslepingu sõlmimiseks rändlusteenuse pakkujaga esindamata liikmesriikide hulgast.

10. Kui alternatiivse rändlusteenuse pakkujale on artikli 4 lõike 1 kohaselt juba antud juurdepääs riigisiseste teenuste pakkuja klientidele ja kui ta on juba teinud vajalikud investeeringud nende klientide teenindamiseks, ei kohaldata selliste riigisiseste teenusepakkujate suhtes artikli 4 lõiget 7 kolmeaastase üleminekuperioodi jooksul. Üleminekuperiood ei piira vajadust järgida võimalikku alternatiivse rändlusteenuse pakkujaga kokkulepitud pikemat lepinguperioodi.

11. Käesolev artikkel ei piira liidu konkurentsieeskirjade kohaldamist kahe- või mitmepoolsete rändluslepingute suhtes.”

5) Artikli 8 lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

a) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„2. Alates 1. juulist 2013 võib kõneteenuste eurotariifi jaehind (ilma käibemaksuta), mida rändlusteenuse pakkuja võib oma rändluskliendilt reguleeritud rändluskõne eest nõuda, iga rändluskõne puhul erineda, kuid ei või ületada 0,24 eurot minuti eest tehtud kõne puhul ja 0,07 eurot minuti eest vastuvõetud kõne puhul. Tehtud kõnede maksimaalne jaehind langeb 0,19 eurole 1. juulil 2014. Alates 1. juulist 2014 ei tohi rändlusteenuse pakkujad oma rändlusklientidelt nõuda tasu vastuvõetud kõnede eest, ilma et see piiraks meetmete võtmist tavatu või pettusliku kasutamise takistamiseks. Ilma et see piiraks artikli 19 kohaldamist, kehtivad kõnealused maksimaalsed jaehinnad kõneteenuste eurotariifi puhul 30. juunini 2017.”;

b) kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Kõik rändlusteenuse pakkujad maksustavad oma rändluskliente sellise reguleeritud rändluskõne pakkumise eest, mille suhtes kohaldatakse eurotariifi, sekundipõhise arvestuse kohaselt.”

6) Artiklisse 14 lisatakse lõige 1a:

„1a. Kui jaemüügi tasandi reguleeritud rändlusteenuste tarbimine kehtiva riigisisese teenuse tasu eest on vastavalt artikli 4a lõikele 2 piiratud mõistliku kasutamise kriteeriumidega, teavitavad rändlusteenuse pakkujad rändluskliente, kui rändluskõnede ja lühisõnumite tarbimine on jõudnud mõistliku kasutuse piirini, ning teevad rändlusklientidele samaaegselt teatavaks sellise personaliseeritud baasteabe rändlustasude kohta, mida võetakse väljaspool riigisisese teenuse tasu või paketti kõne tegemise või lühisõnumi saatmise eest vastavalt käesoleva artikli lõike 1 teisele, neljandale ja viiendale lõigule.”

7) Artiklisse 15 lisatakse lõige 2a:

„2a. Kui jaemüügi tasandi reguleeritud rändlusteenuste tarbimine kehtiva riigisisese teenuse tasu eest on vastavalt artikli 4a lõikele 2 piiratud mõistliku kasutamise kriteeriumidega, teavitavad rändlusteenuse pakkujad rändluskliente, kui andmeside-rändlusteenuste tarbimine on jõudnud mõistliku kasutuse piirini, ning teevad rändlusklientidele samaaegselt teatavaks sellise personaliseeritud baasteabe rändlustasude kohta, mida kohaldatakse andmeside-rändlusteenuste suhtes väljaspool riigisisese teenuse tasu või paketti vastavalt käesoleva artikli lõikele 2. Käesoleva artikli lõiget 3 kohaldatakse väljaspool kehtivaid riigisisese teenuse tasusid tarbitud andmeside-rändlusteenuste või pakettide suhtes, millele on osutatud artikli 4a lõikes 2.”

8) Artiklit 19 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) esimene lause asendatakse järgmisega:

„Komisjon vaatab läbi käesoleva määruse toimimise ja annab sellest pärast avalikku konsulteerimist Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru hiljemalt 31. detsembriks 2016.”;

ii) punkt g asendatakse järgmisega:

„g) mil määral on artiklites 3 ja 4 sätestatud struktuurimeetmete ning artiklis 4a sätestatud alternatiivse süsteemi rakendamine aidanud kaasa konkurentsi arendamisele rändlusteenuste siseturul, ning seda, et rändlus- ja riigisiseste tariifide vahel ei ole tegelikku erinevust;”

iii) lisatakse punkt i:

„i) mil määral, kui üldse, mõjutab riigisiseste jaemüügihindade arengut tuntavalt nii riigisiseste teenuste kui ka reguleeritud rändlusteenuste suhtes kõikjal liidus rändlusteenuse pakkujate poolt võetav riigisisese teenuse tasu.”;

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) esimene lause asendatakse järgmisega:

„Kui aruandest selgub, et tariifivõimalusi, mille puhul riigisisese teenuse tasu võetakse nii riigisiseste kui ka reguleeritud rändlusteenuste eest, ei paku vähemalt üks rändlusteenuse pakkuja igas liikmesriigis kõigis jaemüügipakettides mõistliku kasutamise tariifivõimalusi, või et rändlusteenuste alternatiivsete pakkujate pakkumised ei ole teinud sisuliselt samaväärseid jaemüügi tasandi rändlustariife tarbijatele kõikjal liidus kättesaadavaks, esitab komisjon samaks kuupäevaks asjakohased ettepanekud Euroopa Parlamendile ja nõukogule, et leida olukorrale lahendus ja tagada, et riigisiseste ja rändlustariifide vahel ei oleks siseturul erinevusi.”;

ii) punkt d asendatakse järgmisega:

„d) muuta hulgihindade ülempiiri kehtivusaega või vähendada artiklites 7, 9 ja 12 sätestatud hulgihindade ülempiiri, eesmärgiga parandada kõigi rändlusteenuse pakkujate suutlikkust teha jaemüügipakettides kättesaadavaks mõistliku kasutamise tariifivõimalused, mille puhul kehtivat riigisisese teenuse tasu võetakse nii riigisiseste teenuste kui ka reguleeritud rändlusteenuste eest nii, nagu viimasena nimetatud teenuseid tarbitaks koduvõrgus.”

Artikkel 38 – Määruse (EÜ) nr 1211/2009 muutmine

Määrust (EÜ) nr 1211/2009 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 1 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. BEREC tegutseb direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) ja direktiivide 2002/19/EÜ, 2002/20/EÜ, 2002/22/EÜ ja 2002/58/EÜ (eridirektiivid) ning määruste (EÜ) nr 531/2012 ja (EÜ) nr XX/2014 reguleerimisala piires.”

2) Artikli 4 lõiked 4 ja 5 jäetakse välja.

3) Lisatakse artikkel 4a:

„Artikkel 4a – Esimehe ametissenimetamine ja tööülesanded

1. Reguleerivate asutuste nõukogu esindab esimees, kes on täistööajaga sõltumatu spetsialist.

Esimees võetakse tööle büroo ajutise teenistujana vastavalt muude teenistujate teenistustingimuste artikli 2 punktile a.

Esimees vastutab reguleerivate asutuste nõukogu töö ettevalmistamise eest ja juhatab hääleõiguseta reguleerivate asutuste nõukogu ja juhtkomitee koosolekuid.

Ilma et see piiraks reguleerivate asutuste nõukogu rolli seoses esimehe tööülesannetega, ei taotle esimees juhiseid valitsustelt või riikide reguleerivatelt asutustelt, komisjonilt ega muudelt avalik-õiguslikelt või eraõiguslikelt üksustelt.

2. Esimees nimetatakse pärast avalikku valikumenetlust ametisse teenete, oskuste, elektroonilise side turu osaliste ja turgude hea tundmise ning järelevalve ja reguleerimise valdkonna asjakohase kogemuse alusel.

Enne ametisse nimetamist võidakse reguleerivate asutuste nõukogu valitud kandidaati kutsuda esinema Euroopa Parlamendi asjaomase komisjoni ette ja vastama komisjoni liikmete küsimustele.

Esimehe ametissenimetamine jõustub alles pärast juhtkomitee heakskiitu.

Reguleerivate asutuste nõukogu nimetab oma liikmete hulgast aseesimehe, kes täidab esimehe kohustusi selle puudumise korral.

3. Esimehe ametiaeg kestab kolm aastat ja seda võib pikendada ühe korra.

4. Üheksa kuu jooksul enne esimehe kolmeaastase ametiaja lõppu hindab reguleerivate asutuste nõukogu

a) esimesel ametiajal saavutatud tulemusi ja nende saavutamise viise;

b) reguleerivate asutuste nõukogu ülesandeid ja vajadusi eelseisvatel aastatel.

Kui reguleerivate asutuste nõukogu kavatses pikendada esimehe ametiaega, teavitab ta sellest Euroopa Parlamenti. Ühe kuu jooksul enne sellist pikendamist võib esimehe kutsuda esinema Euroopa Parlamendi pädeva komisjoni ette ja vastama komisjoni liikmete küsimustele.

5. Esimehe võib ametist vabastada üksnes reguleerivate asutuste nõukogu otsusega, mis tehakse komisjoni ettepanekul ja pärast juhtkomitee nõusolekut.

Esimees ei takista reguleerivate asutuste nõukogu ja juhtkomiteed arutamast esimehega seotud küsimusi, eriti vajadust ta ametist vabastada, ning ta ei osale selliste küsimuste arutamisel.”

4) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 2 neljas taane jäetakse välja.

b) lõiget 3 muudetakse järgmiselt:

„3. Büroo koosseisu kuuluvad:

a) reguleerivate asutuste nõukogu esimees;

b) juhtkomitee;

c) haldusdirektor.”

5) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

„2. Juhtkomitee nimetab ametisse haldusdirektori ning pikendab vajaduse korral tema ametiaega või vabastab ta ametist vastavalt artiklile 8. Ametisse nimetatud haldusdirektor ei osale sellise otsuse ettevalmistamisel või hääletamisel.”;

b) lõige 4 jäetakse välja.

6) Artikli 8 lõiked 2, 3 ja 4 jäetakse välja ja asendatakse järgmisega:

„2. Haldusdirektor võetakse tööle büroo ajutise teenistujana vastavalt muude teenistujate teenistustingimuste artikli 2 punktile a.

3. Haldusdirektori nimetab ametisse juhtkomitee komisjoni esitatud kandidaatide nimekirjast pärast avatud ja läbipaistvat valikumenetlust.

Haldusdirektoriga lepingu sõlmimisel esindab bürood juhtkomitee esimees.

Enne ametisse nimetamist võidakse juhtkomitee valitud kandidaati kutsuda esinema Euroopa Parlamendi asjaomase komisjoni ette ja vastama komisjoni liikmete küsimustele.

4. Haldusdirektori ametiaeg on viis aastat. Selle ajavahemiku lõpuks koostab komisjon hinnangu, milles võetakse arvesse haldusdirektori tegevuse tulemuslikkuse hinnangut ning büroo edasisi ülesandeid ja probleeme.

5. Komisjoni ettepanekul, milles võetakse arvesse lõikes 4 viidatud hinnangut, võib juhtkomitee pikendada haldusdirektori ametiaega ühel korral kuni viie aasta võrra.

6. Kui juhtkomitee kavatses pikendada haldusdirektori ametiaega, teavitab ta sellest Euroopa Parlamendi. Ühe kuu jooksul enne sellist pikendamist võib haldusdirektori kutsuda esinema Euroopa Parlamendi pädeva komisjoni ette ja vastama komisjoni liikmete küsimustele.

7. Haldusdirektor, kelle ametiaega on pikendatud, ei või oma pikendatud ametiaja lõpus osaleda veel kord sama ametikoha valikumenetluses.

8. Haldusdirektori võib ametist vabastada üksnes juhtkomitee otsusega, mis tehakse komisjoni ettepanekul.

9. Haldusdirektori ametisse nimetamise, ametiaja pikendamise ja ametist tagandamise otsused teeb juhtkomitee oma hääleõiguslike liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega.”

7) Artikli 9 lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

„2. Haldusdirektor abistab reguleerivate asutuste nõukogu esimeest reguleerivate asutuste nõukogu, juhtkomitee ja ekspertide töörühmade kohtumiste päevakorra ettevalmistamisel. Haldusdirektor osaleb hääleõiguseta reguleerivate asutuste nõukogu ja juhtkomitee töös.”

8) Artiklit 10 muudetakse järgmiselt:

„1. Büroo töötajate, sealhulgas reguleerivate asutuste nõukogu ja haldusdirektori suhtes kohaldatakse personalieeskirju ja muude teenistujate teenistustingimusi ning nende personalieeskirjade ja muude teenistujate teenistustingimuste jõustamiseks liidu institutsioonide kokkuleppel vastuvõetud eeskirju.

2. Juhtkomitee võtab kooskõlas personalieeskirjade artikliga 110 vastu asjakohased rakenduseeskirjad personalieeskirjade ja muude teenistujate teenistustingimuste jõustamiseks.

3. Juhtkomitee kasutab kooskõlas lõikega 4 büroo töötajate suhtes kõiki volitusi, mis on antud ametisse nimetavale asutusele ametnike personalieeskirjadega ning teenistuslepingute sõlmimise pädevust omavale asutusele muude teenistujate teenistustingimustega („ametisse määrava asutuse volitused”).

4. Juhtkomitee võtab kooskõlas ametnike personalieeskirjade artikliga 110 vastu otsuse, mis põhineb personalieeskirjade artikli 2 lõikel 1 või muude teenistujate teenistustingimuste artiklil 6 ning millega delegeeritakse asjakohased ametisse nimetamise volitused tegevdirektorile ja määratakse kindlaks tingimused, mille alusel volituste delegeerimise võib peatada. Haldusdirektoril on õigus kõnealused volitused edasi delegeerida.

Juhtkomitee võib erandlike asjaolude korral teha otsuse ajutiselt peatada ametisse määrava asutuse volituste delegeerimise haldusdirektorile ja haldusdirektori poolt nende volituste edasidelegeerimise ning täita kõnealuseid volitusi ise või delegeerida need ühele oma liikmetest või mõnele töötajale, välja arvatud haldusdirektor.”

9) Lisatakse artikkel 10a:

„Artikkel 10a – Liikmesriikide lähetatud eksperdid ja muud töötajad

1. Büroo võib kasutada liikmesriikide lähetatud eksperte või muid töötajaid, kes ei ole büroo teenistuses.

2. Juhtkomitee võtab vastu otsuse, milles sätestatakse eeskirjad, mis käsitlevad liikmesriikide ekspertide lähetamist büroosse.”

Artikkel 39 – Läbivaatamisklausel

Komisjon esitab korrapäraste ajavahemike järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise kohta aruande. Esimene aruanne esitatakse hiljemalt 1. juulil 2018. Järgmised aruanded esitatakse iga nelja aasta järel. Komisjon esitab vajaduse korral asjakohased ettepanekud käesoleva määruse muutmiseks ning teiste õigusaktidega vastavusse viimiseks, eelkõige võttes arvesse infotehnoloogia ja infoühiskonna arengut. Aruanded avalikustatakse.

Artikkel 40 – Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Seda kohaldatakse alates 1. juulist 2014.

Artikleid 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 ja 30 kohaldatakse alates 1. juulist 2016.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

ILISA

EUROOPA VIRTUAALSE LAIRIBAJUURDEPÄÄSU TOODETE PAKKUMISE MIINIMUMPARAMEETRID

1. PAKKUMUS 1 – Püsivõrgule juurdepääsu hulгимүүgitasandi toode, mida pakutakse järgmise põlvkonna võrkude kaudu Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni seitsmekihilise sideprotokolli mudeli teises kihis (andmelülikiht) ja mis pakub samaväärseid funktsioone nagu füüsiline eraldamine ning mille puhul on üleandmispunktid tasandil, mis on kliendi ruumidele lähemal kui riiklik või piirkondlik tasand.

1.1 Võrguelemendid ja nendega seotud teave

- a) pakutava võrguühenduse kirjeldus, sealhulgas tehnilised näitajad (kui see on võrgu tõhusaks kasutamiseks vajalik, hõlmab see ka teavet võrgu konfiguratsiooni kohta);
- b) kohad, kus võrgule juurdepääsu pakutakse;
- c) kõik võrgule juurdepääsu seisukohast asjakohased tehnilised standardid, kaasa arvatud kasutuspiirangud ja muud turvalisusega seotud küsimused;
- d) üleandmispunktide ja võrgu lõpp-punktide (kliendi ruumides) liidese tehnilised kirjeldused;
- e) võrgus kasutatavate seadmete kirjeldused ning
- f) koostalitlusvõimetestide üksikasjad.

1.2 Võrgu funktsioonid:

- a) virtuaalsete kohtvõrkude paindlik jaotamine ühiste tehniliste kirjelduste põhjal;
- b) teenusest sõltumatu ühenduvus, mis võimaldab kontrollida andmeliikluskiirust üles- ja allalaadimisel;
- c) turbe võimaldamine;
- d) kliendi ruumides kasutatavate seadmete paindlik valik (kuivõrd see on tehniliselt võimalik);
- e) kaugjuurdepääs kliendi ruumides asuvatele seadmetele ning
- f) multiedastusfunktsioon, kui selle järele on nõudlus ja selline funktsioon on vajalik, et tagada konkureerivate jaepakkumiste tehniline jälgendatavus.

1.3 Töö- ja äriprotsess:

- a) tingimustele vastavuse nõuetega seotud menetlused tellimise ja pakkumise jaoks;
- b) arveldusteave;
- c) ülemineku, teisaldamise ja lepingu lõpetamise kord ning
- d) parandus- ja hooldustööde konkreetsed tähtajad.

1.4 Tugiteenused ja IT-süsteemid:

- a) ühispaiknemise ja tagasiühenduse pakkumisega seotud teave ja tingimused;
- b) IT tugisüsteemidele juurdepääsu ja nende süsteemide kasutamise kirjeldused tegevuse tugisüsteemide, eeltellimise, teenuste pakkumise, tellimise, hoolduse ja remondi taotluste ning arveldamise infosüsteemide ja andmebaaside puhul, kaasa arvatud kasutuspiirangud ja neile teenustele juurdepääsemise kord.

2. PAKKUMUS 2: püsivõrgule juurdepääsu hulгимүүgitasandi toode, mida pakutakse Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni seitsmekihilise sideprotokolli mudeli kolmandas kihis (võrgukiht) IP bitivoo tasandil ning mille üleandmispunktid pakuvad suuremaid võimalusi ressursside koondamiseks (nagu riiklikul ja/või piirkondlikul tasandil).

2.1 Võrguelemendid ja nendega seotud teave

- a) üleandmispunktides pakutava ühenduslüli omadused (kiirus, teenusekvaliteet jms);
- b) kliendi ruume ja üleandmispunkte ühendava lairibavõrgu kirjeldus (tagasiühendus ja juurdepääsuvõrgu arhitektuur);
- c) üleandmispunkti(de) asukoht/asukohad ning
- d) üleandmispunktide liideste tehnilised kirjeldused.

2.2 Võrgu funktsioonid:

Suutlikkus toetada eri teenusekvaliteedi (*Quality of Service* ehk QoS) tasemeid (nt QoS 1, 2 ja 3) järgmiste nähtuste puhul:

- i) viivitus;
- ii) väärin;
- ii) paketikadu ning
- iv) konkurentsikoefitsient (*contention ratio*).

2.3 Töö- ja äriprotsess:

- a) tingimustele vastavuse nõuetega seotud menetlused tellimise ja pakkumise jaoks;
- b) arveldusteave;
- c) ülemineku, teisaldamise ja lepingu lõpetamise kord ning
- d) parandus- ja hooldustööde konkreetset tähtajad.

2.4 IT tugisüsteemid:

IT tugisüsteemidele juurdepääsu ja nende süsteemide kasutamise kirjeldused tegevuse tugisüsteemide, eeltellimise, teenuste pakkumise, tellimise, hoolduse ja remondi taotluste ning arveldamise infosüsteemide ja andmebaaside puhul, kaasa arvatud kasutuspiirangud ja neile teenustele juurdepääsemise kord.

3. PAKKUMUS 3: täiustatud liidesega püsiliinide lõppsegmentide hulгимүүk juurdepääsu taotleja ainukasutusse, et pakkuda sümmeetrilist läbilaskevõimet ilma kasutuspiiranguteta ja teenustaseme astme kokkulepetega, kasutades selleks kakspunktühendust ja Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni seitsmekihilise sideprotokolli mudeli teise kihi (andmelülikiht) võrguliideseid.

3.1 Võrguelemendid ja nendega seotud teave

- a) pakutava võrguühenduse kirjeldus, sealhulgas tehnilised näitajad (kui see on võrgu tõhusaks kasutamiseks vajalik, hõlmab see ka teavet võrgu konfiguratsiooni kohta);
- b) kohad, kus võrgule juurdepääsu pakutakse;
- c) erinevad pakutavad kiirused ja maksimumpikkus;
- d) kõik võrgule juurdepääsu seisukohast asjakohased tehnilised standardid, kaasa arvatud kasutuspiirangud ja muud turvalisusega seotud küsimused;

- e) koostalitlusvõimetestide üksikasjad;
- f) võrgus lubatud seadmete kirjeldused;
- g) kasutadaolev võrkudevaheline liides (NNI);
- h) kaadri maksimumsuurus baitides.

3.2 Võrgu ja toote funktsioonid:

- a) võrgu koormusest sõltumatu ja sümmeetriliselt eraldatud juurdepääs;
- b) teenusest sõltumatu ühenduvus, mis võimaldab kontrollida andmeliikluskiirust üles- ja allalaadimisel;
- c) protokollide läbipaistvus, virtuaalsete kohtvõrkude paindlik jaotamine ühiste tehniliste kirjelduste põhjal;
- d) elutähtsat tegevust võimaldavad teenusekvaliteedi parameetrid (viivitus, värin, paketikadu).

3.3 Töö- ja äriprotsess:

- a) tingimustele vastavuse nõuetega seotud menetlused tellimise ja pakkumise jaoks;
- b) ülemineku, teisaldamise ja lepingu lõpetamise kord;
- c) parandus- ja hooldustööde konkreetsete tähtajad;
- d) muudatused IT-süsteemides (kuivõrd see mõjutab eri operaatoreid) ning
- e) asjaomased tasud, maksetingimused ja arvelduskord.

3.4 Teenustaseme kokkulepped

- a) summa, mille ulatuses peab üks osapool maksma teisele kompensatsiooni, kui ta ei suuda täita lepingulisi kohustusi, sealhulgas kinni pidada teenuste pakkumise ja parandustööde ajast, ning kompensatsiooni saamist õigustavad tingimused;
- b) vastutuse ja kahjuhüvitise määratlus ja piirangud;
- c) kord, mida tuleb järgida, kui tehakse ettepanek muuta teenuste pakkumist, näiteks hakata pakkuma uusi teenuseid, muuta seniseid teenuseid või muuta hindu;
- d) asjakohaste intellektuaalomandi õiguste üksikasjad;
- e) lepingute kestuse ja kordusläbirääkimiste üksikasjad.

3.5 IT tugisüsteemid:

IT tugisüsteemidele juurdepääsu ja nende süsteemide kasutamise kirjeldused tegevuse tugisüsteemide, eeltellimise, teenuste pakkumise, tellimise, hoolduse ja remondi taotluste ning arveldamise infosüsteemide ja andmebaaside puhul, kaasa arvatud kasutuspiirangud ja neile teenustele juurdepääsemise kord.

II LISA

EUROOPA TAGATUD TEENUSEKVALITEEDIGA ÜHENDUVUST VÕIMALDAVATE TOODETE MIINIMUMNÄITAJAD

Võrguelemendid ja nendega seotud teave

– Püsiliini kaudu pakutava ühenduvust võimaldava toote kirjeldus, sealhulgas tehnilised näitajad ja võimalike asjakohaste standardite vastuvõtmine.

Võrgufunktsioonid:

– ühenduvust käsitlev leping, millega tagatakse otspunktidevaheline teenusekvaliteet, tuginedes ühistele kindlaksmääratud näitajatele, mis võimaldavad pakkuda vähemalt järgmistesse klassidesse kuuluvaid teenuseid:

- hääli- ja videokõned;
- audiovisuaalse sisu edastus ning
- eluliselt tähtsaid andmeid puudutavad rakendused.